

משניות סדר מועד

על פי מהדורת הרב דוד אלטאראס ז"ל
שהודפס בשנת ה'תק"ע בעיר פיסא

פה ירושלים יע"א
שנת סוד יי ליראיו ובריתו להודיעם לפ"ק

הוצאת חטף-סגול

2023

הובא לדפוס באמצעות $\text{\LaTeX}$ ע"י שמעון מונטגיו

תפלת ר' נחוניא בן הקנה שחייב לאומרה כל הנכנס לבית המדרש ללמוד
יהי רצון מלפניך יי אלהי שלא יאָרע דבר תקלה על ידי ולא אכָּשֶׁל
בדבר הלכה וישמחו בי חבירי ולא אומר על טהור טמא ולא על
טמא טהור ולא על מתר אסור ולא על אסור מתר ולא יפְּשֶׁלוּ חבירי
בדבר הלכה ואשמח בהם:

והאר"י צוק"ל היה אומר אחר תפלה זו שני פסוקים אלו

כי יי יתן חכמה מפיו דעת ותבונה:

גל עיני ואביטה נפלאות מתורתך:

קודם הלימוד

כתוב בספר תוצאות חיים כשפותח הספר ללמוד בו יאמר

הנני רוצה ללמוד כְּדִי שִׁבְיָאֲנִי תִלְמוּד זֶה לִידי מַעֲשֶׂה וְלִידי מִדּוֹת
יְשׁוּרוֹת וְלִידי יְדִיעַת הַתּוֹרָה וְהִרְיֵנִי עוֹשֶׂה לְשֵׁם יְחִיד קֹדֶשׁ
בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְנִיתִיה בְּדַחֲלִיו וְרַחֲמֵינוּ יִהְיֶה נֹעֵם יִהְיֶה אֱלֹהֵינוּ עֲלֵינוּ
וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה עֲלֵינוּ וּמַעֲשֶׂה יְדִינוּ כּוֹנֵנָה:

משניות סדר מועד

יש בו י"ב מסכתות וזהו סדורן

א שבת כד פרקים ב עירובין י פרקים ג פסחים
י פרקים ד חגיגה ג פרקים ה ביצה ה פרקים
ו מועד קטן ג פרקים ז ראש השנה ד פרקים ח יומא
ה פרקים ט סוכה ה פרקים י תענית ד פרקים
יא שקלים ח פרקים יב מגילה ד פרקים יג הכל פ"ח
פרקים:

אבל כפי סדר תוספת יום טוב כך הוא שבת עירובין פסחים
שקלים יומא סוכה ביצה ראש השנה תענית מגילה מועד
קטן חגיגה ואלו ואלו דברי אלהים חיים:

מסכת שבת

פרק א

יציאות השבת · שתיים שהן ארבע בפנים · ושתיים
שהן ארבע בחוץ · כיצד העני עומד בחוץ
ובעל הבית בפנים · פשט העני את ידו לפנים · ונתן לתוך
ידו של בעל הבית · או שנטל מתוכה והוציא · העני
חייב ובעל הבית פטור · פשט בעל הבית את ידו לחוץ ·
ונתן לתוך ידו של עני · או שנטל מתוכה והכניס · בעל
הבית חייב והעני פטור · פשט העני את ידו לפנים · ונטל
בעל הבית מתוכה · או שנתן לתוכה והוציא · שניהם
פטורים · פשט בעל הבית את ידו לחוץ · ונטל העני
מתוכה · או שנתן לתוכה והכניס · שניהם פטורים:

ב לא ישב אדם לפני הספר סמוך למנחה · עד שיתפלל ·
לא יכנס אדם למרחץ · ולא לבורסקי · ולא לאכול ולא
לדון · ואם התחילו אין מפסיקין · מפסיקין לקריאת
שמע · ואין מפסיקין לתפלה:

ג לא יצא החייט במחטו סמוך לחשכה · ששם ישכח
ויצא · ולא הלבלר בקלמוסו · ולא יפלה את כליו ·
ולא יקרא לאור הנר · באמת אמרו · החזן רואה היכן
תינוקות קוראים · אבל הוא לא יקרא · כיוצא בו לא
יאכל הזב עם הזבה · מפני הרגל עברה:

י ואלו מן ההלכות שאמרו בעליית חנניה (בן) חזקיה בן גוריון • כשעלו לבקרו • נמנו • ורבו בית שמאי על בית הלל • ושמונה עשר דברים גזרו בו ביום:

ה בית שמאי אומרים אין שורין דיו וסממנים וכרשינים • אלא כדי שישורו מבעוד יום • ובית הלל מתירין:

י בית שמאי אומרים אין נותנין אונין של פשתן לתוך התנור אלא כדי שיהבילו מבעוד יום • ולא את הצמר לזירה אלא כדי שיקלוט העין • ובית הלל מתירין • בית שמאי אומרים אין פורשין מצודות חיה ועופות ודגים • אלא כדי שיצודו מבעוד יום • ובית הלל מתירין:

י בית שמאי אומרים אין מוכרין לנכרי ואין טוענין עמו • ואין מגביהין עליו • אלא כדי שיגיע למקום קרוב ובית הלל מתירין:

ה בית שמאי אומרים אין נותנין עורות לעבדן • ולא כלים לכובס נכרי • אלא כדי שיעשו מבעוד יום • ובבבלין בית הלל מתירין עם השמש:

ט אמר רבן שמעון בן גמליאל נזהגין היו בית אבא • שהיו נותנין כלי לבן לכובס נכרי שלשה ימים קודם לשבת • ושזין אלו ואלו • שטוענין קורות בית הבד ועגולי הגת:

י אין צולין בשר • בצל • וביצה • אלא כדי שיצולו מבעוד יום • אין נותנין פת לתנור עם חשכה • ולא תררה על גבי

גחלים אלא כדי שיקרמו פניה מבעוד יום • רבי אליעזר
(בן יעקב) אומר כדי שיקרום התחתון שלה:

י" מְשַׁלְשִׁין אֶת הַפֶּסַח בַּתָּנוּר עִם חֲשִׁיכָה • וּמֵאַחֲזִין
אֶת הָאוּר בַּמְדוּרָת בֵּית הַמוֹקֵד • וּבִגְבוּלֵין כְּדֵי שֶׁתֵּאָחֹז
הָאוּר בְּרֶבֶן • רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר (אף) בִּפְחָמִין כָּל שֶׁהוּא:

פרק ב

בַּמָּה מְדָלִיקִין • וּבַמָּה אֵין מְדָלִיקִין • אֵין מְדָלִיקִין לֹא
בְלֶכֶשׁ • וְלֹא בְחוּסָן • וְלֹא בְכָלֶךְ • וְלֹא בַּפְתִּילֵת
הָאֵידֵן • וְלֹא בַּפְתִּילֵת הַמְדָּבָר • וְלֹא בִירוּקָה שֶׁעַל פְּנֵי
הַמִּים • לֹא בַזֶּפֶת • וְלֹא בַשְּׁעוּה • וְלֹא בַשֶּׁמֶן קִיק • וְלֹא
בַשֶּׁמֶן שְׂרָפָה • וְלֹא בְאַלְיָה • וְלֹא בַחֲלָב • נְחוּם הַמְדִי
אֹמֵר • מְדָלִיקִין בַּחֲלָב מִבָּשֶׁל • וְחֲכָמִים אֹמְרִים אֶחָד
מִבָּשֶׁל • וְאַחַד שְׂאִינוּ מִבָּשֶׁל • אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ:

ב אֵין מְדָלִיקִין בַּשֶּׁמֶן שְׂרָפָה בַּיּוֹם טוֹב • רַבִּי יִשְׁמַעֵאל
אֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין בְּעֵטְרֵן מִפְּנֵי כְבוֹד הַשַּׁבָּת • וְחֲכָמִים
מִתִּירִין בְּכָל הַשְּׁמָנִים • בַּשֶּׁמֶן שֶׁמֶשְׁמִין • בַּשֶּׁמֶן אֲגוּזִים •
בַּשֶּׁמֶן צְנוּנוֹת • בַּשֶּׁמֶן דָּגִים • בַּשֶּׁמֶן פִּקְעוֹת • בְּעֵטְרֵן
וּבִנְפֶט • רַבִּי טַרְפוֹן אֹמֵר אֵין מְדָלִיקִין אֶלֶּא בַשֶּׁמֶן זֵית
בְּלֶבֶד:

ג כָּל הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵין מְדָלִיקִין בּוֹ אֶלֶּא פֶשֶׁתָן • וְכָל
הַיּוֹצֵא מִן הָעֵץ אֵינוֹ מִטְמֵא טוֹמֵאת אֱהָלִים אֶלֶּא פֶשֶׁתָן •

פְּתִילַת הַבֶּגֶד שֶׁקִּפְּלָה וְלֹא הִבֵּהְבָּהּ • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
טְמֵאָה וְאֵין מְדֻלֵּקִין בָּהּ • רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר טְהוֹרָה
וּמְדֻלֵּקִין בָּהּ:

י' לֹא יִקּוּב אָדָם שְׂפּוֹפֶרֶת שֶׁל בֵּיצָה • וַיִּמְלֶאנָה שֶׁמֶן
וַיִּתְּנָנָה עַל פִּי הַנֵּר • בְּשִׁבִּיל שֶׁתֵּהָא מְנֻטָּפֶת • אֲפִילוּ
הִיא שֶׁל חֶרֶס • וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר • אָבֵל אִם חִבְרָה
הִיוּצֵר מִתְחַלָּה מוֹתֵר • מִפְּנֵי שֶׁהוּא כָּלִי אֶחָד • לֹא יִמְלֵא
אָדָם קַעֲרָה שֶׁמֶן • וַיִּתְּנָנָה בְּצַד הַנֵּר • וַיִּתֵּן רֹאשׁ הַפְּתִילָה
בְּתוֹכָהּ • בְּשִׁבִּיל שֶׁתֵּהָא שׂוֹאֶבֶת • וְרַבִּי יְהוּדָה מַתִּיר:

ה' הַמְכַבֶּה אֶת הַנֵּר • מִפְּנֵי שֶׁהוּא מַתִּירָא • מִפְּנֵי גוֹיִם •
מִפְּנֵי לְסָטִים • מִפְּנֵי רוּחַ רָעָה • וְאִם בְּשִׁבִּיל הַחֹלָה
שֶׁיִּישֵׁן פָּטוּר • כָּחַס עַל הַנֵּר • כָּחַס עַל הַשֶּׁמֶן • כָּחַס עַל
הַפְּתִילָה חַיִּיב • וְרַבִּי יוֹסִי פוֹטֵר בְּכֻלָּן • חוּץ מִן הַפְּתִילָה
מִפְּנֵי שֶׁהוּא עוֹשֶׂה פָּחַם:

י' עַל שְׁלֹשׁ עֶבְרִיּוֹת נָשִׁים מִתּוֹת בְּשַׁעַת לְדִתָּן • עַל שְׂאִינָן
זְהִירוֹת • בִּנְיָדָה • וּבַחֲלָה • וּבַהֲדֻלְקַת הַנֵּר:

י' שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים צָרִיד אָדָם לֹמֵר בְּתוֹךְ בֵּיתוֹ עֶרֶב שַׁבָּת
עִם חֲשֻׁכָה • עֲשֶׂרְתָּן • עֲרַבְתָּן • הֲדֻלִּיקוּ אֶת הַנֵּר • סִפֵּק
חֲשֻׁכָה סִפֵּק אֵין חֲשֻׁכָה • אֵין מַעֲשִׂרִין אֶת הַנִּדְאִי • וְאֵין
מְטַבִּילִין אֶת הַכֵּלִים • וְאֵין מְדֻלֵּקִין אֶת הַנֵּרוֹת • אָבֵל
מַעֲשִׂרִין אֶת הַדְּמָאִי • וּמַעֲרַבִּין • וְטוֹמְנִין אֶת הַחֲמִין:

פרק ג

בִּירָה שֶׁהִסִּיקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא • נוֹתְנִין עָלֶיהָ תְּבַשִּׁיל •
 בְּגִפְתָּ וּבִעֲצִים • לֹא יִתֵּן עַד שְׁיִגְרוּף • אוֹ עַד
 שְׁיִתֵּן אֶת הָאֶפֶר • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים חֲמִין אָבֵל לֹא
 תְּבַשִּׁיל • וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים חֲמִין וְתְּבַשִּׁיל • בֵּית שְׁמַאי
 אוֹמְרִים נוֹטְלִין אָבֵל לֹא מַחְזִירִין • וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים אַף
 מַחְזִירִין:

בִּתְנוּרָה שֶׁהִסִּיקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא • לֹא יִתֵּן בֵּין מֵתוֹכוֹ בֵּין
 מַעַל גְּבִיּוֹ • כִּפְחָה שֶׁהִסִּיקוּהָ בְּקֶשׁ וּבִגְבָבָא • הֵרִי הוּא
 כְּכִירִים • בְּגִפְתָּ וּבִעֲצִים הֵרִי הוּא כְּתֵנוּרָה:

גִּ' אֵין נוֹתְנִין בֵּיצָה בְּצֵד הַמִּיחָם בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּתְּגַלְּגַל • וְלֹא
 יִפְקִיעַנָה בְּסוּדְרִים • וְרַבִּי יוֹסִי מִתִּיר • וְלֹא יִטְמִינָה בְּחוּל
 וּבִאֲבָק דְּרָכִים • בְּשִׁבִּיל שֶׁתִּצְלָה:

ד' מַעֲשֶׂה שֶׁעָשׂוּ אַנְשֵׁי טְבֵרְיָא • וְהִבִּיאוּ סֵלֶן שֶׁל צוֹנֵן
 לְתוֹדֵי אִמָּה שֶׁל חֲמִין • אָמְרוּ לָהֶן חֲכָמִים • אִם בְּשֶׁבֶת •
 כְּחִמִּין שֶׁהוּחֲמוּ בְּשֶׁבֶת • אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה וּבִשְׂתִּיָּה • וְאִם
 בְּיוֹם טוֹב כְּחִמִּין שֶׁהוּחֲמוּ בְּיוֹם טוֹב • אֲסוּרִין בְּרַחֲצָה
 וּמִתְרִין בִּשְׂתִּיָּה • מִזִּיאַר הַגְּרוּף שׁוֹתִין הֵימָנוּ בְּשֶׁבֶת •
 אֲנִיכִי אַף עַל פִּי שֶׁגְּרוּפָה אֵין שׁוֹתִין מִמָּנָה:

ה' הַמִּחָם שֶׁפָּנְהוּ לֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ צוֹנֵן • בְּשִׁבִּיל שֶׁיִּחְמוּ •
 אָבֵל נוֹתֵן הוּא לְתוֹכוֹ • אוֹ לְתוֹדֵי הַכּוֹס • כְּדִי לְהַפְשִׁירֵן •

הַאֲלָפִס וְהַקֶּדְרָה שֶׁהֶעֱבִירָן מִרְתָּחִין · לֹא יִתֵּן לְתוֹכָן
תְּבִלִּין · אֲבָל נוֹתֵן הוּא לְתוֹךְ הַקֶּעֶרֶה · אוֹ לְתוֹךְ
הַתְּמָחוּי · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְכָל הוּא נוֹתֵן · חוּץ מִדְּבַר
שֵׁשׁ בּוֹ חֵמֶץ וָצִיר:

י אין נוֹתֵינִין כָּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל בּוֹ אֶת הַשֶּׁמֶן · וְאִם
נִתְּנוּ מִבְּעוֹד יוֹם מִתֵּר · וְאִין גְּאוֹתִין מִמֶּנּוּ לְפִי שְׁאִינוֹ מִן
הַמוֹכֵן · מְטִלְטֵלִין גַּר חֶדֶשׁ · אֲבָל לֹא יִשֶּׁן · רַבִּי שְׁמַעוֹן
אוֹמֵר כָּל הַנֵּרוֹת מְטִלְטֵלִין חוּץ מִן הַנֵּר הַדּוֹלֵק בְּשִׁבְתּוֹ ·
נוֹתֵינִין כָּלִי תַּחַת הַנֵּר לְקַבֵּל נְצוּצוֹת · וְלֹא יִתֵּן לְתוֹכוֹ מִים
מִפְּנֵי שֶׁהוּא מְכַבֶּה:

פרק ד

בַּמָּה טוֹמְנִין וּבַמָּה אֵין טוֹמְנִין · אֵין טוֹמְנִין לֹא בַּגֶּפֶת ·
וְלֹא בַּזֶּבֶל · וְלֹא בַּמֶּלַח · וְלֹא בַּסִּיד · וְלֹא בַּחוּל ·
בֵּין לַחִים וּבֵין יְבֵשִׁים · לֹא בַתְּבִין · וְלֹא בַזֵּגִים · וְלֹא
בַּמוֹכִים · וְלֹא בַעֲשָׂבִים בַּזֶּמֶן שֶׁהֵן לַחִים · אֲבָל טוֹמְנִין
בָּהֶן כְּשֶׁהֵן יְבֵשִׁין · טוֹמְנִין בַּכֶּסוֹת · וּבַפִּירוֹת · בַּכִּנְפִי
יוֹנָה · וּבַנְּסוּרַת שֶׁל חֶרְשִׁים · וּבַנְּעוּרַת שֶׁל פִּשְׁתָּן דִּקָּה ·
רַבִּי יְהוּדָה אוֹסֵר בַּדִּקָּה וּמִתִּיר בַּגֶּסֶה:

ב טוֹמְנִין בְּשִׁלְחִין · וּמְטִלְטֵלִין אוֹתָן · בְּגִזֵּי צֶמֶר · וְאֵין
מְטִלְטֵלִין אוֹתָן · כִּיצַד הוּא עוֹשֶׂה · נוֹטֵל אֶת הַכֶּסֶּי וְהֵן
נוֹפְלוֹת · רַבִּי אֱלֵעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמֵר קָפָה מִטָּה עַל
צִדָּה וְנוֹטֵל · שְׁמָא יְטוּל וְאִינוֹ יָכוֹל לְהַחֲזִיר · וְחֻכָּמִים

אומרים נוטל ומחזיר • לא כסהו מבעוד יום • לא יכסנו
משתחשך • כסהו ונתגלה • מתר לכסותו • ממלא את
הקיתון • ונותן לתחת הכר • או תחת הכסת:

פרק ה

במה בהמה יוצאה • ובמה אינה יוצאה • יוצא הגמל
באפסר • ונאקה בחטם • ולבדקים בפרומכיא •
וסוס בשיר • וכל בעלי השיר • יוצאים בשיר ונמשכים
בשיר • ומזין עליהן וטובלין במקומן:

ב חמור יוצא במרדעת • בזמן שהיא קשורה לו •
זכרים יוצאין לבובין • רחלות יוצאות שחוזות • כבולות •
וכבונות • העזים יוצאות צרורות • רבי יוסי אוסר בכלן
חוץ מן הרחלין הכבונות • רבי יהודה אומר עזים יוצאות
צרורות ליבש • אבל לא לחלב:

ג ובמה אינה יוצאה • לא יצא גמל במטוטלת • לא עקוד
ולא רגול • וכן שאר כל הבהמות • לא יקשור גמלים
זה בזה וימשוך • אבל מכניס חבלים לתוך ידו וימשוך •
ובלבד שלא יכרוך:

ד אין חמור יוצא במרדעת בזמן שאינה קשורה לו • ולא
בזוג אף על פי שהוא פקוק • ולא בסלם שבצוארו •
ולא ברצועה שברגלו • ואין התרנגולין יוצאין בחוטין •
ולא ברצועות שברגליהם • ואין הזכרים יוצאין בעגלה

שֶׁתַּחַת הָאֵלֶּיָּה שְׁלֵהֶן • וְאִין הֶרְחִלִים יוֹצְאוֹת חֲנוּנוֹת •
 וְאִין הָעֵגֶל יוֹצֵא בְּגִימּוֹן • וְלֹא פָּרָה בְּעוֹר הַקּוֹפֵד • וְלֹא
 בְּרִצּוּעָה שְׁבִין קַרְנֶיהָ • פָּרְתוֹ שֶׁל רַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה
 הֵיטָהּ יוֹצְאָה בְּרִצּוּעָה שְׁבִין קַרְנֶיהָ • שֶׁלֹּא בְּרִצּוֹן חֲכָמִים:

פרק ו

בַּמָּה אֵשֶׁה יוֹצְאָה • וּבַמָּה אֵינָה יוֹצְאָה • לֹא תֵצֵא
 אֵשֶׁה לֹא בְּחוּטֵי צֶמֶר • וְלֹא בְּחוּטֵי פֶשֶׁתָן • וְלֹא
 בְּרִצּוּעוֹת שֶׁבְּרֹאשָׁה • וְלֹא תִטְבּוֹל בָּהֶן עַד שֶׁתִּרְפֹּם •
 וְלֹא בְּטוֹטֶפֶת • וְלֹא בְּסִנְבוֹטִין בְּזֶמֶן שְׁאִינָן תְּפוֹרִין •
 וְלֹא בְּכַבּוֹל לְרִשּׁוֹת הָרָבִים • וְלֹא בְּעִיר שֶׁל זֶהָב • וְלֹא
 בְּקִטְלָא • וְלֹא בְּנִזְמִים • וְלֹא בְּטַבַּעַת שְׁאִין עָלֶיהָ חוֹתָם •
 וְלֹא בְּמַחַט שְׁאִינָה נְקוּבָה • וְאִם יֵצֵאָה אֵינָה חַיִּיבַת
 חֲטָאת:

ב לֹא יֵצֵא הָאִישׁ בְּסִנְדֵּל הַמֶּסְמֵר • וְלֹא בִּיחִיד בְּזֶמֶן שְׁאִין
 בְּרִגְלוֹ מִכָּה • וְלֹא בְּתַפְלִין • וְלֹא בְּקִמְיַע בְּזֶמֶן שְׁאִינָה מִן
 הַמִּמָּחָה • לֹא בְּשִׁרְיוֹן • וְלֹא בְּקִסְדָּא • וְלֹא בְּמִגְפִּים • וְאִם
 יֵצֵא • אֵינּוּ חַיִּבֵּי חֲטָאת:

ג לֹא תֵצֵא אֵשֶׁה בְּמַחַט הַנְּקוּבָה • וְלֹא בְּטַבַּעַת שֵׁשׁ עָלֶיהָ
 חוֹתָם • וְלֹא בְּכוֹלֵיָּאֵר • וְלֹא בְּכוּבֶלֶת • וְלֹא בְּצִלוּחִית שֶׁל
 פְּלִיטוֹן • וְאִם יֵצֵאָה חַיִּיבַת חֲטָאת • דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר •
 וְחֲכָמִים פּוֹטְרִין בְּכוּבֶלֶת וּבְצִלוּחִית שֶׁל פְּלִיטוֹן:

ד לא יצא האיש לא בסיף · ולא בקשת · ולא בתריס ·
ולא באלה · ולא ברומח · ואם יצא חייב חטאת ·
רבי אליעזר אומר תכשיטין הן לו · וחכמים אומרים
אינן אלא לגנאי · שנאמר וכתתו חרבותם לאתים
וחניתותיהם למזמרות · לא ישא גוי אל גוי חרב ·
ולא ילמדו עוד מלחמה · בירית טהורה · ויוצאים בה
בשבת · כבלים טמאין ואין יוצאין בהן בשבת:

ה יוצאת אשה בחוטי שער · בין משלה · בין משל
חברתה · בין משל בהמה · בטוטפת ובסנבוטין בזמן
שהם תפורין · בכבול ובפאה נכרית לחצר · במוד
שבאזנה · ובמוד שבסנדלה · ובמוד שהתקינה לנדתה ·
בפלפל ובגרגיר מלח · ובכל דבר שתתן לתוך פיה ·
ובלבד שלא תתן לכתחלה בשבת · ואם נפל לא תחזיר ·
שן תותבת · ושן של זהב · רבי מתיר · וחכמים אוסרים:

ו יוצאין בסלע שעל הצינית · הבנות (קטנות) · יוצאות
בחוטין · ואפילו בקסמין שבאזניהם · ערביות יוצאות
רעולות · ומדיות פרופות · וכל אדם · אלא שדברו
חכמים בהווה:

ז פורפת על האבן · ועל האגוז · ועל המטבע · ובלבד
שלא תפרוף לכתחלה בשבת:

ח הקטע יוצא בקב שלו · דברי רבי מאיר · ורבי
יוסי אוסר · ואם יש לו בית קבול פתותים טמא ·

סְמוּכוֹת שְׁלוֹ טִמְאִין מִדֶּרֶס • וְיוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת • וְנִכְנָסִין
בָּהֶן בַּעֲזָרָה • כִּסָּא וּסְמוּכוֹת שְׁלוֹ טִמְאִין מִדֶּרֶס • וְאִין
יוֹצְאִין בָּהֶן בְּשַׁבָּת • וְאִין נִכְנָסִין בָּהֶן בַּעֲזָרָה • אֲנִקְטְמִין
טְהוֹרִים • וְאִין יוֹצְאִין בָּהֶן:

ט הַבָּנִים יוֹצְאִים בְּקִשְׁרִים • וּבְנֵי מַלְכִּים בְּזוּגִין • וְכָל אָדָם •
אֵלָא שֶׁדִּבְרוּ חֲכָמִים בַּהוֹנָה:

י יוֹצְאִין בְּבִיצַת הַחֶרְגוֹל • וּבִשְׁן שׁוּעַל • וּבִמְסַמֵּר מִן
הַצְּלוּב • מִשּׁוּם רְפוּאָה • דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר • וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים אֵף בַּחוּל אֲסוּר • מִשּׁוּם דְּרַכִּי הָאֲמוּרִי:

פרק ז

כָּלֵל גָּדוֹל אָמְרוּ בְּשַׁבָּת • כָּל הַשּׁוֹכֵחַ עֵקֶר שַׁבָּת • וְעָשָׂה
מְלָאכּוֹת הֶרְבֵּה בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבֵּה • אֵינּוּ חַיִּיב אֵלָא
חֲטָאת אַחַת • הַיּוֹדֵעַ עֵקֶר שַׁבָּת • וְעָשָׂה מְלָאכּוֹת הֶרְבֵּה
בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבֵּה • חַיִּיב עַל כָּל שַׁבָּת וְשַׁבָּת • הַיּוֹדֵעַ שֶׁהוּא
שַׁבָּת • וְעָשָׂה מְלָאכּוֹת הֶרְבֵּה • בְּשַׁבְּתוֹת הֶרְבֵּה • חַיִּיב
עַל כָּל אֵב מְלָאכָה וּמְלָאכָה • הָעוֹשֶׂה מְלָאכּוֹת הֶרְבֵּה
מֵעֵין מְלָאכָה אַחַת • אֵינּוּ חַיִּיב אֵלָא חֲטָאת אַחַת:

כ באבות מְלָאכּוֹת אַרְבָּעִים חֲסֵר אַחַת • הַזּוֹרֵעַ • וְהַחֹרֵשׁ •
וְהַקּוֹצֵר • וְהַמַּעְמֵר • הַדָּשׁ • וְהַזּוֹרֵה • הַבוֹרֵר • הַטּוֹחֵן •
וְהַמְרַקֵּד • וְהַלֵּשׁ • וְהַאֹפֶה • הַגּוֹיֵז אֶת הַצֶּמֶר • הַמְּלַבֵּנוּ •
וְהַמְּנַפֵּצוֹ • וְהַצּוֹבְעוֹ • וְהַטּוֹוֶה • וְהַמְּסֵד • וְהָעוֹשֶׂה שְׂתִי

בְּתֵי גִירִין • וְהָאוֹרֵג שְׁנֵי חוּטִין • וְהַפּוֹצֵעַ שְׁנֵי חוּטִין •
 וְהַקּוֹשֵׁר וְהַמְתִּיר • וְהַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תַפִּירוֹת • הַקּוֹרֵעַ עַל
 מִנֵּת לַתּוֹפֵר שְׁתֵּי תַפִּירוֹת • הַצָּד צָבִי • הַשּׁוֹחֲטוֹ •
 וְהַמְפָּשִׁיטוֹ • הַמּוֹלֵחוֹ • וְהַמַּעֲבֵד אֶת עוֹרוֹ • וְהַמּוֹחֵק •
 וְהַמְחַתֵּכוֹ • הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • וְהַמּוֹחֵק עַל מִנֵּת
 לַכְּתוֹב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת • הַבּוֹנֶה • וְהַסּוֹתֵר • הַמְּכַבֶּה •
 וְהַמְּבַעֵר • הַמְּכַה בְּפִטִּישׁ • הַמוֹצִיא מִרְשׁוֹת לְרְשׁוֹת •
 הָרִי אֵלּוּ אַבּוֹת מְלָאכוֹת אַרְבָּעִים חֹסֵר אַחַת:

א ועוד כלל אחר אמרו • כל הכשר להצניע ומצניעין
 כמוהו • והוציאו בשבת • חייב עליו חטאת • וכל שאינו
 כשר להצניע • ואין מצניעין כמוהו • והוציאו בשבת •
 אינו חייב אלא המצניע:

ד המוציא תבן במלא פי פרה • עצה במלא פי גמל •
 עמיר במלא פי טלה • עשבים במלא פי גדי • עלי שום
 ועלי בצלים • לחים בגרוגרת • יבשים במלא פי גדי •
 ואין מצטרפין זה עם זה • מפני שלא שווו בשיעוריהן •
 המוציא אוכלים בגרוגרת חייב • ומצטרפין זה עם זה •
 מפני ששוו בשיעוריהן • חוץ מקליפיהן • וגרעיניהן •
 ועוקציהן • וסוכן ומרסן • רבי יהודה אומר חוץ מקליפי
 עדשים • שמתבשלות עמהן:

פרק ח

המוציא יין כדי מזיגת הכוס · חלב כדי גמיעה ·
 דבש כדי ליתן על הכתית · שמן כדי לסוך
 אבר קטן · מים כדי לשוף בהם את הקילור · ושאר כל
 המשקין ברביעית · וכל השופכין ברביעית · רבי שמעון
 אומר כלן ברביעית · ולא אמרו כל השיעורין הללו ·
 אלא למצניעיהן:

^ב המוציא חבל כדי לעשות און לקפה · גמי כדי לעשות
 תלאי לנפה ולכברה · רבי יהודה אומר כדי לטול ממנו
 מידת מנעל לקטן · גייר כדי לכתוב עליו קשר מוכסין ·
 והמוציא קשר מוכסין חייב · גייר מחוק כדי לכרוך על
 פי צלוחית קטנה של פלייטון:

^ג עזר כדי לעשות קמיע · קלף כדי לכתוב עליו פרשה
 קטנה שבתפלין · שהיא שמע ישראל · (דוכסוסטוס כדי
 לכתוב מזוזה ·) דיו כדי לכתוב שתי אותיות · כחול כדי
 לכחול עין אחת:

^ד דבק כדי לתן בראש השבשבת · זפת וגפרית כדי
 לעשות נקב · שענה כדי לתן על פי נקב קטן · חרסית
 כדי לעשות פי כור של צורפי זהב · רבי יהודה אומר
 כדי לעשות פטפוט · סובין כדי לתן על פי כור של צורפי
 זהב · סיד כדי לסוד אצבע קטנה שבבנות · רבי יהודה

אומר כְּדִי לַעֲשׂוֹת כִּלְכוּל · רַבִּי נַחֲמִיא אֹמֵר כְּדִי לְסוּד
אֲנִדִּיפִי:

ה' אָדָמָה כְּחוֹתֶם הַמְרָצוּפִין · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · וְחֲכָמִים
אֹמְרִים כְּחוֹתֶם הָאִיגְרוֹת · זָבֵל וְחוֹל הֶדֶק כְּדִי לְזַבֵּל קֶלַח
שֶׁל כְּרוּב · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · וְחֲכָמִים אֹמְרִים כְּדִי לְזַבֵּל
כְּרִישָׁא · חוֹל הֶגֶס כְּדִי לְתַן עַל מְלֵא כַף סִיד · קָנָה כְּדִי
לַעֲשׂוֹת קוֹלְמוֹס · וְאִם הָיָה עָב אוֹ מְרַסֵּס · כְּדִי לְבַשֵּׁל בּוֹ
בִּיצָה קֹלָה שֶׁבְּבִיצִים · טְרוּפָה וְנִתְּוֹנָה בְּאַלְפָּס:

י עֶצֶם כְּדִי לַעֲשׂוֹת תְּרוּד · רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר כְּדִי לַעֲשׂוֹת
מִמְּנוּ חָף · זְכוּכִית כְּדִי לְגָרוֹר בּוֹ רֹאשׁ הַכֶּרֶךְ · צָרוֹר אוֹ
אָבֵן כְּדִי לְזָרוֹק בְּעוֹף · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אֹמֵר כְּדִי
לְזָרוֹק בְּבִהְמָה:

י חֶרֶס כְּדִי לְתַן בֵּין פָּצִים לְחִבְרֹו · דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · רַבִּי
מַאִיר אֹמֵר כְּדִי לְחִתּוֹת בּוֹ אֶת הָאוֹר · רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר
כְּדִי לְקַבֵּל בּוֹ רְבִיעִית · אָמַר רַבִּי מַאִיר אֵף עַל פִּי שְׂאִין
רְאִיָּה לְדָבָר זָכָר לְדָבָר · שֶׁנֶּאֱמַר וְלֹא יִמָּצֵא בְּמִכְתָּתוֹ
חֶרֶשׁ לְחִתּוֹת אֵשׁ מִיְּקוֹד · אָמַר לוֹ רַבִּי יוֹסִי מִשֵּׁם רְאִיָּה ·
וְלַחֲשׂוֹף מִים מִגָּבָא:

פרק ט

אמר רבי עקיבא • מנין לעבודה זרה שמטמאה במשא
 כנדה • שנאמר תזרם כמו דוה • צא תאמר לו •
 מה נדה מטמאה במשא • אף עבודה זרה מטמאה
 במשא:

ב מנין לספינה שהיא טהורה • שנאמר דרך אניה בלב
 ים • מנין לערוגה שהיא ששה על ששה טפחים •
 שזורעין בתוכה חמשה זרעונים • ארבעה בארבע רוחות
 הערוגה • ואחד באמצע • שנאמר כי כארץ תוציא
 צמחה • וכגנה זרועיה תצמיח • זרעה לא נאמר אלא
 זרועיה:

ג מנין לפולטת שכבת זרע ביום השלישי שהיא טמאה •
 שנאמר היו נכונים לשלשת ימים • מנין שמרחיצין את
 המילה ביום השלישי שחל להיות בשבת • שנאמר ויהי
 ביום השלישי בהיותם כזאבים • מנין שקושרין לשון
 של זהורית בראש שעיר המשתלח • שנאמר אם יהיו
 חטאיכם כשנים כשלג ילבינו:

ד מנין לסיכה שהיא כשתיה ביום הכיפורים • אף על
 פי שאין ראיה לדבר זכר לדבר • שנאמר ותבא במים
 בקרבן וכשמן בעצמותיו:

ה' המוציא עצים כדי לבשל ביצה קלה • תבלין כדי לתבל
ביצה קלה • ומצטרפין זה עם זה • קליפי אגוזים • קליפי
רמונים • איסטיס • ופואה • כדי לצבוע בהן בגד קטן
בסבכה • מי רגלים • נתר • ובורית • קמוליא • ואשלג •
כדי לכבס בהן בגד קטן בסבכה • רבי יהודה אומר כדי
להעביר על הכתם:

י' פלפלת כל שהוא • ועטרן כל שהוא • מיני בשמים ומיני
מתכות כל שהן • מאבני המזבח ומעפר המזבח • מקק
ספרים • ומקק מטפחותיהם • כל שהוא • שמצניעים
אותן לגונן • רבי יהודה אומר אף המוציא ממשמשי
עבודת אלילים כל שהוא • שנאמר ולא ידבק בידך
מאומה מן החרם:

י' המוציא קפת הרוכלין • אף על פי שיש בה מיני
הרבה • אינו חייב אלא חטאת אחת • זרעוני גנה פחות
מבגרוגרת • רבי יהודה בן בתירה אומר חמשה • זרע
קשואין שנים • זרע דלועין שנים • זרע פול המצרי שנים •
חגב חי (טהור) כל שהוא • מת בגרוגרת • צפורת כרמים
בין חיה בין מתה כל שהוא • שמצניעין אותה לרפואה •
רבי יהודה אומר אף המוציא חגב חי טמא כל שהוא •
שמצניעין אותו לקטן לשחוק בו:

פרק י

הַמִּצְנִיעַ לְזֶרַע • וְלְדֹגְמָא • וְלְרְפוּאָה • וְהוֹצִיאוֹ בְשַׁבָּת
חַיִּיב בְּכָל שֶׁהוּא • וְכָל אָדָם אֵין חַיִּיב עָלָיו
אֵלָא כְּשִׁיעוּרוֹ • חֲזַר וְהִכְנִיסוֹ • אֵינּוּ חַיִּיב אֵלָא כְּשִׁיעוּרוֹ:

בִּי הַמוֹצִיא אוֹכְלִין וְנִתְנָן עַל הָאֶסְקָפָה • בֵּין שְׁחֹזַר
וְהוֹצִיָאן • בֵּין שֶׁהוֹצִיָאן אַחֵר פָּטוּר • מִפְּנֵי שֶׁלֹא עָשָׂה
מְלָאכְתּוֹ בְּבֵת אַחַת • קָפָה שֶׁהִיא מְלֵאָה פִּירוֹת • וְנִתְנָה
עַל אֶסְקָפָה הַחִיצוֹנָה • אֵף עַל פִּי שְׂרֹב הַפִּירוֹת מִבְּחוּץ •
פָּטוּר עַד שִׁיוֹצִיא אֶת כָּל הַקָּפָה:

גִּי הַמוֹצִיא בֵּין בִּימִינוֹ • בֵּין בְּשִׁמְאָלוֹ • בְּתוֹךְ חִיקוֹ • אוֹ
עַל כְּתָפוֹ • חַיִּיב • שֶׁכֵּן מִשָּׂא בְּנֵי קֹהֶת • כִּלְאַחֵר יְדוֹ •
בְּרִגְלוֹ • בְּפִיו • וּבְמִרְפָּקוֹ • בְּאַזְנוֹ • וּבְשִׁעְרוֹ • וּבְפּוֹנְדָתוֹ •
וּפִיָּה לְמִטָּה • בֵּין פּוֹנְדָתוֹ לְחִלּוּקוֹ • וּבְשִׁפְתֵי חִלּוּקוֹ •
בְּמִנְעָלוֹ • בְּסִנְדָּלוֹ • פָּטוּר • שֶׁלֹא הוֹצִיא כְּדֶרֶךְ הַמוֹצִיָאן:

דִּי הַמִּתְכַּנֵּן לְהוֹצִיא לְפָנָיו • וּבָא לוֹ לְאַחֲזָרְיוֹ • פָּטוּר •
לְאַחֲזָרְיוֹ • וּבָא לוֹ לְפָנָיו • חַיִּיב • בְּאַמֶּת אֲמָרוֹ • הָאִשָּׁה
הַחוּגֶרֶת בְּסִינֵר • בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ • חַיִּיבֶת •
שֶׁכֵּן רָאוּי לְהִיּוֹת חוּזַר • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֵף מִקְבְּלֵי
פִּתְקִין:

הִי הַמוֹצִיא כֶּכֶר לְרִשּׁוֹת הָרַבִּים • חַיִּיב • הוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם •
פָּטוּרִין • לֹא יִכּוֹל אֶחָד לְהוֹצִיאוֹ • וְהוֹצִיאוּהוּ שְׁנַיִם •

חייבין · ורבי שמעון פוטר · המוציא אוכלין פחות
 מכשיעור בכלי · פטור אף על הכלי · שהכלי טפלה לו ·
 את החי במטה · פטור אף על המטה · שהמטה טפלה
 לו · את המת במטה חייב · וכן כזית מן המת · וכזית מן
 הנבלה · וכעדשה מן השרץ · חייב · ורבי שמעון פוטר:
 'הנוטל צפרניו זו בזו · או בשניו · וכן שערו · וכן שפמו ·
 וכן זקנו · וכן הגודלת · וכן הפוחלת · וכן הפוקקת · רבי
 אליעזר מחייב · וחכמים אוסרין משום שבות · התולש
 מעציץ נקוב · חייב · ושאינו נקוב פטור · ורבי שמעון
 פוטר בזה ובה:

פרק יא

הזורק מרשות היחיד לרשות הרבים · מרשות
 הרבים · לרשות היחיד · חייב · מרשות היחיד
 לרשות היחיד · ורשות הרבים באמצע · רבי עקיבא
 מחייב וחכמים פוטרין:

^ב ביצד · שתי גזוזטראות זו כנגד זו ברשות הרבים ·
 המושיט והזורק מזו לזו פטור · היו שתיהן בדיוטא
 אחת · המושיט חייב · והזורק פטור · שפך היתה עבודת
 הלזים · שתי עגלות זו אחר זו ברשות הרבים · מושיטין
 הקרשים מזו לזו · אבל לא זורקין · חולית הבור והסלע
 שהן גבוהין עשרה ורחבן ארבעה · הנוטל מהן · והנותן
 על גבן · חייב · פחות מכן פטור:

ג' הַזֹּרֵק אַרְבַּע אַמּוֹת בַּכֶּתֶל · לְמַעַלָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים ·
 בַּזֹּרֵק בְּאֵוִיר · לְמַטָּה מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים · בַּזֹּרֵק בְּאֶרֶץ ·
 הַזֹּרֵק בְּאֶרֶץ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיִּיב · זֶרֶק לְתוֹךְ אַרְבַּע
 אַמּוֹת · וְנִתְגַּלְגַּל חוּץ לְאַרְבַּע אַמּוֹת פֶּטוּר · חוּץ לְאַרְבַּע
 אַמּוֹת · וְנִתְגַּלְגַּל לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת חַיִּיב:

ד' הַזֹּרֵק בָּיִם אַרְבַּע אַמּוֹת פֶּטוּר · אִם הָיָה רֶקֶק מִיָּם
 וּרְשׁוֹת הָרָבִים מְהֻלָּכֶת בּוֹ · הַזֹּרֵק לְתוֹכוֹ אַרְבַּע אַמּוֹת
 חַיִּיב · וְכַמָּה הוּא רֶקֶק מִיָּם · פָּחוֹת מֵעֲשָׂרָה טַפָּחִים ·
 רֶקֶק מִיָּם וּרְשׁוֹת הָרָבִים מְהֻלָּכֶת בּוֹ · הַזֹּרֵק בְּתוֹכוֹ אַרְבַּע
 אַמּוֹת חַיִּיב:

ה' הַזֹּרֵק מִן הַיָּם לַיִבְשָׁה · וּמִן הַיִּבְשָׁה לַיָּם · וּמִן הַיָּם
 לַסְּפִינָה · וּמִן הַסְּפִינָה לַיָּם · וּמִן הַסְּפִינָה לַחֲבֵרְתָּהּ ·
 פֶּטוּר · סְפִינּוֹת קְשׁוּרוֹת זוּ בְּזוּ · מְטִלְטִלִין מְזוּ לְזוּ · אִם
 אֵינָן קְשׁוּרוֹת · אֵף עַל פִּי שְׁמַקְפוֹת · אֵין מְטִלְטִלִין מְזוּ
 לְזוּ:

ו' הַזֹּרֵק וְנִזְכָּר לְאַחַר שְׂיֻצָּתָהּ מִיָּדוֹ · קִלְטָהּ אַחֵר · קִלְטָהּ
 כָּלֵב · אוֹ שְׁנִשְׂרָפָה · פֶּטוּר · זֶרֶק לַעֲשׂוֹת חֲבוּרָה · בֵּין
 בְּאָדָם · וּבֵין בְּבִהֶמָּה · וְנִזְכָּר עַד שֶׁלֹּא נַעֲשִׂית חֲבוּרָה
 פֶּטוּר · זֶה הַכֶּלֶל · כָּל חַיִּיבֵי חֲטָאוֹת אֵינָן חַיִּיבִין · עַד
 שֶׁתֵּהָא תַּחֲלָתָן וְסוּפָן שְׂגָגָה · תַּחֲלָתָן שְׂגָגָה וְסוּפָן זָדוֹן ·
 תַּחֲלָתָן זָדוֹן וְסוּפָן שְׂגָגָה · פֶּטוּרִין עַד שֶׁתֵּהָא תַּחֲלָתָן
 וְסוּפָן שְׂגָגָה:

פרק יב

הַבּוֹנָה · כִּמָּה יִבְנֶה וַיְהִי חַיִּיב · הַבּוֹנָה כָּל שֶׁהוּא ·
וְהַמְּסִתָּת · וְהַמֶּכֶּה בַּפְּטִישׁ · וּבַמַּעֲצָד · וְהַקּוֹדֵחַ
כָּל שֶׁהוּא · חַיִּיב · זֶה הַכֶּלֶל · כָּל הָעוֹשֶׂה מְלָאכָה
וּמְלָאכָתּוֹ מִתְקַיֶּמֶת בְּשַׁבָּת · חַיִּיב · רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר אִף הַמֶּכֶּה בַּקּוֹרְנָס עַל הַסֵּדֶן בְּשַׁעַת
מְלָאכָה חַיִּיב · מִפְּנֵי שֶׁהוּא כֹמֶתֶקֶן מְלָאכָה:

א הַחוֹרֵשׁ כָּל שֶׁהוּא · הַמְּנַכֵּשׁ · וְהַמְּקַרְסֵם · וְהַמְּזַרֵר כָּל
שֶׁהוּא · חַיִּיב · הַמְּלַקֵּט עֵצִים · אִם לְתֵקֶן כָּל שֶׁהוּא · אִם
לְהַסִּיק כְּדִי לְבַשֵּׁל בֵּיצָה קֹלֶה · הַמְּלַקֵּט עֵשְׂבִים · אִם
לְתֵקֶן כָּל שֶׁהוּא · אִם לְבַהֲמָה · כִּמְלֵא פִי גְדִי:

ג הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת · בֵּין בִּימִינוֹ · בֵּין בְּשִׁמְאֵלוֹ · בֵּין
מִשֵּׁם אֶחָד · בֵּין מִשְׁתֵּי שְׁמוֹת · בֵּין מִשְׁתֵּי סִמְמָנוֹת · בְּכָל
לָשׁוֹן חַיִּיב · אָמַר רַבִּי יוֹסִי לֹא חִיְּבוּ שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת אֶלָּא
מִשּׁוֹם רוּשִׁים · שֶׁכַּדְּהִיּוּ כּוֹתְבִין עַל קֶרְשֵׁי הַמִּשְׁכָּן · לִידַע
אִיזוֹ בֶּן זֹוגוֹ · אָמַר רַבִּי (יְהוּדָה) מְצִינוּ שֵׁם קָטָן מִשֵּׁם
גָּדוֹל · שֵׁם מִשְׁמַעוֹן וּשְׁמוּאֵל · נַח מִנְחוֹר · דָּן מִדְּנִיאֵל ·
גָּד מִגְדִּיאֵל:

ד הַכּוֹתֵב שְׁתֵּי אוֹתִיּוֹת בְּהֶעֱלֵם אֶחָד · חַיִּיב · כָּתֹב בְּדִיּוֹ ·
בְּסֵם · בְּסִקְרָא · בְּקוּמוֹס · וּבְקִנְקִנְתוֹס · וּבְכָל דְּבָר שֶׁהוּא
רוּשִׁים · עַל שְׁנֵי כּוֹתְלֵי זֵוִיּוֹת · וְעַל שְׁנֵי לוֹחֵי פִנְקָס · וְהוּן
נִהְיִין זֶה עִם זֶה חַיִּיב · הַכּוֹתֵב עַל בִּשְׂרוֹ חַיִּיב · הַמְּסִירֵט

על בשרו · רבי אליעזר מחייב חטאת · ורבי יהושע
פוטר:

ה כתב במשקין · במי פירות · באבק דרכים · באבק
הסופרים · ובכל דבר שאיגו מתקיים · פטור · לאחר
ידו · ברגלו · בפיו · ובמרפיקו · כתב אות אחת סמוך
לכתב · וכתב על גבי כתב · נתפון לכתוב חי"ת וכתב
שני זי"ג · אחת בארץ ואחת בקורה · כתב על שתי
כותלי הבית · על שני דפי פנקס · ואין נהגין זה עם זה ·
פטור · כתב אות אחת נוטריקון · רבי יהושע בן בתירא
מחייב וחכמים פוטרין:

י הכותב שתי אותיות בשתי העלמות · אחת שחרית
ואחת בין הארבעים · רבן גמליאל מחייב וחכמים
פוטרין:

פרק יג

רבי אליעזר אומר האורג שלשה חוטין בתחלה ואחת
על האריגה חייב · וחכמים אומרים בין בתחלה בין
בסוף שיעורו שני חוטין:

ב העושה שתי בתי גרין · בגרין · בקירוס · בגפה ·
בבברה · ובסל חייב · והתופר שתי תפירות · והקורע
על מנת לתפור שתי תפירות:

ג הקורע בחמתו · ועל מתו · וכל המקלקלין פטורין ·
והמקלקל על מנת לתקן · שיעורו כמתקן:

ד שיעור המלבן · והמנפץ · והצובע · והטווה · כמלא
רוחב הסיט כפול · והאורג שני חוטין · שיעורו כמלא
הסיט:

ה רבי יהודה אומר · הצד צפור למגדל · וצבי לבית ·
חייב · וחכמים אומרים · צפור למגדל · וצבי לבית ·
ולחצר ולביבין · רבן שמעון בן גמליאל אומר לא כל
הביבין שוין · זה הכלל · כל המחסר צידה פטור ·
ושאינו מחסר צידה חייב:

ו צבי שנכנס לבית ונעל אחד בפניו · חייב · ונעלו שנים
פטורין · לא יכול אחד לנעול · ונעלו שנים · חייבין · ורבי
שמעון פוטר:

ז יושב האחד על הפתח ולא מלאהו · יושב השני
ומלאהו · השני חייב · יושב הראשון על הפתח ומלאהו ·
ובא השני וישוב בצדו · אף על פי שעמד הראשון והלך
לו · הראשון חייב · והשני פטור · הא למה זה דומה ·
לנועל את ביתו לשמרו · ונמצא צבי שמור בתוכו:

פרק יד

שְׁמִנָּה שְׂרָצִים הָאֻמּוּרִים בַּתּוֹרָה · הֶעָדָן וְהַחֹבֵל בָּהֶן
 חֵיִיב · וְשֵׁאֵר שְׂקָצִים וְרִמָּשִׁים · הַחֹבֵל בָּהֶן
 פָּטוּר · הֶעָדָן לְצוּרָךְ · חֵיִיב · וְשֵׁלָא לְצוּרָךְ · פָּטוּר · חִיָּה
 וְעוֹף שֶׁבְּרִשּׁוֹתָיו · הֶעָדָן · פָּטוּר · וְהַחֹבֵל בָּהֶן · חֵיִיב:

ב אין עוֹשִׂין הִילְמִי בַּשַּׁבָּת · אֲבָל עוֹשֶׂה הוּא אֶת מִי מֶלֶח ·
 וְטוֹבֵל בָּהֶן פָּתוּ · וְנוֹתֵן לְתוֹךְ הַתְּבַשִּׁיל · אָמַר רַבִּי יוֹסִי ·
 וְהֵלֵא הוּא הִילְמִי · בֵּין מַרְבֵּה · וּבֵין מוּעָט · וְאֵלּוּ הֵן מִי
 מֶלֶח הַמִּתְרִין · נוֹתֵן שֶׁמֶן בַּתְּחִלָּה · לְתוֹךְ הַמַּיִם · אוֹ לְתוֹךְ
 הַמֶּלֶח:

ג אין אוֹכְלִין אֵיזוּב יוֹן בַּשַּׁבָּת · לְפִי שֶׁאֵינּוּ מֵאֲכָל בְּרִיאִים ·
 אֲבָל אוֹכֵל הוּא אֶת יוֹעֵזֶר · וְשׁוֹתָה אֲבוּב רוֹעָה · כָּל
 הָאוֹכְלִין אוֹכֵל אָדָם לְרַפּוּאָה וְכָל הַמְשַׁקֵּין שׁוֹתָה · חוּץ
 מִמִּי דְקָלִים · וְכוּס עֵקָרִים · מִפְּנֵי שֶׁהֵן לִירוּקָה · אֲבָל
 שׁוֹתָה הוּא מִי דְקָלִים לְצִמָּאוֹ · וְסֵךְ שֶׁמֶן עֵקָרִין שֵׁלָא
 לְרַפּוּאָה:

ד הַחוֹשֵׁשׁ בְּשָׁנָיו · לֹא יִגְמַע בָּהֶן אֶת הַחֶמֶץ · אֲבָל מְטִיבֵל
 הוּא כְּדֶרֶכוֹ · וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא · הַחוֹשֵׁשׁ בְּמִתְנָיו · לֹא
 יְסוּדֵי יֵין וְחֶמֶץ · אֲבָל סֵךְ הוּא אֶת הַשֶּׁמֶן · וְלֹא שֶׁמֶן וָרֹד ·
 בְּנֵי מַלְכִּים סָכִין שֶׁמֶן וָרֹד עַל מְכוּתֵיהֶן · שֶׁכֵּן דְּרָכָם לְסוּד
 בַּחוּל · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר כָּל יִשְׂרָאֵל בְּנֵי מַלְכִּים הֵם:

פרק טו

אלו קשרים שחייבין עליהן קשר הגמלין וקשר
הספגין וכשם שהוא חייב על קשורין כך הוא
חייב על התרין רבי מאיר אומר כל קשר שהוא יכול
להתירו באחת מידי אין חייבין עליו:

^ב יש לך קשרים שאין חייבין עליהן בקשר הגמלין
ובקשר הספגין קושרת אשה מפתח חלוקה וחוטי
סבכא ושל פסיקיא ורצועות מנעל וסנדל ונודות
יוזן ושמן וקדרה של בשר רבי אליעזר בן יעקב אומר
קושרין לפני הבהמה בשביל שלא תצא קושרין דלי
בפסיקיא אבל לא בחבל רבי יהודה מתיר כלל אמר
רבי יהודה כל קשר שאינו של קיימא אין חייבין עליו:

^ג מקפלין את הכלים אפילו ארבעה וחמשה פעמים
ומציעין את המטות מלילי שבת לשבת אבל לא משבת
למוצאי שבת רבי ישמעאל אומר מקפלין את הכלים
ומציעין את המטות מיום הכפורים לשבת וחלבי שבת
קרבין ביום הכפורים (אבל לא של יום הכפורים
בשבת) רבי עקיבא אומר לא של שבת קרבין ביום
הכפורים ולא של יום הכפורים קרבין בשבת:

פרק טז

כָּל כְּתָבִי הַקֹּדֶשׁ · מַצִּילִין אוֹתָן מִפְּנֵי הַדְּלִיקָה · בֵּין
שְׁקוֹרִין בָּהֶן · וּבֵין שְׂאִין קוֹרִין בָּהֶן · וְאֵף עַל פִּי
שְׁכֵתוּבִים בְּכָל לָשׁוֹן טְעוּנִים גְּנִיזָה · וּמִפְּנֵי מָה אֵין קוֹרִין
בָּהֶם · מִפְּנֵי בִטּוֹל בֵּית הַמִּדְרָשׁ · מַצִּילִין תִּיק הַסֵּפֶר
עִם הַסֵּפֶר · וְתִיק הַתַּפְּלִין עִם הַתַּפְּלִין · וְאֵף עַל פִּי
שֵׁישׁ בְּתוֹכָן מַעוֹת · וְלִהְיֶכֶן מַצִּילִין אוֹתָן · לְמַבּוּי שְׂאִינוֹ
מִפְּלֹשׁ · בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְמִפְּלֹשׁ:

ב מַצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת · הָרְאוּי לְאָדָם לְאָדָם ·
הָרְאוּי לְבִהְמָה לְבִהְמָה · בִּיצֵד · נִפְלָה דְלִיקָה בְּלִילִי
שַׁבָּת · מַצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת · בְּשַׁחֲרִית מַצִּילִין מְזוֹן
שְׁתֵּי סְעוּדוֹת · בְּמִנְחָה מְזוֹן סְעוּדָה אַחַת · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
לְעוֹלָם מַצִּילִין מְזוֹן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת:

ג מַצִּילִין סֵל מְלֵא כִּכְרוֹת · וְאֵף עַל פִּי שֵׁישׁ בּוֹ מֵאָה
סְעוּדוֹת · וְעֵגוּל שֶׁל דְּבִילָה · וְחִבִּית שֶׁל יִין · וְאוֹמֵר
לְאַחֲרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם · וְאִם הָיוּ פִּקְחִין · עוֹשִׂין
עִמּוֹ חֲשֹׁבֹן אַחֵר הַשַּׁבָּת · לְהִיכֵן מַצִּילִין אוֹתָן · לְחַצֵּר
הַמְּעוֹרְבֶת · בֶּן בְּתִירָא אוֹמֵר אֵף לְשְׂאִינָה מְעוֹרְבֶת:

ד וְלִשְׁם מוֹצִיא כָּל כְּלִי תִשְׁמִישׁוֹ · וְלוֹבֵשׁ כָּל מָה
שְׂיִכּוֹל לְלָבוֹשׁ · וְעוֹטֵף כָּל מָה שְׂיִכּוֹל לְעֵטוֹף · רַבִּי יוֹסִי
אוֹמֵר שְׂמוֹנָה עָשָׂר כְּלִים · וְחוֹזֵר וְלוֹבֵשׁ וּמוֹצִיא · וְאוֹמֵר
לְאַחֲרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ עִמִּי:

ה רבי שמעון בן גנס אומר פורסין עור של גדי על גבי שידה תיבה ומגדל שאחז בהן את האור מפני שהוא מחרף ועושין מחיצה בכל הכלים בין מלאים בין ריקנים בשביל שלא תעבור הדליקה רבי יוסי אוסר בכלי חרס חדשים מלאים מים לפי שאין יכולין לקבל את האור והן מתבקעין ומכבין את הדליקה:

י נכרי שבא לכבות אין אומרים לו כבה ואל תכבה מפני שאין שבתתו עליהן אבל קטן שבא לכבות אין שומעין לו מפני ששבתתו עליהן:

י כופין קערה על גבי הנר בשביל שלא תאחוז בקורה ועל צואה של קטן ועל עקרב שלא תשוד אמר רבי יהודה מעשה בא לפני רבן יוחנן בן זכאי בערב ואמר חוששני לו מחטאת:

ח נכרי שהדליק את הנר משתמש לאורו ישראל ואם בשביל ישראל אסור מלא מים להשקות בהמתו משקה אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור עשה גוי כבש לירד בו יורד אחריו ישראל ואם בשביל ישראל אסור מעשה ברבן גמליאל וזקנים שהיו באין בספינה ועשה גוי כבש לירד בו וירדו בו רבן גמליאל וזקנים:

יום ו

פרק יז

כָּל הַפְּלִים נִטְלִים בְּשַׁבָּת • וְדִלְתוּתֵיהֶן עִמָּהֶן • אֵף עַל
פִּי שְׁנַת פְּרָקוֹ בְּשַׁבָּת • שְׁאִינָן דּוּמִין לְדִלְתוֹת הַבֵּית •
לְפִי שְׁאִינָן מִן הַמוֹכֵן:

^א נִטְלָא אָדָם קֶרְנֶס לְפַצַּע בּוֹ אֶת הָאֲגוּזִים • וְקֶרְדּוֹם לְחִתוֹךְ
בּוֹ אֶת הַדְּבִילָה • מְגִירָה לְגִרּוֹר בָּהּ אֶת הַגְּבִינָה • מְגִרִיפָה
לְגִרּוֹף בָּהּ אֶת הַגְּרוּגְרוֹת • אֶת הַרְחַת וְאֶת הַמְזֻלָּג לְתֵת
עָלָיו (פֶּת) לְקַטֵּן • אֶת הַכּוֹשׁ וְאֶת הַכַּרְכַּר לְתַחֵב בּוֹ •
מַחַט שֶׁל יָד • לְטוֹל בּוֹ אֶת הַקּוֹץ • וְשֶׁל סְקָאִים לְפִתּוּחַ
בּוֹ אֶת הַדִּלְתָּ:

^ב קָנָה שֶׁל זֵיתִים • אִם יֵשׁ קֶשֶׁר בְּרֵאשׁוֹ מִקְבֵּל טַמְאָה •
וְאִם לֹא אֵינוֹ מִקְבֵּל טַמְאָה • בֵּין כֶּךָּ וּבֵין כֶּךָ נִטְלָא בְּשַׁבָּת:

^ג (רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר) כָּל הַפְּלִים נִטְלִין • חוּץ מִן הַמָּסַר
הַגָּדוֹל • וַיִּתֵּד שֶׁל מַחְרִישָׁה • כָּל הַפְּלִים נִטְלִין לְצוּרָךְ •
וְשֶׁלֹּא לְצוּרָךְ • רַבִּי נַחֲמִיָּה אוֹמֵר אֵין נִטְלִין אֱלָא לְצוּרָךְ:

^ה כָּל הַפְּלִים הַנִּטְלִין בְּשַׁבָּת • שֶׁבִּרְיָהֶן נִטְלִין (עִמָּהֶן) •
וּבִלְבָד שִׁיהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן מְלֹאכָה • שֶׁבִּרְיָה עֲרֵבָה לְכִסּוֹת
בָּהֶן אֶת פִּי הַחֲבִית • שֶׁבִּרְיָה זְכוּכִית לְכִסּוֹת בָּהֶן אֶת
פִּי הַפֶּךָ • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר וּבִלְבָד שִׁיהוּ עוֹשִׂין מַעֲיִן

מִלֵּאכֶתָּן · שְׁבֵרֵי עֲרִיבָה לְצוּק לְתוֹכָן מִקֶּפֶה · וְשִׁבְרֵי
זְכוּכִית לְצוּק לְתוֹכָן שָׁמֶן:

^י הָאֵבֶן שֶׁבִּקְרוּיָהּ · אִם מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ וְאִינָה נּוֹפֶלֶת ·
מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ · וְאִם לֹא · אֵין מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ · זְמוּרָה שֶׁהִיא
קְשׁוּרָה בְּטַפִּיחַ · מִמֶּלֶאֲיִן בָּהּ בְּשִׁבְתָּ:

^י פָּקַק הַחֲלוֹן · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר בְּזֶמֶן שֶׁהוּא קָשׁוּר
וְתִלּוּי · פּוֹקֵקִין בּוֹ · וְאִם לֹא · אֵין פּוֹקֵקִין בּוֹ · וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ פּוֹקֵקִין בּוֹ:

^ח כָּל כֶּסוּיֵי הַבָּלִים שֵׁישׁ לָהֶם בֵּית אַחִיזָה · נְטָלִים (עֲמָהֶן)
בְּשִׁבְתָּ · אָמַר רַבִּי יוֹסִי · בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בְּכֶסוּיֵי
הַקְּרָקְעוֹת · אֲבָל בְּכֶסוּיֵי הַבָּלִים · בֵּין כֶּךָ וּבֵין כֶּךָ · נְטָלִים
בְּשִׁבְתָּ:

פרק יח

מִפְּנֵין אֲפִילוֹ אַרְבַּע וְחֲמֵשׁ קוֹפּוֹת שֶׁל תָּבֵן וְשֶׁל
תְּבוּאָה · מִפְּנֵי הָאוֹרְחִים · וּמִפְּנֵי בְטוּלַת בֵּית
הַמִּדְרָשׁ · אֲבָל לֹא אֶת הָאוֹצָר · מִפְּנֵין תְּרוּמָה טְהוֹרָה ·
וּדְמָאִי · וּמַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ · וּמַעֲשֵׂר שְׁנִי
וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ · וְהַתְּרֻמוֹס הַיָּבֵשׁ · מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֲכָל
לְעִנְיִים · אֲבָל לֹא אֶת הַטָּבֵל · וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר רֵאשׁוֹן
שֶׁלֹא נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ · וְלֹא אֶת מַעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹא

נִפְדּוּ • וְלֹא אֶת הַלּוֹף • וְלֹא אֶת הַחֲרָדֵל • רַבֵּן שְׁמַעוֹן בֶּן
גַּמְלִיאֵל מֵתִיר בְּלוֹף מִפְּנֵי שֶׁהוּא מֵאֵכֶל עוֹרְבִין:

ב חֲבִילֵי קֶשׁ • וְחֲבִילֵי עֲצִים • וְחֲבִילֵי זֶרְדִּים • אִם הִתְקִינוּ
לְמֵאֵכֶל בְּהֵמָה • מְטִלְטִלִין אוֹתָן • וְאִם לָאוּ • אֵין מְטִלְטִלִין
אוֹתָן • כּוֹפִין אֶת הַסֵּל לִפְנֵי הָאֲפֻרוֹחִים • כְּדֵי שִׁיעֲלוּ
וַיֵּרְדּוּ • תִּרְנַגְּלוּת שְׁבַרְחָה • דּוֹחִין אוֹתָהּ עַד שֶׁתִּכָּנַס •
מִדֵּדִין עֲגָלִין וְסִיחִין (בְּרִשּׁוֹת הַרְבִּים) • אִשָּׁה מְדַדָּה אֶת
בָּנָהּ • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה אֵימָתִי • בְּזֶמֶן שֶׁהוּא נוֹטֵל אֶחָד
וּמְנִיחַ אֶחָד • אֲבָל אִם הָיָה גּוֹרֵר אֲסוּר:

ג אֵין מִלְּדִין אֶת הַבְּהֵמָה בְּיוֹם טוֹב • אֲבָל מִסַּעֲדִין •
וּמִלְּדִין אֶת הָאִשָּׁה בְּשַׁבָּת • וְקוֹרִין לָהּ חֲכָמָה מִמָּקוֹם
לְמָקוֹם • וּמַחֲלִלִין עָלֶיהָ אֶת הַשַּׁבָּת • וְקוֹשְׁרִין אֶת
הַטְּבוֹר • רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֵף חוֹתְכִין • וְכָל צָרְכֵי מִלָּה
עוֹשִׂין בְּשַׁבָּת:

פרק יט

רבי אליעזר אומר אם לא הביא כלי מערב שבת.
מביאו בשבת מגלה. ובסכנה מכסהו על פי
עדים. ועוד אמר רבי אליעזר כורתים עצים לעשות
פחמין לעשות (כלי) ברזל. כלל אמר רבי עקיבא כל
מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת. אינה דוחה את
השבת. ושאי אפשר לעשותה מערב שבת. דוחה את
השבת:

ב עושין כל צרכי מילה בשבת מוחלין. ופורעין.
ומוצצין. ונותנין עליה איספליגית וכמון. אם לא שחק
מערב שבת. לועס בשניו ונותן. אם לא טרף יין ושמן
מערב שבת. ינתן זה בעצמו. וזה בעצמו. ואין עושין
לה חלוק לכתחלה. אבל כורד עליה סמרטוט. אם לא
התקין מערב שבת. כורד על אצבעו ומביא. ואפילו
מחצר אחרת:

ג מרחיצין את הקטן בין לפני המילה ובין לאחר
המילה. ומזלפין עליו ביד. אבל לא בכלי. רבי אלעזר
בן עזריה אומר מרחיצין את הקטן ביום השלישי שחל
להיות בשבת. שנאמר ויהי ביום השלישי בהיותם
בואבים. ספק ואנדרוגינוס אין מחללין עליו את
השבת. ורבי יהודה מתיר באנדרוגינוס:

ד' מי שֶהָיוּ לוֹ שְׁתֵּי תִינוּקוֹת · אֶחָד לָמוֹל אַחֵר הַשַּׁבָּת
וְאֶחָד לָמוֹל בַּשַּׁבָּת · וְשִׁכַּח וּמָל אֶת שֵׁל אַחֵר הַשַּׁבָּת
בַּשַּׁבָּת חַיִּיב · אֶחָד לָמוֹל בְּעֶרֶב שַׁבָּת וְאֶחָד לָמוֹל
בַּשַּׁבָּת · וְשִׁכַּח וּמָל אֶת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת בַּשַּׁבָּת · רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר מְחַיֵּיב חֲטָאת · וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ פּוֹטֵר:

ה' קָטָן נִמּוֹל לְשִׁמּוֹנָה · וּלְתִשְׁעָה · וּלְעֶשְׂרֵה · וּלְאַחַד
עָשָׂר · וּלְשָׁנִים עָשָׂר · לֹא פָחוֹת וְלֹא יוֹתֵר · הָא בִּיצֵד
כְּדַרְבּוֹ · לְשִׁמּוֹנָה · נוֹלֵד לְבֵין הַשְּׁמָשׁוֹת נִמּוֹל לְתִשְׁעָה ·
בֵּין הַשְּׁמָשׁוֹת שֵׁל עֶרֶב שַׁבָּת נִמּוֹל לְעֶשְׂרֵה · יוֹם טוֹב
לְאַחֵר הַשַּׁבָּת · נִמּוֹל לְאַחַד עָשָׂר · שְׁנֵי יָמִים טוֹבִים
שֵׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה · נִמּוֹל לְשָׁנִים עָשָׂר · קָטָן הַחוּלָה · אֵין
מוֹהֲלִין אוֹתוֹ עַד שְׁיִבְרִיא:

ו' אֵלּוּ הֵן צִיצִין הַמְּעַכְּבִין אֶת הַמִּילָה · בְּשָׂר הַחוּפָּה אֶת
רוֹב הָעֶטְרָה · וְאֵינוֹ אוֹכֵל בְּתֵרוּמָה · וְאִם הָיָה בֶּעַל בְּשָׂר
מִתְקָנוֹ מִפְּנֵי מַרְאִית הָעֵין · מָל וְלֹא פָרַע אֶת הַמִּילָה ·
בְּאֵלּוֹ לֹא מָל:

פרק כ

רבי אליעזר אומר תולין את המשמרת ביום טוב ·
ונותנין לתלויה בשבת · וחכמים אומרים אין תולין
את המשמרת ביום טוב · ואין נותנין לתלויה בשבת ·
אבל נותנין לתלויה ביום טוב:

ב נותנין מים על גבי שמרים בשביל שיצלו · ומצננין את
היין בסודרין · ובכפיפה מצרית · ונותנין ביצה במסנגת
של חרדל · ועושין אנומלין בשבת · רבי יהודה אומר
בשבת בכוס · ביום טוב בלגין · ובמועד בתבית · רבי
צדוק אומר הכל לפי האורחין:

ג אין שורין את החלתית בפושרין · אבל נותן לתוך
החמץ · ואין שורין את הפרשינין ולא שפין אותן אבל
נותן לתוך הכברה · או לתוך הפלכלה · אין פושרין
את התבן בכברה · ולא יתננו על גבי מקום גבוה ·
בשביל שירד המוז · אבל נוטל הוא בכברה · ונותן לתוך
האבוס:

ד גורפין מלפני הפטם · ומסלקין לצדדין מפני הרעי ·
דברי רבי דוסא · וחכמים אוסרים · נוטלין מלפני בהמה
זו · ונותנין לפני בהמה זו בשבת:

ה הקש שעל גבי המטה לא ינענענו בידו · אבל מנענעו
בגופו · ואם היה מאכל בהמה · או שהיה עליו כר · או

סָדִין · מְנַעְנְעוּ בִידּוֹ · מַכְבֵּשׁ שֶׁל בַּעֲלֵי בָתִּים · מַתִּירִין ·
אָבֵל לֹא כּוֹבְשִׁין · וְשֶׁל כּוֹבְשִׁין לֹא יָגַע בּוֹ · רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אִם הָיָה מוֹתֵר מֵעֶרֶב שָׁבַת · מַתִּיר אֶת כָּלֹ
וְשׁוֹמְטוֹ:

פרק כא

נוֹטֵל אָדָם אֶת בָּנוֹ וְהֶאָבֵן בִּידּוֹ · וְכֹלְכֶלָה וְהֶאָבֵן
בְּתוֹכָהּ וּמִטְלִטְלִין תְּרוּמָה טִמְאָה עִם הַטְּהוֹרָה
וְעִם הַחוּלִין · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶף מֵעֲלִין אֶת הַמִּדְמַע
בְּאַחַד וּמֵאָה:

^א הֶאָבֵן שֶׁעַל פִּי הַחֲבִית · מָטָה עַל צִדָּהּ וְהִיא נּוֹפֶלֶת ·
הָיְתָה בֵּין הַחֲבִיּוֹת · מַגְבִּיהָּהּ וּמָטָה עַל צִדָּהּ · וְהִיא
נּוֹפֶלֶת · מַעוֹת שֶׁעַל הַכֶּר · נוֹעַר אֶת הַכֶּר · וְהֵן נּוֹפְלוֹת ·
הָיְתָה עָלָיו לְשִׁלְשֶׁת · מְקַנְחוֹ בְּסִמְרִטוֹ · הָיְתָה שֶׁל
עוֹר · נוֹתֵנִין עָלֶיהָ מִים עַד שֶׁתִּכְלָה:

^ב בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מַגְבִּיהִין מִן הַשְּׁלַחַן עֲצָמוֹת
וְקִלְפִין · וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים נוֹטֵל אֶת הַטְּבֵלָא כְּלָה
וּמְנַעְרָה · מַעֲבִירִין מֵעַל הַשְּׁלַחַן פִּירוּרִין פְּחוֹת מְכֻזֹּת ·
וְשַׁעַר שֶׁל אֶפּוֹנִים · וְשַׁעַר עֲדָשִׁים · מַפְנֵי שֶׁהוּא מֵאָכֵל
בְּהֶמָּה · סָפּוֹג אִם יֵשׁ לוֹ עוֹר בֵּית אֲחִיזָּה · מְקַנְחִין בּוֹ ·
וְאִם לֹאֹ אֵין מְקַנְחִין בּוֹ · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים בֵּין כֶּךָּ וּבֵין
כֶּךָ נֹטֵל בְּשָׁבַת · וְאֵינוֹ מְקַבֵּל טוּמְאָה:

פרק כב

חֲבִית שֶׁנִּשְׁבְּרָה • מְצִילִין הֵימָנָה מִזֶּזֶן שְׁלֹשׁ סְעוּדוֹת
 וְאוֹמֵר לְאַחֵרִים בּוֹאוּ וְהַצִּילוּ לָכֶם • וּבִלְבָד שֶׁלֹּא
 יִסְפּוּג • אֵין סוֹחֲטִין אֶת הַפִּירוֹת לְהוֹצִיא מֵהֶן מִשְׁקִין •
 וְאִם יֵצְאוּ מֵעֶצְמָן אֲסוּרִים • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם
 לְאוֹכְלִים • הִיוֹצֵא מֵהֶן מוֹתֵר • וְאִם לְמִשְׁקִין • הִיוֹצֵא מֵהֶן
 אֲסוּר • חֲלוֹת דְּבֶשׁ שֶׁרֶסֶקֶן מֵעֶרֶב שָׁבֵת • וְיֵצְאוּ מֵעֶצְמָן
 אֲסוּרִים • וְרַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַתִּיר:

ב כָּל שָׂבָא בְּחֻמֵּין מֵעֶרֶב שָׁבֵת • שׁוֹרִים אוֹתוֹ בְּחֻמֵּין
 בְּשָׁבֵת • וְכָל שֶׁלֹּא בָּא בְּחֻמֵּין מֵעֶרֶב שָׁבֵת • מִדִּיחִין
 אוֹתוֹ בְּחֻמֵּין בְּשָׁבֵת • חוּץ מִן הַמְּלִיחַ הַיָּשֵׁן (וְדָגִים
 מְלוּחִים קֹטְנִים) • וְקוּלִיס הָאֶסְפָּנִין שֶׁהִדְחָתָן זֶה הִיא גִּמְרָה
 מְלֹאכְתָּן:

ג שׁוֹבֵר אָדָם אֶת הַחֲבִית • לְאַכּוֹל הֵימָנָה גְרוּגְרוֹת •
 וּבִלְבָד שֶׁלֹּא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת כָּלִי • וְאֵין נוֹקְבִים מְגוּפָה שֶׁל
 חֲבִית דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה • וְחֻכָּמִים מַתִּירִין • וְלֹא יִקְבְּנָהּ
 מִצָּדָה • וְאִם הִיָּתָה נְקוּבָה • לֹא יִתֵּן עָלֶיהָ שַׁעוּה • מִפְּנֵי
 שֶׁהוּא מְמַרְח • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֶׂה בָּא לִפְנֵי רַבִּין יוֹחָנָן
 בֶּן זִכְאִי בְּעֶרֶב • וְאָמַר חוֹשֵׁשְׁנִי לוֹ מִחֻטָּאֵת:

ד נֹתֵנִין תְּבִשִּׁיל לְתוֹךְ הַבּוֹר • בְּשִׁבִּיל שְׂיָהָא שְׁמור • וְאֶת
 הַמֵּים הַיְּפִים בָּרַעִים • בְּשִׁבִּיל שְׂיָצֵנוּ • וְאֶת הַצּוּנִן בְּחֻמָּה •
 בְּשִׁבִּיל שְׂיַחֲמוּ • מִי שֶׁנִּשְׁרָו כָּלָיו בְּדֶרֶךְ בָּמִים • מִהֵלֶךְ בְּהֵן

וְאִינוּ חוֹשֵׁשׁ · הִגִּיעַ לְחָצֵר הַחִיצוֹנָה · שׁוֹטְחֵן בַּחֲמָה אָבֵל
לֹא כִנְגַד הָעָם:

ה' הָרוֹחֵץ בְּמִי מַעֲרָה · וּבְמִי טְבִירָא · וְנִסְתַּפֵּג אֶפִּילוּ
בְּעֶשֶׂר אֲלַנְטִיאוֹת · לֹא יִבְיִאם בִּידּוֹ · אָבֵל עֲשָׂרָה בְּנֵי
אָדָם מִסְתַּפְּגִין בְּאֲלַנְטִית אַחַת · פְּנִיָּהֶם יְדֵיָּהֶם וְרַגְלֵיָּהֶם ·
וּמִבִּיאִין אוֹתָן בִּידּוֹ:

י' סָכִין וּמִמְשִׁמְשִׁין (בְּבְנֵי מַעִים) אָבֵל לֹא מִתְעַמְלִים
וְלֹא מִתְגַּרְדִּין · אֵין יוֹרְדִים לְקוֹרְדִימָה · וְאֵין עוֹשִׂין
אֶפִיקְטוּזִין · וְאֵין מַעֲצִבִין אֶת הַקֶּטֶן · וְאֵין מַחֲזִירִים אֶת
הַשֶּׁבֶר · מִי שֶׁנִּפְרָקָה יְדוֹ אוֹ רַגְלוֹ · לֹא יִטְרַפֵּם בְּצוּנָן ·
אָבֵל רוֹחֵץ הוּא כְּדֶרְכוֹ · וְאִם נִתְרַפָּא נִתְרַפָּא:

פרק כג

שׁוֹאֵל אָדָם מִחֲבִירוֹ · כִּדֵּי יֵין וְכִדֵּי שֶׁמֶן · וּבִלְבָד שְׁלֹא
יֹאמַר לוֹ הַלְוִינִי · וְכֵן הָאִשָּׁה מִחֲבֶרְתָּה כְּכָרוֹת ·
וְאִם אֵינוּ מֵאֲמִינוּ · מֵנִיחַ טָלִיתוֹ אֶצְלוֹ · וְעוֹשָׂה עִמּוֹ
חֻשְׁבוֹן לְאַחַר שַׁבָּת · וְכֵן עָרֵב פֶּסַח בִּירוּשָׁלַיִם שְׁחָל
לְהִיּוֹת בַּשַּׁבָּת · מֵנִיחַ טָלִיתוֹ אֶצְלוֹ · וְנוֹטֵל אֶת פֶּסָחוֹ
וְעוֹשָׂה עִמּוֹ חֻשְׁבוֹן לְאַחַר יוֹם טוֹב:

ב' מוֹנֶה אָדָם אֶת אוֹרְחָיו · וְאֶת פְּרַפְרוֹתָיו מִפִּיו · אָבֵל לֹא
מִן הַכֶּתֶב · וּמִפִּיס עִם בְּנָיו וְעִם בְּנֵי בֵיתוֹ עַל הַשְּׁלָחַן ·
וּבִלְבָד שְׁלֹא יִתְכַּוֵּן לַעֲשׂוֹת מְנָה גְדוֹלָה כִּנְגַד קִטְנָה ·

משום קביא · ומטילין חלשים על הקדשים ביום טוב ·
אבל לא על המנות:

^ג לא ישכור (אדם) פועלים בשבת · ולא יאמר אדם
לחבירו לשכור לו פועלים · אין מחשיבין על התחום
לשכור פועלים · ולהביא פירות · אבל מחשיך הוא
לשמור · ומביא פירות בידו · כלל אמר אבא שאול כל
שאני זכאי באמירתו · רשאי אני להחשיך עליו:

^ד מחשיבין על התחום לפקח על עסקי כלה · ועל עסקי
המת · להביא לו ארון ותכריכין · גוי שהביא חלילין
בשבת · לא יספוד בהן ישראל · אלא אם כן באו ממקום
קרוב · עשו לו ארון וחרפו לו קבר · יקבר בו ישראל ·
ואם בשביל ישראל · לא יקבר בו עולמית:

^ה עושין כל צרכי המת · סכין ומדיחין אותו · ובלבד שלא
יזיזו בו אבר · שזמטין את הכר מתחתיו · ומטילין אותו
על החול בשביל שימתין · קושרין את הלחי · לא שיעלה
אלא שלא יוסיף · וכן קורה שנשברה · סומכין אותה
בספסל · או בארוכות המטה · לא שתעלה · אלא שלא
תוסיף · אין מאמצין את המת בשבת · ולא בחול עם
יציאת נפש · והמאמץ עם יציאת הנפש · הרי זה שופך
דמים:

פרק כד

מִי שֶׁהֵחֵשִׁיד לֹו בְּדֶרֶךְ · נוֹתֵן כִּיסוֹ לְנִכְרִי · וְאִם אֵין עֲמֹ
נִכְרִי מְנִיחוֹ עַל הַחֲמוֹר · הִגִּיעַ לְחֹצֵר הַחִיצוֹנָה · נוֹטֵל
אֶת הַכֶּלִים הַנֹּטְלִין בְּשַׁבָּת · וְשֹׂאֵינָן נֹטְלִין בְּשַׁבָּת · מִתִּיר
אֶת הַחֲבָלִים וְהַשָּׂקִים נוֹפְלִין מֵאֲלֵיהֶן:

בִּמְתִירִין פָּקִיעֵי עָמִיר לִפְנֵי בְּהֵמָה · וּמִפְסָפְסִין אֶת
הַכִּיפִין · אֲבָל לֹא אֶת הַזִּירִין · אֵין מְרַסְקִין לֹא אֶת
הַשַּׁחַת · וְלֹא אֶת הַחֲרוּבִין · לִפְנֵי בְּהֵמָה בֵּין דָּקָה וּבֵין
גָּסָה · רַבִּי יְהוּדָה מִתִּיר בְּחֲרוּבִין לְדָקָה:

גִּ' אֵין אוֹבְסִין אֶת הַגָּמֶל · וְלֹא דוֹרְסִין · אֲבָל מַלְעִיטִין · וְאֵין
מְמָרִים הָעֹגְלִין אֲבָל מַלְעִיטִין · וּמַהֲלֻקְטִין לְתִרְנֻגּוּלִים ·
וְנוֹתְנִים מִים לְמוֹרָסָן · אֲבָל לֹא גוֹבְלִים · וְאֵין נוֹתְנִין מִים
לִפְנֵי דְבוּרִים · וְלִפְנֵי יוֹנִים שֶׁבְּשׂוֹבֵד · אֲבָל נוֹתְנִין לִפְנֵי
אוֹזוֹן וְתִרְנֻגּוּלִים · וְלִפְנֵי יוֹנֵי הַרְדִּיסִיּוֹת:

ד' מַחֲתִכִּין אֶת הַדְּלוֹעִין לִפְנֵי הַבְּהֵמָה · וְאֶת הַנִּבְלָה לִפְנֵי
הַכֶּלָּבִים · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם לֹא הֵיְתָה נְבִילָה מֵעֶרֶב
שַׁבָּת · אֲסוּרָה · לְפִי שֶׁאֵינָה מִן הַמוֹכֵן:

ה' מִפִּירִין גְּדָרִים בְּשַׁבָּת · וְנִשְׂאָלִין לְגְדָרִים שֶׁהֵן לְצוֹרֵךְ
הַשַּׁבָּת · וּפּוֹקְקִים אֶת הַמָּאוֹר · וּמוֹדְדִין אֶת הַמַּטְלִית ·
וְאֶת הַמְּקוֹה · וּמַעֲשֶׂה בִימֵי אָבִיו שֶׁל רַבִּי צְדוֹק · וּבִימֵי
אָבִא שָׂאוֹל בֶּן בִּטְנִית · שֶׁפָּקְדוּ אֶת הַמָּאוֹר בְּטָפִיחַ ·

וְקִשְׁרוּ אֶת הַמְּקִידָה בְּגָמִי · לִידַע · אִם יֵשׁ בְּגִיגִית פּוֹתֵחַ
טֶפֶח אִם לֹא · וּמַדְבְּרֵיהֶם לְמַדְנוּ · שְׁפוֹקֵקִין · וּמוֹדְדִין ·
וְקוֹשְׁרִין בְּשַׁבָּת: סליק

מסכת עירובין

פרק א

מבוי שהוא גבוה · למעלה מעשרים אמה ימעט · רבי יהודה אומר אינו צריך · והרחב מעשר אמות ימעט · ואם יש לו צורת פתח · אף על פי שהוא רחב מעשר אמות אין צריך למעט:

ב הכשר מבוי · בית שמאי אומרים לחי וקורה · ובית הלל אומרים לחי או קורה · רבי אליעזר אומר לחיין · משום רבי ישמעאל אמר תלמיד אחד לפני רבי עקיבא · לא נחלקו בית שמאי ובית הלל על מבוי שהוא פחות מארבע אמות · שהוא נתר או בלחי או בקורה · על מה נחלקו · על רחב מארבע אמות ועד עשר · שבית שמאי אומרים לחי וקורה · ובית הלל אומרים או לחי או קורה · אמר רבי עקיבא על זה ועל זה נחלקו:

ג הקורה שאמרו רחבה כדי לקבל אריח · ואריח חצי לבנה של שלשה טפחים · דיה לקורה שתהא רחבה טפח · כדי לקבל אריח לארבו:

ד רחבה כדי לקבל אריח ובריאה כדי לקבל אריח · רבי יהודה אומר רחבה אף על פי שאינה בריאה:

ה היתה של קש או של קנים · רואין אותה כאלו היא של מתכת · עקומה · רואין אותה כאלו היא פשוטה ·

עגולה · רואין אותה כאלו היא מרבעת · כל שיש
בהקיפו שלשה טפחים · יש בו רוחב טפח:

י לחיין שאמרו · גבהן עשרה טפחים · ורחבן ועבין כל
שהוא · רבי יוסי אומר רחבן שלשה טפחים:

יז בכל עושין לחיין · אפילו בדבר שיש בו רוח חיים ·
ורבי יוסי אסור · ומטמא משום גלל · ורבי מאיר מטהר ·
וכותבין עליו גטי נשים · ורבי יוסי הגלילי פוסל:

יח שיירה שחנתה בבקעה והקיפונה בכלי בהמה ·
מטלטלין בתוכה · ובלבד שיהא גדר גבוה עשרה
טפחים · ולא יהו פרצות יתרות על הבנין · כל פרצה
שהיא כעשר אמות מתרת · מפני שהיא כפתח · יתר
מכאן אסור:

ט מקיפין שלשה חבליים זה למעלה מזה · וזה למעלה
מזה · ובלבד שלא יהא בין חבל לחבירו שלשה טפחים ·
שיעור חבליים ועובין יתר על טפח · כדי שיהא הכל
עשרה טפחים:

· מקיפין בקנים ובלבד שלא יהא בין קנה לחבירו
שלשה טפחים · בשׁיירא דברו · דברי רבי יהודה ·
וחכמים אומרים לא דברו בשׁיירא אלא בהווה · כל
מחיצה שאינה של שתי ושל ערב אינה מחיצה ·
דברי רבי יוסי בר יהודה · וחכמים אומרים משני

דְּבָרִים · אַרְבָּעָה דְּבָרִים פָּטְרוּ בַּמַּחֲנֶה · מִבִּיאֵין עֲצִים
מִכָּל מָקוֹם · וּפְטוּרִים מִרְחִיצַת יָדִים · וּמִדְּמָאֵי · וּמִלְעָרֵב:

פרק ב

עוֹשִׂין פֶּסֶין לִבְיָאוֹת · אַרְבָּעָה דְּיוֹמְדִין נִרְאִין כְּשִׁמְנָה ·
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר שְׁמֶנֶה נִרְאִין
כְּשֵׁנִים עָשׂוּר · אַרְבָּעָה דְּיוֹמְדִין · וְאַרְבָּעָה פְּשׁוּטִים · גָּבְהוֹן
עֲשָׂרָה טַפְחִים · וְרַחְבּוֹן שֶׁשׁ · וְעַבְיָן כָּל שֶׁהוּא · וּבִינְיָהוֹן
כַּמֶּלֶא שְׁתֵּי רִבְקוֹת שֶׁל שְׁלֹשׁ שְׁלֹשׁ בָּקָר דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר שֶׁל אַרְבַּע אַרְבַּע · קְשׁוּרוֹת וְלֹא
מוֹתְרוֹת · אַחַת נִכְנָסֶת וְאַחַת יוֹצֵאָה:

^ב מוֹתֵר לְהַקְרִיב לִבְאֵר · וּבִלְבַד שְׁתֵּהא פָּרָה רֹאשָׁה וְרִבָּה
בְּפָנִים וְשׁוֹתָה · מוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל שֶׁהוּא · וּבִלְבַד שִׁירְבָה
בַּפֶּסֶין:

^ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר עַד בֵּית סֵאתִים · אָמְרוּ לוֹ לֹא אָמְרוּ
בֵּית סֵאתִים · אֵלֹא לַגָּנָה וְלַקֶּרְפֹּף · אָבָל אִם הָיָה דִיר · אוֹ
סֹהַר · אוֹ מִקְצָה · אוֹ חֲצֵר · אָפִילוֹ בֵּית חֲמֶשֶׁת כּוֹרִין ·
אָפִילוֹ בֵּית עֲשָׂרָה כּוֹרִין מוֹתֵר · וּמוֹתֵר לְהִרְחִיק כָּל
שֶׁהוּא · וּבִלְבַד שִׁירְבָה בַּפֶּסֶין:

^ד רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיְתָה דֶּרֶךְ (הָרִבִּים) מִפְּסִיקְתָּן ·
יִסְלְקָנָה לְצִדְדִין · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵינוֹ צָרִיד · אֶחָד
בוֹר הָרִבִּים וּבְאֵר הָרִבִּים · וּבְאֵר הַיָּחִיד · עוֹשִׂין לָהֶן

פְּסִין · אָבֵל לְבוֹר הַיְחִיד עוֹשִׁין לוֹ מְחִיצָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה
טַפְּחִים · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא אוֹמֵר
אֵין עוֹשִׁין פְּסִין אֶלָּא לְבֵאֵר הָרַבִּים בְּלֶבֶד · וְלִשְׂאֵר עוֹשִׁין
חֲגוּרָה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְּחִים:

ה' וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בֶּן בָּבָא · הִגְנָה וְהִקְרַפָּה שֶׁהִיא
שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · עַל שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · מִקְּפַת
גֹּדֶר גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפְּחִים · מְטִלְטֵל בְּתוֹכָהּ · וּבְלֶבֶד
שֵׁישׁ בָּהּ שׁוֹמְרָה אוֹ בֵּית דִּירָה אוֹ שְׂתֵּהָא סְמוּכָה
לְעִיר · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין בָּהּ אֶלָּא בּוֹר וְשִׁיחַ
וּמַעְרָה · מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֶפִּילוּ אֵין
בָּהּ אֶחָד מִכָּל אֵלוֹ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ · וּבְלֶבֶד שֵׁיחָה בָּהּ
שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · עַל שְׁבַעִים אַמָּה וְשִׁירִיִּים · רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם הָיְתָה אֲרָכָה יֵתֵר עַל רַחֲבָהּ אֶפִּילוּ
אַמָּה אַחַת · אֵין מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אֶפִּילוּ
אֲרָכָה פִּי שָׁנִים בְּרַחֲבָהּ מְטִלְטֵלִין בְּתוֹכָהּ:

י' אָמַר רַבִּי אֱלֵעָאי שְׁמַעְתִּי מִרַבִּי אֱלִיעֶזֶר · אֶפִּילוּ הִיא
כְּבֵית כּוֹר · וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ אֲנָשִׁי חֲצֵר שֶׁשֹּׁכַח אֶחָד
מֵהֶן · וְלֹא עִירָב · בֵּיתוֹ אֲסוּר מְלַחֲכָנִים וּמְלַהוּצִיא לוֹ ·
אָבֵל לָהֶם מוֹתֵר · וְכֵן שְׁמַעְתִּי מִמֶּנּוּ שִׁיּוּצָאִין בְּעַקְרָבָנִין
בְּפֶסֶח · וְחִזְרָתִי עַל כָּל תַּלְמִידָיו וּבִקְשָׁתִי לִי חֵבֶר וְלֹא
מָצָאתִי:

פרק ג

בבבֿל מְעַרְבִין ומשִׁתְּתִפִּין • חוץ מן הַמֵּיִם ומן הַמֶּלֶח •
 וְהַכֹּל נֶקַח בְּכֶסֶף מַעֲשֵׂר חוץ מן הַמֵּיִם ומן הַמֶּלֶח •
 הַנּוֹדֵר מִן הַמְּזוֹן • מוֹתֵר בְּמֶלֶח וּבַמֵּיִם • מְעַרְבִין לְנֹזֵר בֵּינָן
 וּלְיִשְׂרָאֵל בְּתְרוּמָה • סוֹמְכּוֹס אוֹמֵר בַּחוּלִין • וְלִכְהֵן בְּבֵית
 הַפֶּרֶס • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אֲפִילוֹ בְּבֵית הַקְּבֻרוֹת • מִפְּנֵי
 שֵׁיכּוֹל לִילֵךְ לַחוּץ וְלֶאֱכּוֹל:

^ב מְעַרְבִין בְּדִמָּאֵי • וּבַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁנִּטְלָה תְּרוּמָתוֹ •
 וּבַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁנִּפְדּוּ • וְהַכֹּהֲנִים בַּחֲלָה
 (וּבְתְרוּמָה) • אָבֵל לֹא בִטְבֵּל • וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר רֹאשׁוֹן שֶׁלֹּא
 נִטְלָה תְּרוּמָתוֹ • וְלֹא בַמַּעֲשֵׂר שְׁנִי וְהַקֹּדֶשׁ שֶׁלֹּא נִפְדּוּ •
 הַשּׁוֹלֵחַ עִירוּבוֹ בֵּיד חֵרֶשׁ שׁוֹטֵה וְקֶטֶן • וּבֵיד מִי שְׂאִינוֹ
 מוֹדֵה בְּעִירוּב • אֵינוֹ עִירוּב • וְאִם אָמַר לְאַחַד לְקַבֵּלוֹ
 מִמֶּנּוּ • הֲרִי זֶה עִירוּב:

^ג נִתְּנוּ בְּאֵילָן לְמַעֲלָה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים • אֵין עִירוּבוֹ
 עִירוּב • לְמַטָּה מַעֲשֶׂרָה טְפָחִים עִירוּבוֹ עִירוּב • נִתְּנוּ
 בְּבוֹר אֲפִילוֹ עֶמּוֹק מֵאָה אַמָּה • עִירוּבוֹ עִירוּב • נִתְּנוּ
 בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶה אוֹ בְּרֹאשׁ הַקֶּנֶדֶס • בְּזֶמֶן שֶׁהוּא תְּלוּשׁ
 וְנִעוּץ • אֲפִילוֹ גְבוּהָה מֵאָה אַמָּה • הֲרִי זֶה עִירוּב • נִתְּנוּ
 בַּמִּגְדָּל וְנִעַל בְּפָנָיו • וְאָבַד הַמִּפְתָּח • הֲרִי זֶה עִירוּב •
 רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר אִם אֵינוֹ יוֹדֵעַ שֶׁהַמִּפְתָּח בְּמִקְוָמוֹ אֵינוֹ
 עִירוּב:

י' נִתְגַּלְגַּל חוץ לַתְּחוּם · וְנִפְּל עָלָיו גֵּל · אוּ נִשְׂרַף · אוּ תְרוּמָה וְנִטְמָאָה · מִבְּעוֹד יוֹם · אֵינוֹ עִירוּב · מִשְׁחָשִׁיכָה · הָרִי זֶה עִירוּב · אִם סָפֵק · רַבִּי מֵאִיר וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמְרִים הָרִי זֶה חֹמֶר גָּמֵל · רַבִּי יוֹסִי וְרַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמְרִים סָפֵק עִירוּב כָּשֵׁר · אָמַר רַבִּי יוֹסִי אֲבִטּוּלְמוֹס הָעִיד מִשּׁוּם חֲמִשָּׁה זִקְנִים עַל סָפֵק עִירוּב שְׁכָשֵׁר:

ה' מִתְּנָה אָדָם עַל עִירוּבוֹ וְאוֹמֵר · אִם בָּאוּ גוֹיִם מִן הַמִּזְרָח · עִירוּבֵי לְמַעְרָב · מִן הַמַּעְרָב · עִירוּבֵי לְמִזְרָח · אִם בָּאוּ מִכָּאן וּמִכָּאן לְמָקוֹם שְׁאֲרָצָה אֶלֶךְ · לֹא בָאוּ לֹא מִכָּאן · וְלֹא מִכָּאן · הָרִינִי כִבְנֵי עִירִי · אִם בָּא חֶכֶם מִן הַמִּזְרָח · עִירוּבֵי לְמִזְרָח · מִן הַמַּעְרָב · עִירוּבֵי לְמַעְרָב · בָּא מִכָּאן וּמִכָּאן לְמָקוֹם שְׁאֲרָצָה אֶלֶךְ · לֹא מִכָּאן וְלֹא מִכָּאן הָרִינִי כִבְנֵי עִירִי · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִם הָיָה אֶחָד מֵהֶן רַבּוֹ · יֵלֶךְ אַעֲלֵ רַבּוֹ · וְאִם הָיוּ שְׁנֵיהֶם רַבּוֹתָיו לְמָקוֹם שְׁאֲרָצָה יֵלֶךְ:

י' רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יוֹם טוֹב הַסְּמוּךְ לְשַׁבָּת · בֵּין מִלְּפָנֶיהָ וּבֵין מִלְּאַחֲרֶיהָ · מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירוּבִין וְאוֹמֵר · עִירוּבֵי הָרֵאשׁוֹן לְמִזְרָח וְהַשְּׁנִי לְמַעְרָב · הָרֵאשׁוֹן לְמַעְרָב וְהַשְּׁנִי לְמִזְרָח · עִירוּבֵי הָרֵאשׁוֹן · וְהַשְּׁנִי כִבְנֵי עִירִי · עִירוּבֵי הַשְּׁנִי · וְהָרֵאשׁוֹן כִבְנֵי עִירִי · וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים מְעַרְב לְרוּחַ אַחַת אוּ אֵינוֹ מְעַרְב כָּל עֵקֶר · אוּ מְעַרְב לְשְׁנֵי יָמִים · אוּ אֵינוֹ מְעַרְב כָּל עֵקֶר · בִּיעֲד יַעֲשֶׂה מוֹלִיכוֹ בְּרֵאשׁוֹן וּמַחֲשִׁיד עָלָיו וְנוֹטְלוֹ · וּבֹא לוֹ בְּשְׁנֵי · מַחֲשִׁיד

עָלִיו וְאוֹכְלוֹ . וְנִמְצָא מִשְׁתַּכֵּר בְּהִלְכָּתוֹ . וּמִשְׁתַּכֵּר
בְּעִירובוֹ . נֶאֱכַל בְּרֵאשׁוֹן . עִירוב לְרֵאשׁוֹן וְאִינוּ עִירוב
לְשֵׁנִי . אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מוֹדִים אַתָּם לִי שֶׁהֵם שְׁתֵּי
קְדוּשׁוֹת:

י רַבִּי יְהוּדָה אָמַר רֹאשׁ הַשָּׁנָה שֶׁהִיא יָרָא שְׁמָא
תִּתְעַבֵּר . מְעַרְב אָדָם שְׁנֵי עִירובִין . וְאָמַר עִירובִי
בְּרֵאשׁוֹן לְמִזְרַח . וּבִשְׁנֵי לְמַעְרָב . בְּרֵאשׁוֹן לְמַעְרָב .
וּבִשְׁנֵי לְמִזְרַח . עִירובִי בְּרֵאשׁוֹן . וּבִשְׁנֵי כַּבְּנֵי עִירִי .
עִירובִי בִשְׁנֵי וּבְרֵאשׁוֹן כַּבְּנֵי עִירִי . וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ח וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מִתְּנָה אָדָם עַל הַפְּלִלָּה בַּיּוֹם
טוֹב רֵאשׁוֹן וְאוֹכְלָה בִּשְׁנֵי . וְכֵן בִּיצָה שְׁנוּלָדָה בְּרֵאשׁוֹן .
תֶּאֱכַל בִּשְׁנֵי . וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

ט רַבִּי דוֹסָא בֶּן הֶרְפִּיָּס אָמַר הָעוֹבֵר לִפְנֵי הַתִּיבָה בַּיּוֹם
טוֹב רֵאשׁוֹן שֶׁל רֹאשׁ הַשָּׁנָה . אָמַר הַחֲלִיצָנוּ יְיָ אֱלֹהֵינוּ
אֶת יוֹם רֹאשׁ הַחֹדֶשׁ הַזֶּה . אִם הַיּוֹם אִם לְמַחֲרָה . וּלְמַחֲרָה
הוּא אָמַר . אִם הַיּוֹם אִם אֶמֶשׁ . וְלֹא הוֹדוּ לוֹ חֲכָמִים:

פרק ד

מִי שֶׁהוֹצִיאוּהוּ גֻזִּים • או רוח רָעָה • אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע
 אַמּוֹת • הִחֲזִירוּהוּ • כָּאֵלוֹ לֹא יָצָא • הוֹלִיכוּהוּ לָעִיר
 אַחֲרָת • נִתְּנוּהוּ בְּדִיר • או בְּסֶהֱר • רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְרַבִּי
 אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה אוֹמְרִים מִהֲלֵךְ אֶת כָּלָה • רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ
 וְרַבִּי עֲקִיבָא אוֹמְרִים אֵין לוֹ אֶלָּא אַרְבַּע אַמּוֹת • מַעֲשֵׂה
 שְׁבָאוֹ מִפְּרִנְדִּיסִים • וְהַפְּלִיגָה סְפִינָתָם בָּיִם • רַבֵּן גַּמְלִיאֵל
 וְרַבִּי אֶלְעָזָר בֶּן עֲזַרְיָה הֵלְכוּ אֶת כָּלָה • רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ וְרַבִּי
 עֲקִיבָא לֹא זָזוּ מֵאַרְבַּע אַמּוֹת • שָׁרְצוּ לְהַחֲמִיר עַל עֲצָמָן:

ב פַּעַם אַחַת לֹא נִכְנְסוּ לַנֶּמֶל עַד שֶׁחֲשִׁיכָה • אָמְרוּ לוֹ
 לְרַבֵּן גַּמְלִיאֵל • מָה אָנוּ לִירֹד • אָמַר לָהֶן מִתְּרִים אַתֶּם •
 שֶׁכֶּבֶד הָיִיתִי מִסֵּתֶכֶל • וְהֵינּוּ בְּתוֹךְ הַתְּחוּם עַד שֶׁלֹּא
 חֲשִׁיכָה:

ג מִי שֶׁיָּצָא בְּרִשּׁוֹת • וְאָמְרוּ לוֹ כֶּבֶד נַעֲשֶׂה מַעֲשֶׂה • יֵשׁ לוֹ
 אֱלֹפִים אִמָּה לְכָל רוּחַ • אִם הָיָה בְּתוֹךְ הַתְּחוּם • כָּאֵילוֹ
 לֹא יָצָא • שֶׁכָּל הַיּוֹצְאִים לְהַצִּיל חוּזְרִין לְמִקּוֹמָן:

ד מִי שֶׁיָּשֵׁב בְּדֶרֶךְ • וְעָמַד וְרָאָה וְהָרִי הוּא סְמוּךְ לָעִיר •
 (הוֹאִיל) וְלֹא הָיְתָה כּוֹנֵנָתוֹ לְכַד לֹא יִכָּנֵס • דְּבַרִּי רַבִּי
 מֵאִיר • וְרַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר יִכָּנֵס • אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מַעֲשֵׂה
 הָיָה • וְנִכְנָס רַבִּי טְרַפּוֹן בְּלֹא מִתְּכוּיִן:

ה' מי שישן בדרך ולא ידע שחשיכה · יש לו אלפים אמה
לכל רוח · דברי רבי יוחנן בן נורי · וחכמים אומרים אין
לו אלא ארבע אמות · רבי אליעזר אומר והוא באמצען ·
רבי יהודה אומר לאיזה רוח שירצה ילך · ומודה רבי
יהודה שאם ברר לו שאינו יכול לחזור בו:

י' היו שנים מקצת אמותיו של זה בתוך אמותיו של זה ·
מביאין ואוכלין באמצע · ובלבד שלא יוציא זה מתוך
שלו · לתוך של חברו · היו שלשה · והאמצעי מבלע
ביניהן · הוא מותר עמהן · והם מותרין עמו · ושנים
החיצונים אסורין זה עם זה · אמר רבי שמעון למה הדבר
דומה לשלש חצרות הפתוחות זו לזו · ופתוחות לרשות
הרבים · עירבו שתיהן עם האמצעית היא מותרת עמהן
והם מותרות עמה · ושתיים החיצונות אסורות זו עם זו:

י' מי שבא בדרך וחשכה לו והיה מכיר אילן או גדר ·
ואמר שביתתי תחתיו · לא אמר כלום · שביתתי בעקרו
מהלך ממקום רגליו ועד עקרו אלפים אמה · ומעקרו
ועד ביתו אלפים אמה · נמצא מהלך משחשיכה ארבעת
אלפים אמה:

ה' אם אינו מכיר · או שאינו בקי בהלכה · ואמר שביתתי
במקומי · זכה לו מקומו אלפים אמה לכל רוח עגולות ·
דברי רבי חנינא בן אנטיגנוס · וחכמים אומרים מרבעות
כטבלא מרבעת · כדי שיהא נשכר את הזויות:

^ט וזו היא שאמרו העני מערב ברגליו . אמר רבי מאיר
אנו אין לנו אלא עני . רבי יהודה אומר אחד עני
ואחד עשיר שלא אמרו מערבין בפת . אלא להקל על
העשיר . שלא יצא ויערב ברגליו:

· מי שיצא לילך לעיר שמערבין בה . והחזירו חבירו .
הוא מותר לילך וכל בני העיר אסורין . דברי רבי יהודה .
רבי מאיר אומר כל שהוא יכול לערב ולא ערב . הרי זה
חמר גמל:

^י מי שיצא חוץ לתחום אפילו אמה אחת . לא יכנס . רבי
אליעזר אומר שתיים יכנס . שלש לא יכנס . מי שהחשיך
(לו) חוץ לתחום אפילו אמה אחת לא יכנס . רבי שמעון
אומר אפילו חמש עשרה אמות יכנס . שאין המשווחות
ממצין את המדות מפני הטועין:

פרק ה

**כיצד מעבירין את הערים . בית נכנס בית יוצא . פגום
נכנס פגום יוצא . היו שם גדודיות גבוהות עשרה
טפחים . וגשרים ונפשות שיש בהן בית דירה . מוציאין
את המדה כנגדן . ועושין אותה כמין טבלא מרבעת .
כדי שיהא נשכר את הזויות:**

^ב נותנין קרפף לעיר דברי רבי מאיר . וחכמים אומרים
לא אמרו קרפף . אלא בין שתי עירות . אם יש לזו

שבעים אמה ושירים · ולזו שבעים אמה ושירים · עושה
קרפף לשתייהן · להיותן באחת:

^ג וכן שלש כפרים המשלשין אם יש בין שנים
החיצונים מאה וארבעים ואחד ושליש · עשה אמצעי
את שלשתן · להיותן באחד:

^ד אין מודדין אלא בחבל של חמשים אמה · לא פחות
ולא יותר · ולא ימודד אלא כנגד לבו · היה מודד והגיע
לגיא · או לגדר · מבליע וחוזר למדתו · הגיע להר ·
מבליע וחוזר למדתו · ובלבד שלא יצא חוץ לתחום ·
אם אינו יכול להבליע · בזו אמר רבי דוסתאי בר ינאי
משום רבי מאיר שמעתי שמקדיין בהרים:

^ה אין מודדין אלא מן הממחה · רבה למקום אחד ·
ומיעט למקום אחר · שומעין למקום שרבה · רבה אחד
ומיעט אחר · שומעין למרבה · אפילו עבד אפילו שפחה
נאמנים לומר עד כאן תחום שבת · שלא אמרו חכמים
את הדבר להחמיר אלא להקל:

^ו עיר של יחיד ונעשית של רבים · מערבין את כלה ·
ושל רבים ונעשית של יחיד · אין מערבין את כלה · אלא
אם בן עשה חוצה לה כעיר חדשה שביהודה שיש בה
חמשים דיוורים · דברי רבי יהודה · רבי שמעון אומר
שלש חצרות של שני בתים:

י' מי שהיה במזרח ואמר לבנו ערב לי במערב · במערב ואמר לבנו ערב לי במזרח · אם יש הימנו ולביתו אלפים אמה ולעירובו יותר מכאן · מותר לביתו ואסור לערובו · לערובו אלפים אמה ולביתו יותר מכאן · אסור לביתו ומותר לערובו · הנותן את ערובו בעבורה של עיר · לא עשה ולא כלום · נתנו חוץ לתחום אפילו אמה אחת · מה שנשכר הוא מפסיד:

ח' אנשי עיר גדולה מהלכין את כל עיר קטנה · ואין אנשי עיר קטנה · מהלכין את כל עיר גדולה · כיצד · מי שהיה בעיר גדולה · ונתן את ערובו בעיר קטנה · בעיר קטנה ונתן את ערובו בעיר גדולה · מהלך את כלה · וחוצה לה אלפים אמה · רבי עקיבא אומר אין לו אלא ממקום ערובו אלפים אמה:

ט' אמר להן רבי עקיבא · אי אתם מודים לי בנותן ערובו במערה · שאין לו ממקום ערובו · אלא אלפים אמה · אמרו לו · אימתי · בזמן שאין בה דיוירין · אבל יש בה דיוירין מהלך את כלה · וחוצה לה אלפים אמה · נמצא קל תזכה מעל גבה · ולמודד שאמרו נותנין לו אלפים אמה · שאפילו סוף מדתו כלה במערה:

פרק ו

הַדֶּרַךְ עִם נִכְרֵי בְּחֶצֶר • אוֹ עִם מִי שְׁאִינוֹ מוֹדֶה בְּעֶרֶב •
הָרִי זֶה אוֹסֵר עָלָיו • (דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר) • רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר לְעוֹלָם אִינוֹ אוֹסֵר עַד שֶׁיְּהִי שְׁנֵי
יִשְׂרָאֵלִים אוֹסְרִין זֶה עַל זֶה:

בִּאֵמֶר רַבֵּן גַּמְלִיאֵל מַעֲשֶׂה בְּצִדּוּקִי אֶחָד שֶׁהָיָה דֶּרַךְ עִמָּנוּ
בְּמִבּוֹי בִּירוּשָׁלַיִם • וְאָמַר לָנוּ אָבָא • מָה־רוּ וְהוֹצִיאוּ אֶת
(כָּל) הַכָּלִים לַמִּבּוֹי עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאֱסֹר עֲלֵיכֶם • רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּלִשׁוֹן אַחֵר • מָה־רוּ וַעֲשׂוּ צְרִיכִים בְּמִבּוֹי
עַד שֶׁלֹּא יוֹצִיא וַיֵּאֱסֹר עֲלֵיכֶם:

גִּאֲנָשִׁי חָצֵר שֶׁשָּׁכַח אֶחָד מֵהֶן וְלֹא עִירַב • בֵּיתוֹ אָסֹר
מִלְּהַכְנִיס וּמִלְּהוֹצִיא לוֹ וְלָהֶם • וְשָׁלָהֶם מוֹתָרִים לוֹ וְלָהֶם •
נִתְּנוּ לוֹ רְשׁוּתָן • הוּא מוֹתֵר וְהֵן אֲסוּרִין • הָיוּ שְׁנַיִם
אוֹסְרִים זֶה עַל זֶה • שֶׁאֶחָד נֹתֵן רְשׁוּת • וְנוֹטֵל רְשׁוּת •
שְׁנַיִם נֹתְנִים רְשׁוּת וְאֵין נוֹטֵלִים רְשׁוּת:

דִּמֵּאִמְתִּי נֹתְנִין רְשׁוּת • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מִבְּעוֹד יוֹם •
וּבֵית הִלָּל אוֹמְרִים מִשְׁחָשִׁיכָה • מִי שֶׁנָּתַן רְשׁוּתוֹ וְהוֹצִיא •
בֵּין בְּשׁוּגָג • בֵּין בְּמִזִּיד • הָרִי זֶה אוֹסֵר דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר •
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בְּמִזִּיד אוֹסֵר • בְּשׁוּגָג אִינוֹ אוֹסֵר:

הִבַּעַל הַבֵּית שֶׁהָיָה שׁוֹתֵף לְשִׁכְנוֹ • לָזֶה בִּיזָן • וְלָזֶה
בִּיזָן • אֵינָם צְרִיכִים לָעֶרֶב • לָזֶה בִּיזָן • וְלָזֶה בִּשְׁמֵן צְרִיכִין

לְעֶרֶב · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶחָד זֶה וְאֶחָד זֶה אֵינָן צָרִיכִין
לְעֶרֶב:

י חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁשָּׁבְתוּ בְּטָרְקְלִין אֶחָד · בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים עִירוב לְכָל חֲבוּרָה וְחֲבוּרָה · וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים
עִירוב אֶחָד לְכָלָן · וּמוֹדִים בְּזֶמֶן שֶׁמִּקְצָתָן שְׂרוּיִין
בְּחֻדְרִים · אוֹ בְּעִלְיוֹת · שֶׁהֵן צָרִיכִין עִירוב לְכָל חֲבוּרָה
וְחֲבוּרָה:

י האֲחִין הַשּׁוֹתָפִים שֶׁהָיוּ אוֹכְלִין עַל שְׁלֹחַן אָבִיהֶם ·
וַיִּשְׁנִים בְּבִתְיָהֶם · צָרִיכִין עִירוב לְכָל אֶחָד וְאֶחָד · לְפִיכָּךְ
אִם שָׁכַח אֶחָד מֵהֶם וְלֹא עִירַב · מִבְּטֵל אֶת רְשׁוּתוֹ ·
אִימָתִי בְּזֶמֶן שֶׁמוֹלִיכִין עֲרוּבָן לְמָקוֹם אֲחֵר · אֲבָל אִם הָיָה
עִירוב בָּא אֶצְלָן · אוֹ שֶׁאֵין עִמָּהֶם דְּיוּרִין בְּחֻצֵּר · אֵינָן
צָרִיכִין לְעֶרֶב:

י חֲמֵשׁ חֲצֵרוֹת פְּתוּחוֹת זֹלִזוּ · וּפְתוּחוֹת לְמַבּוּי · עִירְבוּ
בְּחֻצְרוֹת וְלֹא נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַבּוּי · מוֹתְרִין בְּחֻצְרוֹת וְאֲסוּרִין
בְּמַבּוּי · וְאִם נִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַבּוּי · מוֹתְרִין כָּאֵן וְכֹאֵן · עִירְבוּ
בְּחֻצְרוֹת וְנִשְׁתַּתְּפוּ בְּמַבּוּי · וְשָׁכַח אֶחָד מִבְּנֵי חֻצֵּר וְלֹא
עִירַב · מוֹתְרִין כָּאֵן וְכֹאֵן · (שָׁכַח אֶחָד) מִבְּנֵי מַבּוּי וְלֹא
נִשְׁתַּתְּףָּ · מוֹתְרִין בְּחֻצְרוֹת וְאֲסוּרִים בְּמַבּוּי · שֶׁהַמַּבּוּי
לְחֻצְרוֹת כְּחֻצֵּר לְבֵתִים:

ט שְׁתֵּי חֲצֵרוֹת זֹלִזוּ לְפָנִים מִזֹּו · עֲרֵבָה הַפְּנִימִית וְלֹא עֲרֵבָה
הַחִיצוֹנָה · הַפְּנִימִית מוֹתְרֶת וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה · הַחִיצוֹנָה

וְלֹא הַפְּנִימִית · שְׁתִּיּהֵן אֲסוּרוֹת · עִירְבָה זֶה לְעֶצְמָהּ וְזֶה לְעֶצְמָה · זֶה מוֹתֶרֶת בְּפָנֶי עֶצְמָה · וְזֶה מוֹתֶרֶת בְּפָנֶי עֶצְמָה · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹסֵר (אֵת) הַחִיצוֹנָה · שְׁדָרִיסַת הָרֶגֶל אוֹסֶרְתָּהּ · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים אֵין דְּרִיסַת הָרֶגֶל אוֹסֶרְתָּהּ:

· שָׁכַח אֶחָד מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עָרַב · הַפְּנִימִית מוֹתֶרֶת · וְהַחִיצוֹנָה אֲסוּרָה · (שָׁכַח אֶחָד) מִן הַפְּנִימִית וְלֹא עָרַב · שְׁתִּיּהֵן אֲסוּרוֹת · נִתְּנוּ עִירוּבָן בְּמָקוֹם אֶחָד · וְשָׁכַח אֶחָד בֵּין מִן הַפְּנִימִית · בֵּין מִן הַחִיצוֹנָה וְלֹא עָרַב · שְׁתִּיּהֵן אֲסוּרוֹת · וְאִם הָיוּ שְׁלֹשׁ יְחִידִים · אֵינָן צָרִיכִין לְעָרַב:

פרק ז

חֲלוּן שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת · אַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה בְּתוֹךְ עֶשְׂרֵה מְעָרְבִין שְׁנַיִם · וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד · פָּחוֹת מֵאַרְבָּעָה עַל אַרְבָּעָה אוֹ לְמַעַלָּה מֵעֶשְׂרֵה · מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד:

ב כֹּתֵל שְׁבִין שְׁתֵּי חֲצוֹת · גְּבוּהָ עֶשְׂרֵה וָרֹחַב אַרְבָּעָה · מְעָרְבִין שְׁנַיִם וְאֵין מְעָרְבִין אֶחָד · הָיוּ בְּרֹאשׁוֹ פִּירוֹת · אֵלּוֹ עוֹלִין מִפָּאן וְאוֹכְלִין · וְאֵלּוֹ עוֹלִין מִפָּאן וְאוֹכְלִין · וּבִלְבָד שְׁלֹא יוֹרִידוּ לְמִטָּה · נִפְרָץ הַכֹּתֵל עַד עֶשֶׂר אַמּוֹת · מְעָרְבִין שְׁנַיִם · וְאִם רָצוּ מְעָרְבִין אֶחָד · מִפָּנֶי שֶׁהוּא כִּפְתָּח · יוֹתֵר מִפָּאן · מְעָרְבִין אֶחָד וְאֵין מְעָרְבִין שְׁנַיִם:

ג חריץ שבין שתי חצרות · עמוק עשרה ורחב ארבעה
מערבין שנים ואין מערבין אחד · אפילו מלא קש או
תבן · מלא עפר או צורות מערבין אחד ואין מערבין
שנים:

ד נתן עליו נסר (שהיא) רחבה ארבעה טפחים · וכן שתי
גזזטראות זו כנגד זו מערבין שנים · ואם רצו מערבין
אחד · פחות מכאן · מערבין שנים ואין מערבין אחד:

ה מתבן שבין שתי חצרות גבוה עשרה טפחים · מערבין
שנים ואין מערבין אחד · אלו מאכילין מכאן · ואלו
מאכילין מכאן · נתמעט התבן מעשרה טפחים · מערבין
אחד ואין מערבין שנים:

ו כיצד משתתפין במבוי מניח את החבית · ואומר הרי
זו לכל בני מבוי · ומזכה להן על ידי בנן ובתן הגדולים ·
ועל ידי עבדו ושפחתו העברים ועל ידי אשתו · אבל אינו
מזכה לא על ידי בנן ובתן הקטנים · ולא על ידי עבדו
ושפחתו הכנענים · מפני שידן כידו:

ז נתמעט האכל · מוסיף ומזכה · ואין צריך להודיע ·
נתוספו עליהן · מוסיף ומזכה וצריך להודיע:

ח כמה הוא שעורו · בזמן שהן מרבין · מזון שתי סעודות
לכלם · בזמן שהן מועטין כגרוגרות להוצאת שבת לכל
אחד ואחד:

ט אמר רבי יוסי במה דברים אמורים . בתחילת
 ערוב . אבל בשירי ערוב . כל שהוא . ולא אמרו לערב
 בחצרות . אלא כדי שלא לשכח את התינוקות :

י בכל מערבין ומשתתפין . חוץ מן המים ומן המלח .
 דברי רבי אליעזר רבי יהושע אומר כפר הוא ערוב .
 אפילו מאפה סאה והיא פרוסה . אין מערבין בה . כפר
 באיסור והוא שלם מערבין בו :

י"ג נותן אדם מעה לחנוני ולנחתום כדי שיזכה לו בערוב
 דברי רבי אליעזר . וחכמים אומרים לא זכו לו מעותיו
 ומזדים בשאר כל האדם שיזכו לו מעותיו . שאין מערבין
 לאדם אלא מדעתו . אמר רבי יהודה במה דברים
 אמורים בערובי תחומין . אבל בערובי חצרות . מערבין
 לדעתו ושלא לדעתו . לפי שזכין לאדם שלא בפניו . ואין
 חבין לאדם שלא בפניו :

פרק ח

כיצד משתתפין בתחומין מניח את החבית · ואומר
הרי זו לכל בני עירי לכל מי שילך לבית האבל ·
או לבית המשתה · כל שקבל עליו מבעוד יום · מותר ·
משתחשך אסור · שאין מערבין משתחשך:

^ב במה הוא שיעורו · מזון שתי סעודות לכל אחד · מזוגו
לחול ולא לשבת · דברי רבי מאיר · רבי יהודה אומר
לשבת ולא לחול · וזה וזה מתכונן להקל · רבי יוחנן בן
ברוקא אומר מכבד בפונדיון · מארבע סאין בסלע · רבי
שמעון אומר שתי ידות לכבד משלש לקב · חציה לבית
המנגע · וחצי חציה לפסול את הגויה:

^ג אנשי חצר ואנשי מרפסת ששכחו ולא ערבו · כל
שגבוה עשרה טפחים למרפסת · פחות מכאן לחצר ·
חוליות הבזר והסלע שהן גבוהים עשרה טפחים ·
למרפסת · פחות מכאן לחצר · במה דברים אמורים
בסמוכה · אבל במפלגת · אפילו היא גבוהה עשרה
טפחים לחצר · ואיזו היא סמוכה · כל שאינה רחוקה
ארבעה טפחים:

^ד הנותן את עירובו בבית שער אכסדרה ומרפסת ·
אינו עירוב · והדר שם אינו אוסר עליו · בבית התבן ·
ובבית הבקר · ובבית העצים · ובבית האוצרות · הרי זה

עירוב · והדר שם אוסר (עליו) · רבי יהודה אומר אם יש שם תפיסת יד של בעל הבית · אינו אוסר עליו:

ה המניח ביתו והלך לשבות בעיר אחרת · אחד נכרי ואחד ישראל הרי זה אוסר · דברי רבי מאיר · רבי יהודה אומר אינו אוסר · רבי יוסי אומר נכרי אוסר · ישראל אינו אוסר · שאין דרך ישראל לבא בשבת · רבי שמעון אומר אפילו הניח ביתו והלך לשבות אצל בתו באותה העיר אינו אוסר · שכבר הסיע מלבו:

י בור שבין שתי חצרות · אין ממלאין ממנו בשבת אלא אם כן עשו לו מחיצה גבוהה עשרה טפחים · בין (מלמעלה) בין מלמטה · בין מתוך אוגנו · רבן שמעון בן גמליאל אומר בית שמאי אומרים מלמטה · ובית הלל אומרים מלמעלה · אמר רבי יהודה לא תהא מחיצה גדולה מן הכתל שביניהם:

י אמת המים שהיא עוברת בחצר · אין ממלאין הימנה בשבת · אלא אם כן עשה לה מחיצה גבוהה עשרה טפחים בכניסה וביציאה · רבי יהודה אומר כתל שעל גבה תדון משום מחיצה · אמר רבי יהודה מעשה באמה של אבל שהיו ממלאין ממנה על פי זקנים בשבת · אמרו לו מפני שלא היה בה בשיעור:

ח גזזטרא שהיא למעלה מן המים · אין ממלאין הימנה בשבת · אלא אם כן עשו לה מחיצה גבוהה עשרה

טפחים · בין מלמעלה בין מלמטה · וכן שתי גזזטראות
זו למעלה מזו · עשו לעליונה ולא עשו לתחתונה ·
לתחתונה ולא לעליונה · שתייהן אסורות עד שייעברו:

ט חצר שהיא פחותה מארבע אמות · אין שופכין
בתוכה מים בשבת אלא אם כן עשו לה עוקה מחזקת
סאתים · מן הנקב ולמטה · בין מבחוץ בין מבפנים · אלא
שמבחוץ צריך לקמור · מבפנים אין צריך לקמור:

· רבי אליעזר בן יעקב אומר ביב שהוא קמור ארבע
אמות ברשות הרבים · שופכין לתוכו מים בשבת ·
וחכמים אומרים אפילו גג או חצר מאה אמה · לא
ישפוך על פי הביב · אבל שופך הוא על הגג והמים
יורדין לביב · החצר והאכסדרה מצטרפין לארבע אמות:

י"א (וכן) שתי דיוטאות זו כנגד זו · מקצתן עשו עוקה ·
ומקצתן לא עשו עוקה · את שעשו עוקה מותרין · את
שלא עשו עוקה אסורין:

פרק ט

כָּל גָּזוֹת הָעִיר רְשׁוֹת אֶחָד · וּבִלְבָּד שֶׁלֹּא יִהְיֶה גַּג גְּבוּהָ
עֲשָׂרָה אִוּ נִמוּךְ עֲשָׂרָה · דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר · וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים כָּל אֶחָד וְאֶחָד רְשׁוֹת בִּפְנֵי עַצְמוֹ · רַבִּי שִׁמְעוֹן
אוֹמֵר אֶחָד גָּזוֹת וְאֶחָד חֲצֵרוֹת וְאֶחָד קִרְפִּיפּוֹת רְשׁוֹת
אֶחָד לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ לְתוֹכָן · אֲבָל לֹא לְכָלִּים שֶׁשָּׁבְתוּ
בְּתוֹךְ הַבַּיִת:

ב גַּג גָּדוֹל סָמוּךְ לַקָּטָן · הַגָּדוֹל מוֹתֵר · וְהַקָּטָן אָסוּר ·
חָצֵר גְּדוֹלָה שֶׁנִּפְרָצָה לַקָּטָן · גְּדוֹלָה מוֹתֵרָת · וְקָטָן
אָסוּרָה · מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּפֶתַחַהּ שֶׁל גְּדוֹלָה · חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה
לְרְשׁוֹת הָרַבִּים · הַמְכַנִּים מִתּוֹכָהּ לְרְשׁוֹת הַיָּחִיד אִם
מִרְשׁוֹת הַיָּחִיד לְתּוֹכָהּ חַיֵּב · דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר · וְחֻכָּמִים
אוֹמְרִים מִתּוֹכָהּ לְרְשׁוֹת הָרַבִּים אִם מִרְשׁוֹת הָרַבִּים
לְתּוֹכָהּ פָּטוּר מִפְּנֵי שֶׁהִיא כְּכַרְמְלִית:

ג חָצֵר שֶׁנִּפְרָצָה לְרְשׁוֹת הָרַבִּים מִשְׁתֵּי רוּחוֹתֶיהָ · וְכֵן בֵּית
שֶׁנִּפְרָץ מִשְׁתֵּי רוּחוֹתָיו · וְכֵן מְבוֹי שֶׁנִּטְלוּ קוֹרוֹתָיו · אִם
לְחֵייו · מוֹתֵרִין בְּאוֹתָהּ שַׁבָּת · וְאָסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא ·
דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר אִם מוֹתֵרִין לְאוֹתָהּ
שַׁבָּת · מוֹתֵרִין לְעֵתִיד לְבֹא · וְאִם אָסוּרִין לְעֵתִיד לְבֹא ·
אָסוּרִין לְאוֹתָהּ שַׁבָּת:

ד הַבּוֹנֶה עָלֶיהָ עַל גְּבֵי שְׁתֵּי בָתִּים · וְכֵן גֻּשְׁרִים
הַמְּפֹלְשִׁים · מְטִלְטִלִין תַּחְתֵּיהֶן בְּשַׁבָּת · דְּבָרֵי רַבִּי

יְהוּדָה · וַחֲכָמִים אוֹסְרִין · וְעוֹד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה מְעַרְבִין
לְמַבּוּי הַמִּפְלֵשׁ · וַחֲכָמִים אוֹסְרִין:

פרק י

הַמוֹצֵא תַּפְלִין · מְכַנִּסֵּן זוּג זוּג · רַבֵּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר
שְׁנַיִם שְׁנַיִם · בְּמָה דְּבָרִים אֲמוּרִים בִּישְׁנוֹת ·
אָבֵל בַּחֲדָשׁוֹת · פֶּטוּר · מִצָּאֵן צִבְתִּים אוֹ כְּרִיכוֹת ·
מַחֲשִׁיד עָלֵיהֶן וּמְבִיאֵן · וּבִסְכָּנָה מְכַסֵּן וְהוֹלֵךְ לוֹ:

ב רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר נוֹתֵנָן לַחֲבִירוֹ וַחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ עַד
שְׁמַגִּיעַ לַחֲצֵר הַחִיצוֹנָה · וְכֵן בְּנוֹ נוֹתֵנוֹ לַחֲבִירוֹ וַחֲבִירוֹ
לַחֲבִירוֹ אֶפִּילוֹ מֵאָה · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר נוֹתֵן אָדָם חֲבִית
לַחֲבִירוֹ וַחֲבִירוֹ לַחֲבִירוֹ · אֶפִּילוֹ חוּץ לַתְּחוּם · אָמְרוּ לוֹ
לֹא תִהְיֶה זֶה יוֹתֵר מִרְגְּלֵי בַּעֲלֶיהָ:

ג הִיָּה קוֹרָא בְּסֵפֶר עַל הָאֶסְקוּפָה וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר מִיָּדוֹ ·
גוֹלְלוֹ אָצְלוֹ · הִיָּה קוֹרָא בְּרֹאשׁ הַגָּג וְנִתְגַּלְגַּל הַסֵּפֶר
מִיָּדוֹ · עַד שֶׁלֹּא הִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים · גוֹלְלוֹ אָצְלוֹ ·
מִשֶּׁהִגִּיעַ לַעֲשָׂרָה טַפָּחִים הוּפְכוּ עַל הַפֶּתֶב · רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר אֶפִּילוֹ אֵין מְסַלֵּק מִן הָאָרֶץ אֶלָּא כְּמֵלֵא מַחֲט ·
גוֹלְלוֹ אָצְלוֹ · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר אֶפִּילוֹ בָּאָרֶץ עֲצָמוֹ · גוֹלְלוֹ
אָצְלוֹ · שְׁאִין לֶךְ דְּבַר מְשׁוּם שְׁבוּת · עוֹמֵד בְּפָנֵי כְּתָבִי
הַקֹּדֶשׁ:

ד' זיז שלפני החלון · נותנין עליו ונוטלין ממנו בשבת ·
 עומד אדם ברשות היחיד · ומטלטל ברשות הרבים ·
 ברשות הרבים ומטלטל ברשות היחיד · ובלבד שלא
 יוציא חוץ מארבע אמות:

ה' לא יעמוד אדם ברשות היחיד · וישתין ברשות
 הרבים · ברשות הרבים וישתין ברשות היחיד · וכן לא
 ירוק · רבי יהודה אומר אף מי שנתלש רקו בפיו · לא
 יהלך ארבע אמות עד שירוק:

ו' לא יעמוד אדם ברשות היחיד · וישתה ברשות
 הרבים · ברשות הרבים וישתה ברשות היחיד · אלא
 אם בן הכנים ראשו ורבו · למקום שהוא שותה · וכן
 בגת · קולט אדם מן המזחילה למטה מעשרה טפחים ·
 ומן הצנור · מכל מקום שותה:

ז' בור ברשות הרבים · וחליתו גבוהה עשרה טפחים ·
 חלון שעל גביו · ממלאין הימנו בשבת · אשפה ברשות
 הרבים גבוהה עשרה טפחים חלון שעל גבה שופכין
 לתוכה מים בשבת:

ח' אילן שהוא מיסד על הארץ · אם אין נופו גבוה
 מן הארץ שלשה טפחים מטלטלים תחתיו · שרשיו
 גבוהין מן הארץ שלשה טפחים · לא ישב עליהן · הדלת
 שבמקצה · וחדקים שבפרצה · ומחצלות · אין נוטלין
 בהן · אלא אם בן גבוהים מן הארץ:

ט לא יַעֲמֹד אָדָם בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד · וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת
הָרַבִּים · בְּרִשּׁוֹת הָרַבִּים · וַיִּפְתַּח בְּרִשּׁוֹת הַיָּחִיד · אֶלֶּא
אִם כֵּן עָשָׂה מַחֲצִיָּה גְבוּהָה עֲשָׂרָה טַפָּחִים דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר · אָמְרוּ לוֹ מַעֲשֵׂה בְשׁוֹק שֶׁל פְּטָמִים שֶׁהִיא
בִּירוּשָׁלַיִם שֶׁהָיוּ נוֹעְלִין וּמַנִּיחִין אֶת הַמַּפְתָּח בַּחֲלוֹן שֶׁעַל
גִּבֵּי הַפֶּתַח · רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר שׁוֹק שֶׁל צִמְרִים הִיא:

י נָגַר שֵׁישׁ בְּרֹאשׁוֹ גִּלְסָטְרָא · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אֹסֵר · וְרַבִּי
יוֹסִי מַתִּיר · אָמַר רַבִּי אֱלִיעֶזֶר מַעֲשֵׂה בְּבֵית הַכְּנָסֶת
שֶׁבְּטַבְּרִיא שֶׁהָיוּ נוֹהֲגִין בּוֹ הֵתֵר · עַד שֶׁבָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל
וְהַזְקָנִים · וְאָסְרוּ לָהֶן · רַבִּי יוֹסִי אֹמֵר אֲסוּר נִהְגוּ בָּהּ ·
בָּא רַבֵּן גַּמְלִיאֵל וְהַזְקָנִים · וְהִתִּירוּ לָהֶם:

יא נָגַר הַנִּגְרָר · נוֹעְלִים בּוֹ בַּמִּקְדָּשׁ אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה ·
וְהַמִּנָּח כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר · רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַמִּנָּח (מִתֵּר)
בַּמִּקְדָּשׁ וְהַנִּגְרָר בַּמִּדְיָנָה:

יב מַחֲזִירִין צִיר הַתַּחְתּוֹן בַּמִּקְדָּשׁ · אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה ·
וְהַעֲלִיזוֹן כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר · רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר הַעֲלִיזוֹן
בַּמִּקְדָּשׁ · וְהַתַּחְתּוֹן בַּמִּדְיָנָה:

יג מַחֲזִירִין רִטְיָה בַּמִּקְדָּשׁ · אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה · אִם בַּתַּחֲלָה
כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר · קוֹשְׁרִין גִּימָא בַּמִּקְדָּשׁ · אָבֵל לֹא
בַּמִּדְיָנָה · אִם בַּתַּחֲלָה · כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר · חוֹתְכִין יִבְלֹת
בַּמִּקְדָּשׁ · אָבֵל לֹא בַּמִּדְיָנָה · וְאִם בְּכָלִי · כָּאֵן וְכָאֵן אֲסוּר:

י" כהן שֶׁלָקָה בְּאַצְבָּעוֹ כּוֹרֵךְ עָלָיו גָּמִי בַּמִּקְדָּשׁ · אֲבָל לֹא
בַּמִּדְיָנָה · אִם לְהוֹצִיא דָם · כָּאֵן וְכֵאֵן אֲסוּר · בּוֹזְקִין מֶלֶח
עַל גִּבִּי הַכֶּבֶשׂ · בְּשִׁבִּיל שְׁלֹא יִחְלִיקוּ · וּמִמְלֵאִין מְבוֹר
הַגּוֹלָה · וּמִבּוֹר הַגָּדוֹל בַּגִּלְגָּל בְּשִׁשֶׁת · וּמִבְּאֵר הַקֶּר בְּיוֹם
טוֹב:

טו שֶׁרֵץ שֶׁנִּמְצָא בַּמִּקְדָּשׁ · כֹּהֵן מוֹצִיאֻ בְּהִמְיָנוּ · שְׁלֹא
לְשִׁהוֹת אֶת הַטְּמֵאָה · דְּבָרֵי רַבִּי יוֹחָנָן בֶּן בְּרוּקָא · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּצִבָּת שֶׁל יַעֲקֹב · שְׁלֹא לְרַבּוֹת אֶת הַטְּמֵאָה ·
מֵהִיכָן מוֹצִיאִין אוֹתוֹ · מִן הַהִיכָל · וּמִן הָאוֹלָם · וּמִבֵּין
הָאוֹלָם וְלִמְזִבַּח · דְּבָרֵי רַבִּי שְׁמַעוֹן בֶּן נָנָס · רַבִּי עֲקִיבָא
אוֹמֵר מְקוֹם שְׁחִיבִין עַל זְדוֹנוֹ פָּרַת וְעַל שְׁגָגָתוֹ חֲטָאת
מִשָּׁם מוֹצִיאִין אוֹתוֹ · וּשְׂאֵר כָּל הַמְּקוֹמוֹת כּוֹפִין עָלָיו
פְּסֻכְתָּר · רַבִּי שְׁמַעוֹן אוֹמֵר מְקוֹם שֶׁהִתִּירוּ לָךְ חֲכָמִים ·
מִשְׁלָךְ נִתְּנוּ לָךְ · שְׁלֹא הִתִּירוּ לָךְ אֶלָּא מִשּׁוּם שְׁבוּת: סליק

מסכת פסחים

יום ז

פרק א

אֹר לְאַרְבָּעָה עָשָׂר בּוֹדֵקִין אֶת הַחֶמֶץ לְאֹר הַנֵּר · כָּל
מָקוֹם שֶׁאֵין מְכַנִּיסִין בּוֹ חֶמֶץ · אֵין צָרִיד בְּדִיקָה ·
וְלָמָּה אָמְרוּ שְׁתֵּי שׁוּרוֹת בַּמֶּרְתֵּף · מָקוֹם שֶׁמְכַנִּיסִין בּוֹ
חֶמֶץ · בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת עַל פְּנֵי כָּל
הַמֶּרְתֵּף · וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים שְׁתֵּי שׁוּרוֹת הַחִיצוֹנוֹת שֶׁהֵן
הָעֲלִיוֹנוֹת:

ב אֵין חוֹשְׁשִׁין שְׁמָא גִּירָרָה חֲלָדָה מִבֵּית לְבֵית וּמִמָּקוֹם
לְמָקוֹם · דָּאִם בֶּן מִחְצֵר לְחִצְרָא וּמַעִיר לְעִיר · אֵין לְדַבֵּר
סוּף:

ג רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר בּוֹדֵקִין אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר וּבְאַרְבָּעָה
עָשָׂר שַׁחֲרִית · וּבִשְׁעַת הַבִּיעוּר · וְחֻכָּמִים אוֹמְרִים לֹא
בִּדֵּק אֹר אַרְבָּעָה עָשָׂר · יְבִדּוּק בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · לֹא בִּדֵּק
בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · יְבִדּוּק בְּתוֹךְ הַמוֹעֵד · לֹא בִּדֵּק בְּתוֹךְ
הַמוֹעֵד יְבִדּוּק לְאַחַר הַמוֹעֵד · וּמָה שֶׁמְשִׁיר יִנְיָחוּ בְּצִנְעָא
כְּדִי שְׁלֹא יִהְיֶה צָרִיד בְּדִיקָה אַחֲרָיו:

ד רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל חֶמֶשׁ וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ
רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אוֹכְלִין כָּל אַרְבַּע · וְתוֹלִין כָּל חֶמֶשׁ ·
וְשׁוֹרְפִין בְּתַחֲלַת שֵׁשׁ:

ה' ועוד אמר רבי יהודה שתי חלות של תודה פסולות ומונחות על גג האצטבא . כל זמן שמונחות כל העם אוכלין . נטלה אחת תולין . לא אוכלין ולא שורפין . נטלו שתיהן התחילו כל העם שורפים . רבן גמליאל אומר חולין נאכלין כל ארבע . ותרומה כל חמש . ושורפין בתחלת שש:

י' רבי חנינא סגן הכהנים אומר מימיהן של כהנים לא נמנעו מלשרוף את הבשר שנטמא בולד הטמאה עם הבשר שנטמא באב הטמאה . אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו . הוסיף רבי עקיבא ואמר מימיהם של כהנים לא נמנעו מלהדליק את השמן שנפסל בטבול יום . בגר שננטמא בטמא מת . אף על פי שמוסיפין טמאה על טמאתו:

י' אמר רבי מאיר מדבריהם למדנו ששורפין תרומה טהורה עם הטמאה בפסח . אמר לו רבי יוסי אינה היא המדה . ומודים רבי אליעזר ורבי יהושע ששורפין זו לעצמה וזו לעצמה . על מה נחלקו על התלויה ועל הטמאה . שרבי אליעזר אומר תשרף זו לעצמה וזו לעצמה . ורבי יהושע אומר שתיהן כאחת:

פרק ב

כָּל שְׁעָה שְׁמוֹתָר לְאָכּוֹל · מֵאֲכִיל לְבִהְמָה לַחֲיָה
וְלַעֲוֹפּוֹת · וּמוֹכְרוֹ לְנִכְרִי · וּמוֹתָר בִּהְנֵאתוֹ · עֶבֶר
זִמְנוֹ · אָסוּר בִּהְנֵאתוֹ · וְלֹא יִסֵּיק בּוֹ תַנּוּר וְכִירִים · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר אֵין בִּיעוּר חֶמֶץ אֱלֹא שְׂרֵפָה · וְחֻכְמִים
אוֹמְרִים אֵף מִפְּרֵר וְזוֹרָה לְרוּחַ · אוּ מְטִיל לַיִם:

ב חֶמֶץ שֶׁל נִכְרִי שֶׁעֶבֶר עָלָיו הַפֶּסַח · מוֹתָר בִּהְנֵאתָה · וְשֶׁל
יִשְׂרָאֵל אָסוּר בִּהְנֵאתָה · שֶׁנֶּאֱמַר לֹא יֵרָאֶה לְךָ שְׂאוֹר:

ג נִכְרִי שֶׁהִלּוּהוּ אֶת יִשְׂרָאֵל עַל חֶמְצוֹ · אַחֲרֵי הַפֶּסַח מוֹתָר
בִּהְנֵאתָה · וַיִּשְׂרָאֵל שֶׁהִלּוּהוּ אֶת הַנִּכְרִי עַל חֶמְצוֹ · אַחֲרֵי
הַפֶּסַח אָסוּר בִּהְנֵאתָה · חֶמֶץ שֶׁנִּפְלָה עָלָיו מִפּוֹלֶת הָרִי
הוּא כְּמִבּוֹעֵר · רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר כָּל שֶׁאֵין
הַכֶּלֶב יָכוֹל לְחַפֵּשׂ אַחֲרָיו:

ד הָאוֹכֵל תְּרוּמַת חֶמֶץ בַּפֶּסַח · בְּשׁוּגֵג · מִשְׁלֵם קֶרֶן
וְחֻמֶּשׁ · בְּמִזִּיד · פֶּטוּר מִתְּשֻׁלוּמִים · וּמִדְּמֵי עֲצִים:

ה' אלו דברים שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח ·
 בחטים · ובשעורים · בכסמין · ובשבולת שועל ·
 ובשיפון · ויוצאין בדמאי · ובמעשר ראשון שנטלה
 תרומתו · ובמעשר שני והקדש שנפדו · והכהנים
 בחלה ובתרומה · אבל לא בטבל · ולא במעשר ראשון
 שלא נטלה תרומתו · ולא במעשר שני והקדש שלא
 נפדו · חלות תודה ורקיני נזיר · עשאן לעצמו · אין
 יוצאין בהן · עשאן למכור בשוק · יוצאין בהן:

י' ואלו ירקות שאדם יוצא בהן ידי חובתו בפסח ·
 בחצרת · ובעולשין · ובתמכא · ובחרחבינא · ובמרור ·
 יוצאין בהן בין לחין בין יבשין · אבל לא כבושין · ולא
 שלוקין · ולא מבשלין · ומצטרפין לבזית · ויוצאין בקלח
 שלהן · ובדמאי · ובמעשר ראשון שנטלה תרומתו ·
 ובמעשר שני והקדש שנפדו:

י' אין שורין את המרסן לתרנגולים · אבל חולטין · האשה
 לא תשרה את המרסן שתוליך בידה למרחץ · אבל שפה
 היא על בשרה יבש · ולא ילעוס אדם חטין ויניח על
 מכתו בפסח · מפני שהן מחמיצות:

ח' אין נותנין קמח לתוך התרוסת או לתוך החרדל ·
 ואם נתן יאכל מיד · ורבי מאיר אוסר · אין מבשלין את
 הפסח לא במשקין ולא במי פירות · אבל סכין ומטבילין

אותו בהן · מי תשמישו של נחתום ישפכו · מפני שהן
מחמיצין:

פרק ג

אלו עוברין בפסח · כותח הבבלי · ושכר המדי ·
וחמץ האדומי · וזיתום המצרי · וזמן של צבעים ·
ועמילן של טבחים · וקולן של סופרים · רבי אליעזר
אומר אף תכשיטי נשים · זה הכלל · כל שהוא ממין דגן
הרי זה עובר בפסח · הרי אלו באזהרה · ואין בהן משום
כרת:

^ב בצק שבסדקי עריבה · אם יש כזית במקום אחד · חייב
לבער · פחות מכאן · בטל במיעוטו · וכן לענן הטמאה ·
אם מקפיד עליו חוצץ · ואם רוצה בקיומו · הרי הוא
כעריבה · בצק החרש · אם יש כיוצא בו שהחמיץ · הרי
זה אסור:

^ג כיצד מפרישין חלה בטמאה ביום טוב · רבי אליעזר
אומר לא תקרא לה שם עד שתאפה · (רבי יהודה)
בן בתירא אומר תטיל בצונן · אמר רבי יהושע לא זה
הוא חמץ · שמזהרים עליו בבל יראה ובבל ימצא · אלא
מפרישתה ומניחתה עד הערב · ואם החמיצה החמיצה:

^ד רבן גמליאל אומר שלש נשים לשות כאחת · ואופות
בתנור אחד זו אחר זו · וחכמים אומרים שלש נשים

עוֹסְקוֹת בַּבֶּצֶק · אַחַת לָשֶׁה · וְאַחַת עוֹרֶכֶת · וְאַחַת
אוֹפֶה · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא כָּל הַנָּשִׁים · וְלֹא כָּל
הָעַצִּים · וְלֹא כָּל הַתְּנוּרִים שׁוֹיִן · זֶה הַכָּלָל · תִּפְּחַ תִּלְטוּשׁ
בְּצוֹנָן:

ה' שִׁיאוֹר יִשְׂרָף · וְהָאוֹכֵל פָּטוֹר · סְדוּק יִשְׂרָף · וְהָאוֹכֵל
חַיֵּב כֶּרֶת · אֵיזֵהוּ שִׁיאוֹר · כְּקִרְנֵי חֲגָבִים · סְדוּק ·
שֶׁנִּתְעַרְבוּ סְדָקָיו זֶה בָּזָה · דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · וְחֲכָמִים
אוֹמְרִים זֶה וְזֶה הָאוֹכֵל חַיֵּב כֶּרֶת · וְאֵיזֵהוּ שִׁיאוֹר · כָּל
שֶׁהִכְסִיפוּ פָּנָיו · כְּאֶדָם שֶׁעָמְדוּ שְׁעָרוֹתָיו:

י' אַרְבַּעַה עָשָׂר שָׁחַל לִהְיוֹת בְּשַׁבָּת · מִבְּעָרִים אֶת
הַכֹּל מִלִּפְנֵי הַשַּׁבָּת · דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים
בְּזִמְנָן · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוּק אוֹמֵר תְּרוּמָה מִלִּפְנֵי
שַׁבָּת · וְחוֹלִין בְּזִמְנָן:

י' הַהוֹלֵךְ לִשְׁחוּט אֶת פֶּסְחוֹ · וְלִמּוֹל אֶת בְּנוֹ · וְלֶאֱכֹל
סְעוּדַת אִירוּסִין בְּבֵית חָמִיו · וְנִזְכָּר שֵׁישׁ לוֹ חֶמֶץ בְּתוֹךְ
בֵּיתוֹ · אִם יָכוֹל לַחְזוֹר וּלְבַעַר וּלְחַזֹּר לְמַצּוֹתוֹ · יִחְזוֹר
וַיִּבַּעַר · וְאִם לֹא מִבְּטָלוֹ בָּלְבוּ · לְהַצִּיל מִן הַגֵּיס · וּמִן
הַנֶּהָר · (וּמִן הַלֶּסְטִים) וּמִן הַדִּלִּיקָה · וּמִן הַמְּפֹלֶת ·
יִבְטֹל בִּלְבוֹ · וּלְשִׁבּוֹת שְׁבִיתַת הָרֶשֶׁת · יִחְזוֹר מִיָּד:

ח' וְכֵן מִי שִׁיצָא מִירוּשָׁלַיִם · וְנִזְכָּר שֵׁישׁ בִּידוֹ בְּשֹׁר
קֶדֶשׁ · אִם עָבַר צוֹפִים · שׁוֹרְפוֹ בְּמִקְוָמוֹ · וְאִם לֹא ·
חֹזֵר וְשׁוֹרְפוֹ לִפְנֵי הַבֵּירָה מַעְצֵי הַמַּעְרָכָה · וְעַד כַּמָּה

הן חוזרין · רבי מאיר אומר זה וזה בכביצה · רבי
 יהודה אומר זה וזה בכזית · וחכמים אומרים בשר קדש
 בכזית · וחמץ בכביצה:

פרק ד

מקום שנהגו לעשות מלאכה בערבי פסחים עד
 חצות · עושין · מקום שנהגו שלא לעשות · אין
 עושין · ההולך ממקום שעושין · למקום שאין עושין · או
 ממקום שאין עושין למקום שעושין · נותנין עליו חמרי
 מקום שיצא משם · וחמרי מקום שהלך לשם · ואל ישנה
 אדם מפני המחלוקת:

^ב ביוצא בו המוליך פירות שביעית ממקום שכלו ·
 למקום שלא כלו · או ממקום שלא כלו למקום שכלו ·
 חייב לבער · רבי יהודה אומר · אומרים לו צא והבא לך
 אף אתה:

^ג מקום שנהגו למכור בהמה דקה לגוים מוכרין · מקום
 שנהגו שלא למכור · אין מוכרין · ובכל מקום אין מוכרין
 להם בהמה גסה · עגלים וסוּחִים · שלמים ושבוּרין · רבי
 יהודה מתיר בשבורה · בן בתירא מתיר בפסוס:

^ד מקום שנהגו לאכול צלי בלילי פסחים · אוכלין · מקום
 שנהגו שלא לאכול · אין אוכלין · מקום שנהגו להדליק
 את הנר בלילי יום הכפורים · מדליקין · מקום שנהגו

שְׁלֹא לְהִדְלִיק · אֵין מְדֻלֵּקִין · וּמְדֻלֵּקִין בְּבִתֵּי כְּנִסְיוֹת ·
וּבְבִתֵּי מְדַרְשֹׁת · וּבִמְבוֹאוֹת הָאֲפִלִּים · וְעַל גְּבֵי הַחוֹלִים:

ה' מָקוֹם שֶׁנִּהְגּוּ לַעֲשׂוֹת מְלָאכָה בְּתַשְׁעָה בָּאָב · עוֹשִׁין ·
מָקוֹם שֶׁנִּהְגּוּ שְׁלֹא לַעֲשׂוֹת · אֵין עוֹשִׁין · וּבְכָל מָקוֹם
תַּלְמִידֵי חֲכָמִים בְּטָלִים · רַבֵּן שִׁמְעוֹן בֶּן גַּמְלִיאֵל אוֹמֵר ·
לְעוֹלָם יַעֲשֶׂה אָדָם עֲצָמוֹ תַּלְמִיד חָכָם · וְחֲכָמִים אוֹמְרִים
בִּיהוּדָה הָיוּ עוֹשִׁין מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי פֶסְחִים עַד חֲצוֹת ·
וּבְגָלִיל לֹא הָיוּ עוֹשִׁין כָּל עֶקֶר · וְהַלִּילָה בֵּית שַׁמַּאי
אוֹסְרִין · וּבֵית הַלֵּל מְתִירִין עַד הַנֶּץ הַחֲמָה:

י' רַבִּי מֵאִיר אוֹמֵר כָּל מְלָאכָה שֶׁהִתְחִיל בָּהּ קוֹדֵם
לְאַרְבָּעָה עָשָׂר · גּוֹמְרָהּ בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · אֲבָל לֹא יִתְחִיל
בְּתַחֲלָה בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · אִף עַל פִּי שֶׁיְּכֹוֹל לְגוֹמְרָהּ ·
וְחֲכָמִים אוֹמְרִים שְׁלֹשׁ אוֹמְנִיּוֹת עוֹשִׁין מְלָאכָה בְּעֶרְבֵי
פֶסְחִים עַד חֲצוֹת · וְאֵלוֹ הֵן · הַחִיטִּים · הַסְּפָרִים ·
וְהַכּוֹבָסִין · רַבִּי (יוֹסִי בֶר) יְהוּדָה אוֹמֵר אִף הָרֶצְעָנִים:

י' מוֹשִׁיבִין שׁוֹבְכִין לְתִרְנַגּוּלִים בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר · וְתִרְנַגּוּלֹת
שֶׁבִרְחָה מְחִזְרִין אוֹתָהּ לְמִקּוֹמָהּ · וְאִם מֵתָהּ · מוֹשִׁיבִין
אַחֲרֶת תַּחְתֶּיהָ · גּוֹרְפִין מִתַּחַת רִגְלֶיהָ בְּהֵמָה בְּאַרְבָּעָה
עָשָׂר · וּבִמְוֶעַד מְסַלְקִין לְצַדִּדִּין · מוֹלִיכִין וּמְבִיאִין כָּלִים
מִבֵּית הָאוֹמֶן · אִף עַל פִּי שְׁאִינָם לְצוֹרֵךְ הַמְוֶעַד:

ה' שָׁשָׁה דְּבָרִים עָשׂוּ אֲנָשֵׁי יְרִיחוֹ · עַל שְׁלֹשָׁה מִיחוֹ
בִּידָם · וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא מִיחוֹ בִּידָם · וְאֵלוֹ הֵן שְׁלֹא

מִיָּחוּ בִידָם • מִרְכִּיבֵין דְּקָלִים כָּל הַיּוֹם • וְכוֹרְכִין אֶת
שְׁמַע • וְקוֹצְרִין וְגוֹדְשִׁין לִפְנֵי הָעֶמֶר • וְלֹא מִיָּחוּ בִידָם •
וְאֵלּוּ שְׁמִיָּחוּ בִידָם • מִתִּירִין גְּמִזִּיּוֹת שֶׁל הַקֹּדֶשׁ • וְאוֹכְלִין
מִתַּחַת הַנְּשָׁרִים בְּשַׁבָּת • וְנוֹתְנִין פָּאָה לִירֶק • וּמִיָּחוּ בִידָם
חֲכָמִים:

בריתא

^ט שֶׁשָּׂה דְּבָרִים עָשָׂה חֲזַקְיָהוּ הַמֶּלֶךְ • עַל שְׁלֹשָׁה הוֹדוּ
לוֹ • וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ • גִּירָר עֲצָמוֹת אָבִיו עַל מָטָה
שֶׁל חֲבָלִים וְהוֹדוּ לוֹ • כִּתֵּת נָחַשׁ הַנְּחֻשֶׁת וְהוֹדוּ לוֹ • גָּנֹז
סֵפֶר רְפוּאוֹת וְהוֹדוּ לוֹ • וְעַל שְׁלֹשָׁה לֹא הוֹדוּ לוֹ • קֶצֶץ
דְּלִתּוֹת שֶׁל הַיֶּכֶל וְשִׁגְרָן לְמֶלֶךְ אֲשׁוּר • וְלֹא הוֹדוּ לוֹ • סֵתֵם
מִי גִיחֹזֶן הָעֲלִיּוֹן וְלֹא הוֹדוּ לוֹ • עֶבֶר נִיסָן בְּנִיסָן וְלֹא הוֹדוּ
לוֹ:

עד כאן פסח ראשון

פרק ה

תָּמִיד נִשְׁחַט בְּשִׁמוֹנָה וּמִחֻצָּה · וְקָרַב בְּתִשְׁעָה וּמִחֻצָּה ·
 בְּעֶרְבֵי פְסָחִים נִשְׁחַט בְּשֶׁבַע וּמִחֻצָּה וְקָרַב
 בְּשִׁמוֹנָה וּמִחֻצָּה · בֵּין בַּחֹל בֵּין בְּשַׁבָּת · חַל עֶרֶב פֶּסַח
 לֵהִיּוֹת בְּעֶרֶב שַׁבָּת · נִשְׁחַט בָּשֶׁשׁ וּמִחֻצָּה · וְקָרַב בְּשֶׁבַע
 וּמִחֻצָּה · וְהַפֶּסַח אַחֲרָיו:

^ב הַפֶּסַח שֶׁשְׁחָטוּ שְׁלָא לְשִׁמּוֹ · וְקָבַל · וְהִלֵּךְ · וְזָרַק שְׁלָא
 לְשִׁמּוֹ · אִו לְשִׁמּוֹ וְשְׁלָא לְשִׁמּוֹ · אִו שְׁלָא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ ·
 פָּסוּל · בִּיצַד לְשִׁמּוֹ וְשְׁלָא לְשִׁמּוֹ · לֶשֶׁם פֶּסַח וְלֶשֶׁם
 שְׁלָמִים · שְׁלָא לְשִׁמּוֹ וְלְשִׁמּוֹ · לֶשֶׁם שְׁלָמִים וְלֶשֶׁם פֶּסַח:

^ג שֶׁשְׁחָטוּ שְׁלָא לְאוֹכְלָיו · וְשְׁלָא לְמִנּוּיוֹ · לְעֶרְלִים וְלִטְמָאִים
 פָּסוּל · לְאוֹכְלָיו · וְשְׁלָא לְאוֹכְלָיו · לְמִנּוּיוֹ וְשְׁלָא לְמִנּוּיוֹ ·
 לְמוּלִים וְלְעֶרְלִים · לְטְמָאִים וְלִטְהוֹרִים · כָּשֶׁר · שֶׁשְׁחָטוּ
 קוֹדֶם חֲצוֹת · פָּסוּל · מִשּׁוּם שֶׁנֶּאֱמַר בֵּין הָאֲרָבָעִים ·
 שֶׁשְׁחָטוּ קוֹדֶם לַתָּמִיד · כָּשֶׁר · וּבִלְבָד שֶׁיִּהְיֶה אֶחָד מִמֶּרֶס
 בְּדָמּוֹ · עַד שִׁזְרוּק דָּם הַתָּמִיד · וְאִם נִזְרַק · כָּשֶׁר:

^ד הַשּׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל הַחֶמֶץ · עוֹבֵר בְּלֹא תַעֲשֶׂה ·
 רַבִּי יְהוּדָה אֹמֵר אֵף הַתָּמִיד · רַבִּי שִׁמְעוֹן אֹמֵר פֶּסַח
 בְּאַרְבָּעָה עָשָׂר לְשִׁמּוֹ חֵיב · וְשְׁלָא לְשִׁמּוֹ פָּטוּר · וְשֶׁאֵר
 כָּל הַזִּבְחִים בֵּין לְשִׁמּוֹ וּבֵין שְׁלָא לְשִׁמּוֹ · פָּטוּר · בְּמוֹעֵד ·
 לְשִׁמּוֹ פָּטוּר · שְׁלָא לְשִׁמּוֹ חֵיב · וְשֶׁאֵר כָּל הַזִּבְחִים בֵּין

לשמן בין שלא לשמן חייב · חוץ מן החטאת ששחטה
שלא לשמה:

ה הפסח נשחט בשלש כתות · שנאמר וּשְחַטוּ אוֹתוֹ
כָּל קָהָל עֵדֶת יִשְׂרָאֵל · קָהָל · ועדה · וישראל · נכנסה
כת הראשונה נתמלאת העזרה · נעלו דלתות העזרה ·
תקעו והריעו ותקעו · הפהגים עומדים שורות שורות
ובידיהם בזיכי כסף ובזיכי זהב · שורה שכלה כסף כסף ·
ושורה שכלה זהב זהב · לא היו מעורבין · ולא היו
לבזיכים שולים · שמה יניחום ויקרש הדם:

י שחט ישראל וקבל הפהג נותנו לחבירו · וחבירו
לחבירו · ומקבל את המלא · ומחזיר את הריקון · פהג
הקרוב אצל המזבח · זרקו זריקה אחת כנגד היסוד:

י יצתה כת ראשונה ונכנסה כת שניה · יצתה שניה
נכנסה שלישית · כמעשה הראשונה · כך מעשה השניה
והשלישית · קראו את ההלל · אם גמרו שנו · ואם שנו
שלשו · אף על פי שלא שלשו מימיהם · רבי יהודה אומר
מימיהם של כת שלישית לא הגיעה לאהבתו כי ישמע
י · מפני שעמה מועטין:

ח כמעשהו בחול כך מעשהו בשבת · אלא שהפגנים
מדיחים את העזרה שלא ברצון חכמים · רבי יהודה
אומר כוס היה ממלא מדם התערובות · זרקו זריקה
אחת על גבי המזבח · ולא הודו לו חכמים:

ט כיצד תולין ומפשיטין · אונקוליות של ברזל היו קבועין
בבנותלים ובעמודין · שבהן תולין ומפשיטין · וכל מי
שאין לו מקום לתלות ולהפשיט · מקלות דקים חלקים
היו שם · ומניח על כתפו · ועל כתף חבירו · ותולה
ומפשיט · רבי אליעזר אומר ארבעה עשר שחל להיות
בשבת · מניח ידו על כתף חבירו · ויד חבירו על כתפו ·
ותולה ומפשיט:

י קרעו והוציא אימוריו · נתנן במגס והקטירן על גבי
המזבח · יצתה כת הראשונה וישבה לה בהר הבית ·
שניה בחיל · והשלישית במקומה עומדת · חשיכה יצאו
וצלו את פסחיהן:

פרק ו

אילו דברים בפסח · דוחין את השבת · שחיטתו ·
וזריקת דמו · ומיחוי קרביו · והקטר חלביו ·
אבל צליתו · והדחת קרביו · אינן דוחין את השבת ·
הרפכתו · והבאתו מחוץ לתחום · ותתיכת יבלתו · אין
דוחין את השבת · רבי אליעזר אומר דוחין:

ב אמר רבי אליעזר · והלא דין הוא · מה אם שחיטה
שהיא משום מלאכה · דוחה את השבת · אלו שהן
משום שבות · לא ידחו את השבת · אמר לו רבי יהושע
יום טוב יוכיח · שהתירו בו משום מלאכה · ואסרו בו

משום שבות · אמר לו רבי אליעזר מה זה יהושע · מה ראיה רשות למצוה · השיב רבי עקיבא ואמר · הזאה תוכיח · שהיא מצוה · והיא משום שבות · ואינה דוחה את השבת · אף אתה אל תתמה על אלו · שאף על פי שהן מצוה והן משום שבות לא ידחו את השבת · אמר לו רבי אליעזר ועליה אני דן · ומה אם שחיטה שהיא משום מלאכה דוחה את השבת · הזאה שהיא משום שבות אינו דין שתדחה את השבת · אמר לו רבי עקיבא או חלופי · מה אם הזאה שהיא משום שבות אינה דוחה את השבת · שחיטה שהיא משום מלאכה אינו דין שלא תדחה את השבת · אמר לו רבי אליעזר · עקיבא עקרת מה שכתוב בתורה (בין הארבעים) במועדו · בין בחול בין בשבת · אמר לו · רבי · הבא לי מועד לאלו כמועד לשחיטה · כלל אמר רבי עקיבא כל מלאכה שאפשר לעשותה מערב שבת אינה דוחה את השבת · שחיטה שאי אפשר לעשותה מערב שבת דוחה את השבת:

^א אימתי מביאין עמו חגיגה בזמן שהוא בא בחול ובטהרה ובמועט · ובזמן שהוא בא בשבת · במרבה · ובטמאה · אין מביאין עמו חגיגה:

^ד חגיגה היתה באה מן הצאן · מן הבקר מן הכבשים · ומן העזים · מן הזכרים ומן הנקבות · ונאכלת לשני ימים ולילה אחת:

ה' הפסח ששחטו שלא לשמו בשבת · חייב עליו חטאת ·
 ושאר כל הזבחים ששחטן לשום פסח · אם אינן ראויין
 חייב · ואם ראויין הן · רבי אליעזר מחייב חטאת ·
 ורבי יהושע פוטר · אמר רבי אליעזר מה אם פסח
 שהוא מותר לשמו כששנה את שמו · חייב · זבחים שהן
 אסורין לשמן · כששנה את שמן אינו דין שיהא חייב ·
 אמר לו רבי יהושע לא · אם אמרת בפסח ששנהו לדבר
 האסור · תאמר בזבחים ששנן לדבר המותר · אמר לו
 רבי אליעזר אימורי צבור יזכחו · שהן מותרין לשמן ·
 והשוחט לשמן חייב · אמר לו רבי יהושע לא · אם אמרת
 באימורי צבור שיש להן קצבה · תאמר בפסח שאין לו
 קצבה · רבי מאיר אומר אף השוחט לשם אימורי צבור
 פטור:

י' שחטו שלא לאוכליו · ושלأ למנויו · לערלין ולטמאין
 חייב · לאוכליו ושלأ לאוכליו · למנויו ושלأ למנויו ·
 למולים ולערלין · לטהורים ולטמאים · פטור · שחטו
 ונמצא בעל מום · חייב · שחטו ונמצא טריפה בסתר ·
 פטור · שחטו ונודע שמשכו הבטלים את ידיהם · או
 שמתו · או שנטמאו · פטור · מפני ששחט ברשות:

פרק ז

כיצד צולין את הפסח • מביאין שפוד של רמון •
 ותוחבו מתוך פיו עד בית נקובתו • ונותן את
 כרעיו • ואת בני מעיו לתוכו • דברי רבי יוסי הגלילי •
 רבי עקיבא אומר כמין בשול הוא זה • אלא תולין חוצה
 לו:

ב אין צולין את הפסח לא על השפוד • ולא על
 האסקלא • אמר רבי צדוק מעשה ברבן גמליאל שאמר
 לטבי עבדו • צא וצלה לנו את הפסח על האסקלא •
 נגע בחרסו של תנור • יקלוף את מקומו • נטף מרטבו
 על החרס וחר עליו • יטול את מקומו • נטף מרטבו על
 הסולת • יקמוץ את מקומו:

ג סכו בשמן תרומה • אם חבורת כהנים • יאכלו • אם
 של ישראל • אם חי הוא • ידיחנו • ואם צלי הוא • יקלוף
 את החיצון • סכו בשמן של מעשר שני • לא יעשנו דמים
 על בני חבורה • שאין פודין מעשר שני בירושלים:

ד חמשה דברים באין בטמאה • ואינן נאכלין בטמאה •
 העמר • ושתי הלחם • ולחם הפנים • זבחי שלמי צבור •
 ושעירי ראשי חדשים • הפסח שבא בטמאה • נאכל
 בטמאה • שלא בא מתחלתו אלא לאכילה:

ה' נִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים • אֵינוּ זֹרֵק אֶת הַדָּם • נִטְמָא
הַחֲלָב וְהַבֶּשֶׂר קִיִּים • זֹרֵק אֶת הַדָּם • וּבִמְקַדְשֵׁין אֵינוּ כֵּן •
אֶלָּא אֵף עַל פִּי שְׁנִטְמָא הַבֶּשֶׂר וְהַחֲלָב קִיִּים • זֹרֵק אֶת
הַדָּם:

י' נִטְמָא קָהֵל אוֹ רַבּוֹ • אוֹ שֶׁהָיוּ הַכֹּהֲנִים טְמֵאִים וְהִקְהֵל
טְהוּרִים • יַעֲשֶׂה בְּטִמְאָה • נִטְמָא מֵעוּט הַקָּהֵל • הִטְהוּרִין
עוֹשִׂין אֶת הָרֹאשׁוֹן וְהַטְמֵאִין עוֹשִׂין אֶת הַשֵּׁנִי:

י' הַפֶּסַח שְׁנִזְרַק דָּמּוֹ וְאַחֲרַיָּךְ נִזְדַּע שֶׁהוּא טְמֵא • הַצִּיץ
מִרְצָה • נִטְמָא הַגּוֹף • אֵין הַצִּיץ מִרְצָה • מִפְּנֵי שֶׁאָמְרוּ
הַנִּזְזִיר וְעוֹשֶׂה פֶסַח • הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַדָּם • וְאֵין
הַצִּיץ מִרְצָה עַל טוּמְאַת הַגּוֹף • נִטְמָא טוּמְאַת תְּהוֹם •
הַצִּיץ מִרְצָה:

ח' נִטְמָא שָׁלֵם אוֹ רַבּוֹ • שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה
מֵעֲצֵי הַמַּעֲרֵכָה • נִטְמָא מֵעוּטוֹ • וְהַנּוֹתֵר • שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ
בַּחֲצֹרוֹתֵיהֶן • אוֹ עַל גִּגּוֹתֵיהֶן מֵעֲצֵי עֶצְמָן • הַצִּיקָנִין
שׁוֹרְפִין אוֹתוֹ לִפְנֵי הַבִּירָה • בְּשִׁבִּיל לְהַנּוֹת מֵעֲצֵי
הַמַּעֲרֵכָה:

ט' הַפֶּסַח שִׁינָּא אוֹ שְׁנִטְמָא יִשְׂרָף מִיָּד • נִטְמָא הַבְּעָלִים
אוֹ שְׁמֵתוֹ תַּעֲבֹר צוּרְתּוֹ וְיִשְׂרָף בְּשִׁשָּׁה עָשָׂר • רַבִּי יוֹחָנָן
בֶּן בְּרוֹקָא אוֹמֵר • אֵף זֶה יִשְׂרָף מִיָּד לְפִי שֶׁאֵין לוֹ אוֹכְלִין:

י' הַעֲצָמוֹת וְהַגִּידִין וְהַנּוֹתֵר • יִשְׁרְפוּ בְשֵׁשׁ עָשָׂר • חֹל
שֶׁשָׁה עָשָׂר לַהֲיוֹת בְּשֶׁבֶת • יִשְׁרְפוּ בְשֶׁבַע עָשָׂר • לְפִי
שְׂאִינָן דּוֹחִין אֶת הַשֶּׁבֶת וְלֹא אֶת יוֹם טוֹב:

י"א כָּל הַנֶּאֱכָל בְּשׁוֹר הַגָּדוֹל • יֵאָכֵל בְּגֵדֵי הָרֶךְ • וְרֹאשֵׁי
כְּנָפִים • וְהַסְחוּסִים • הַשּׁוֹבֵר אֶת הָעֵצִים בְּפֶסַח הַטְּהוֹר •
הָרִי זֶה לֹקֵה אַרְבָּעִים • אֲבָל הַמּוֹתִיר בְּטְהוֹר • וְהַשּׁוֹבֵר
בְּטָמֵא • אֵינוֹ לֹקֵה אֶת הָאֲרָבָעִים:

י"ב אֶבֶר שֵׁיִצָּא מִקְצָתוֹ חוֹתֵךְ עַד שְׂמִינִי לָעֵצִים • וְקוֹלֵף עַד
שְׂמִינִי לְפָרֶק • וְחוֹתֵךְ • וּבִמְקוֹדֵשִׁין קוֹצֵץ בְּקוֹפִיץ • שְׂאִין
בּוֹ מְשׁוּם שְׁבִירַת הָעֵצִים • מִן הָאֵגֶף וְלִפְנִים • כָּלִפְנִים • מִן
הָאֵגֶף וְלַחוּץ • כָּלִחוּץ • הַחֲלוּנוֹת וְעוֹבֵי הַחוּמָה כָּלִפְנִים:

י"ג שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁהָיוּ אוֹכְלוֹת בְּבֵית אֶחָד • אֵלוֹ הוֹפְכִין
אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ וְאוֹכְלִין • וְאֵלוֹ הוֹפְכִין אֶת פְּנֵיהֶם הִלָּךְ
וְאוֹכְלִין • וְהַמָּחִם בְּאַמְצָע • וּכְשֶׁהֲשֵׁמֶשׁ עוֹמֵד לְמִזְוֵג •
קוֹפֵץ אֶת פִּיו • וּמַחֲזִיר אֶת פָּנָיו • עַד שְׂמִינִי אֵצֶל חֲבוּרָתוֹ
וְאוֹכֵל • וְהַפְּלָה הוֹפְכָת אֶת פְּנֵיהָ וְאוֹכֵלָת:

פרק ח

הַאִשָּׁה בְּזֶמֶן שֶׁהִיא בְּבֵית בַּעֲלָהּ • שָׁחַט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ •
 וְשָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ • תֹּאכַל מִשָּׁל בַּעֲלָהּ • הֵלָכָה
 רֶגֶל רֵאשׁוֹן לַעֲשׂוֹת בְּבֵית אָבִיהָ • שָׁחַט עָלֶיהָ אָבִיהָ •
 וְשָׁחַט עָלֶיהָ בַּעֲלָהּ • תֹּאכַל בַּמָּקוֹם שֶׁהִיא רוֹצָה • יְתוֹם
 שֶׁשָּׁחַטוּ עָלָיו אֶפֶסְטְרוֹפּוֹסִין • יֹאכַל בַּמָּקוֹם שֶׁהוּא רוֹצָה •
 עֶבֶד שֶׁל שְׁנֵי שׁוֹתְפִין • לֹא יֹאכַל מִשָּׁל שְׁנֵיהֶן • מִי שֶׁחָצִיז
 עֶבֶד וְחָצִיז בֶּן חוֹרִין • לֹא יֹאכַל מִשָּׁל רַבּוֹ:

^ב הָאֹמֵר לַעֲבָדוֹ צֵא וְשַׁחוּט עָלַי אֶת הַפֶּסַח • שָׁחַט גָּדִי •
 יֹאכַל • שָׁחַט טָלָה יֹאכַל • שָׁחַט גָּדִי וְטָלָה • יֹאכַל מִן
 הָרֵאשׁוֹן • שָׁכַח מָה אָמַר לוֹ רַבּוֹ • בֵּיצַד יַעֲשֶׂה • יִשְׁחֹט
 טָלָה וְגָדִי וַיֹּאמֶר • אִם גָּדִי אָמַר לִי רַבִּי • גָּדִי שָׁלוֹ • וְטָלָה
 שְׁלִי • וְאִם טָלָה אָמַר לִי רַבִּי • טָלָה שָׁלוֹ וְגָדִי שְׁלִי • שָׁכַח
 רַבּוֹ מָה אָמַר לוֹ • שְׁנֵיהֶם יֵצְאוּ לְבֵית הַשְּׂרִיפָה • וּפְטוּרִין
 מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי:

^ג הָאֹמֵר לְבָנָיו הֲרִינִי שׁוֹחֵט אֶת הַפֶּסַח עַל מִי שִׁיעֲלָה
 מִכֶּם רֵאשׁוֹן לִירוּשָׁלַיִם • בֵּינוֹ שֶׁהַכֶּנִּיס הָאֶחָד רֵאשׁוֹ
 וְרַבּוֹ • זָכָה בְּחֶלְקוֹ • וּמִזְכָּה אֶת אֶחָיו עִמּוֹ • לַעֲוֹלָם נִמְנֵן
 עָלָיו עַד שִׁיָּהָא בּוֹ כְּזִית לְכָל אֶחָד וְאֶחָד • נִמְנֵן וּמוֹשְׁכִין
 אֶת יְדֵיהֶן מִמֶּנּוּ עַד שִׁישְׁחוּט • רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר עַד
 שִׁיִּזְרוֹק עָלָיו אֶת הָדָם:

י' הַמִּמְנֶה עִמּוֹ אַחֲרִים בְּחֶלְקוֹ • רִשְׁאִין בְּנֵי חֲבוּרָה לִתֵּן
לֹא אֶת שְׁלוֹ • וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ • וְהֵן אוֹכְלִים מִשְׁלֵהֶן:

ה' זָב שָׂרָאָה שְׁתֵּי רֵאיוֹת • שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשַׁבְּעֵי • רָאָה
שָׁלֵשׁ • שׁוֹחֲטִין עָלָיו בְּשִׁמְיָנִי שְׁלוֹ • שׁוֹמֶרֶת יוֹם בְּנֶגֶד יוֹם •
שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁנֵּי שְׁלָה • רֵאָתָה שְׁנֵי יָמִים • שׁוֹחֲטִין
עָלֶיהָ בְּשְׁלִישֵׁי • וְהִזְבָּה שׁוֹחֲטִין עָלֶיהָ בְּשִׁמְיָנִי:

י' הָאוֹנֵן וְהַמִּפְקֵחַ אֶת הַגֵּל • וְכֵן מִי שֶׁהִבְטִיחוּהוּ לְהוֹצִיאוֹ
מִבֵּית הָאֲסוּרִים • וְהַחֹלָה • וְהַזֶּקֶן שֶׁהֵן יְכוּלִים לֶאֱכֹל
כַּזֵּית • שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן • עַל כָּלֵן אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן בְּפָנֵי
עֶצְמָן • שְׁמָא יֵבִיאוּ אֶת הַפֶּסַח לִידֵי פֶסוּל • לְפִיכָךְ אִם
אִירַע בָּהֶן פֶּסוּל • פְּטוּרִים מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנֵי • חוּץ מִן
הַמִּפְקֵחַ בְּגֵל • שֶׁהוּא טָמֵא מִתְחַלְתּוֹ:

י' אֵין שׁוֹחֲטִין אֶת הַפֶּסַח עַל הַיָּחִיד • דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה •
וְרַבִּי יוֹסִי מֵתִיר • אֲפִילוּ חֲבוּרָה שֶׁל מֵאָה • שֶׁהֵן יְכוּלִים
לֶאֱכֹל כַּזֵּית • אֵין שׁוֹחֲטִין עָלֶיהֶן • וְאֵין עוֹשִׂין חֲבוּרָת
נָשִׁים וְעַבְדִּים וְקִטְנִים:

ח' אוֹנֵן טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב • אֲבָל לֹא בִקְדָשִׁים •
הַשּׁוֹמֵעַ עַל מֵתוֹ • וְהַמִּלְקֵט לוֹ עֶצְמוֹת • טוֹבֵל וְאוֹכֵל
בִּקְדָשִׁים • גֵּר שֶׁנִּתְגִּיר בְּעֶרֶב פֶּסַח • בֵּית שְׁמָאִי אוֹמְרִים
טוֹבֵל וְאוֹכֵל אֶת פֶּסְחוֹ לְעֶרֶב • וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים הַפּוֹרֵשׁ
מִן הָעֶרְלָה כְּפוֹרֵשׁ מִן הַקֶּבֶר:

פרק ט

מִי שֶׁהָיָה טָמֵא אוֹ בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה · וְלֹא עָשָׂה אֶת
הָרָאוּשׁוֹן · יַעֲשֶׂה אֶת הַשְּׁנִי · שָׁגַג אוֹ נֶאֱנַס · וְלֹא עָשָׂה
אֶת הָרָאוּשׁוֹן · יַעֲשֶׂה אֶת הַשְּׁנִי · אִם כֵּן לָמָּה נֶאֱמַר טָמֵא
אוֹ שֶׁהָיָה בְּדֶרֶךְ רְחוֹקָה · שֶׁאֵלּוּ פְּטוּרִין מִהִכָּרֶת · וְאֵלּוּ
חַיִּיבִים בְּהִכָּרֶת:

^ב אִיזוֹ הִיא דֶּרֶךְ רְחוֹקָה · מִן הַמּוֹדִיעִים וְלַחוּץ · וּכְמִדָּתָהּ
לְכָל רוּחַ · דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר
מֵאֲסָקוּפַת הָעֶזְרָה וְלַחוּץ · אָמַר רַבִּי יוֹסִי לְפִיכָךְ נִקּוּד
עַל ה' · לֹאמַר לֹא מִפְּנֵי שֶׁרְחוֹקָה וְדָאִי אֵלֶּא מֵאֲסָקוּפַת
הָעֶזְרָה וְלַחוּץ:

^ג מֵה בֵּין פֶּסַח רֵאשׁוֹן לַשְּׁנִי · הָרָאוּשׁוֹן אֲסוּר בְּבֹל יִרְאֶה
וּבֹל יִמָּצֵא · וְהַשְּׁנִי מִצָּה וְחֻמָּץ עִמּוֹ בְּבֵית · הָרָאוּשׁוֹן טָעוֹן
הַלֵּל בְּאֲכִילָתוֹ · וְהַשְּׁנִי אֵינּוּ טָעוֹן הַלֵּל בְּאֲכִילָתוֹ · זֶה וְזֶה
טָעוֹנִין הַלֵּל בְּעִשְׂתָּן · וְנֶאֱכָלִין צָלִי עַל מִצּוֹת וּמְרוֹרִים
וְדוּחִין אֶת הַשֶּׁבֶת:

^ד הַפֶּסַח שֶׁבֵּא בְּטָמְאָה · לֹא יֵאָכְלוּ מִמֶּנּוּ זִבִּין וְזָבוֹת ·
גְּדוֹת וְיוֹלָדוֹת · וְאִם אָכְלוּ · פְּטוּרִים מִהִכָּרֶת · רַבִּי
אֱלִיעֶזֶר פּוֹטֵר אֶף עַל בִּיאַת מִקְדָּשׁ:

^ה מֵה בֵּין פֶּסַח מִצְרִים לְפֶסַח דְּוִרוֹת · פֶּסַח מִצְרִים מִקְחוֹ
מִבְּעֶשֶׂוֹר · וְטָעוֹן הַזָּאָה בְּאֲגֻדַּת אֲזוּב · עַל הַמִּשְׁקוֹף וְעַל

שְׁתֵּי הַמְּזוּזוֹת · וְנֹאכַל בְּחִפְזוֹן בְּלִילָה אַחַת · וּפְסַח דְּוֵרוֹת
נוֹהֵג כָּל שַׁבָּעָה:

י אָמַר רַבִּי יְהוֹשֻעַ שָׁמַעְתִּי שֶׁתְּמוּרַת הַפֶּסַח קָרִיבָה ·
וּתְמוּרַת הַפֶּסַח אֵינָה קָרִיבָה וְאֵין לִי לִפְרֹשׁ · אָמַר
רַבִּי עֲקִיבָא אֲנִי אֶפְרֹשׁ · הַפֶּסַח שֶׁנִּמְצָא קוּדֵם שְׁחִיטַת
הַפֶּסַח · יֵרָעָה עַד שְׂיִסְתָּאב · וַיִּמְכֹּר · וַיִּקַּח בְּדָמָיו
שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמוּרָתוֹ · אַחֲרֵי שְׁחִיטַת הַפֶּסַח · קָרִב
שְׁלָמִים · וְכֵן תְּמוּרָתוֹ:

י' הַמִּפְרִישׁ נִקְבָּה לְפִסְחוֹ · אוֹ זָכַר בֶּן שְׁתֵּי שָׁנִים יֵרָעָה עַד
שְׂיִסְתָּאב · וַיִּמְכֹּר וַיִּפְּלוּ דָמָיו לַנִּדְבָּה · הַמִּפְרִישׁ פִּסְחוֹ
וּמֵת · לֹא יִבְיָאֲנוּ בָנוּ אַחֲרָיו לְשֵׁם פֶּסַח · אֶלָּא לְשֵׁם
שְׁלָמִים:

י"א הַפֶּסַח שֶׁנִּתְעַרַב בְּזִבְחִים · כָּלֵן יֵרְעוּ עַד שְׂיִסְתָּאבוּ ·
וַיִּמְכְּרוּ · וַיִּבְיָא בְּדָמֵי הַיָּפָה שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וּבְדָמֵי
הַיָּפָה שְׁבָהֶן מִמֵּין זֶה · וַיִּפְסִיד הַמוֹתֵר מִבֵּיתוֹ · נִתְעַרַב
בְּבִכּוּרוֹת · רַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמֵר אִם חֲבוּרָת כֹּהֲנִים יֹאכְלוּ:

ט חֲבוּרָה שֶׁאֲבָדָה פֶּסְחָהּ וְאָמְרָה לְאַחַד · צֵא וּבַקֵּשׁ
וּשְׁחוּט עָלֵינוּ · וְהִלֵּךְ וּמִצָּא וּשְׁחַט · וְהֵם לָקְחוּ וּשְׁחֲטוּ ·
אִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְהֵם אוֹכְלִים
עִמּוֹ מִשְׁלוֹ · וְאִם שָׁלְהֶן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן הֵם אוֹכְלִין
מִשְׁלָהֶן · וְהוּא אוֹכֵל מִשְׁלוֹ · וְאִם אֵין יָדוּעַ אִיזָה מֵהֶם
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן · אוֹ שֶׁשְׁחֲטוּ שְׁנֵיהֶם כְּאַחַד · הוּא אוֹכֵל

מִשְׁלֹוּ • וְהֵם אֵינָם אוֹכְלִים עִמּוֹ • וְשָׁלְהֵן יֵצֵא לְבֵית
הַשְּׂרִיפָה • וּפְטוּרִין מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי • אָמַר לָהֶן אִם
אֲחֶרְתִּי צָאוּ וְשָׁחְטוּ עָלַי • הִלֵּךְ וּמָצָא וְשָׁחַט • וְהֵן לָקְחוּ
וְשָׁחְטוּ • אִם שָׁלְהֵן נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • הֵם אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן •
וְהוּא אוֹכֵל עִמָּהֶן • וְאִם שָׁלוּ נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • הוּא אוֹכֵל
מִשְׁלֹו • וְהֵן אוֹכְלִין מִשְׁלָהֶן • וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • אוֹ שֶׁשָּׁחְטוּ שְׁנֵיהֶם בְּאֶחָד • הֵן אוֹכְלִין
מִשְׁלָהֶן • וְהוּא אֵינּוּ אוֹכֵל עִמָּהֶן • וְשָׁלוּ יֵצֵא לְבֵית
הַשְּׂרִיפָה • וּפְטוּר מִלַּעֲשׂוֹת פֶּסַח שְׁנִי • אָמַר לָהֶן וְאָמְרוּ
לוֹ • אוֹכְלִים בָּלֵם מִן הָרֹאשׁוֹן • וְאִם אֵין יָדוּעַ אֵיזָה מֵהֶם
נִשְׁחַט רֹאשׁוֹן • שְׁנֵיהֶן יוֹצְאִין לְבֵית הַשְּׂרִיפָה • לֹא אָמַר
לָהֶן • וְלֹא אָמְרוּ לוֹ • אֵינָן אֲחֶרְאִין זֶה לָזֶה:

• שְׁתֵּי חֲבוּרוֹת שֶׁנִּתְעַרְבוּ פִּסְחִיהֶן • אֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן
אֶחָד • וְאֵלּוּ מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד • אֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל
אֵלּוּ • וְאֶחָד מֵאֵלּוּ בָּא לוֹ אֵצֶל אֵלּוּ • וְכֵךְ הֵם אוֹמְרִים • אִם
שָׁלְנוּ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה • יָדִיד מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָךְ • וְנִמְנִיתָ עַל
שָׁלְנוּ • וְאִם שָׁלָךְ הוּא הַפֶּסַח הַזֶּה יָדִינוּ מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלָנוּ
וְנִמְנִינוּ עַל שָׁלָךְ • וְכֵן חֲמֵשׁ חֲבוּרוֹת שֶׁל חֲמִשָּׁה חֲמִשָּׁה
וְשֶׁל עֶשְׂרֵה עֶשְׂרֵה • מוֹשְׁכִין לָהֶן אֶחָד מִכָּל חֲבוּרָה
וְחֲבוּרָה • וְכֵן הֵם אוֹמְרִים:

ס"א שְׁנַיִם שֶׁנִּתְעַרְבוּ פִּסְחִיהֶם • זֶה מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד • וְזֶה
מוֹשֵׁךְ לוֹ אֶחָד • זֶה מִמֶּנָּה עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק וְזֶה מִמֶּנָּה
עִמּוֹ אֶחָד מִן הַשּׁוֹק • זֶה בָּא אֵצֶל זֶה • וְזֶה בָּא אֵצֶל זֶה •

וְכַךְ הֵם אוֹמְרִים • אִם שְׁלִי הוּא פֶּסַח זֶה • יְדִיד מְשׁוּכּוֹת
מִשְׁלָךְ וְנִמְנִיתָ עַל שְׁלִי • וְאִם שְׁלָךְ הוּא פֶּסַח זֶה • יְדִי
מְשׁוּכּוֹת מִשְׁלִי וְנִמְנִיתִי עַל שְׁלָךְ:

פרק י

עֲרַבִי פֶּסָחִים סָמוּךְ לַמִּנְחָה • לֹא יֹאכַל אָדָם עַד
שֶׁתִּחְשַׁךְ • וְאִפְּלוּ עָנִי שְׂבִי שְׂרָאֵל לֹא יֹאכַל עַד
שְׁיִסֵּב • וְלֹא יִפְחֲתוּ לוֹ מֵאַרְבַּע כּוֹסוֹת שֶׁל יַיִן • וְאִפְּלוּ מִן
הַתִּמְחוּי:

^א מִזְגוּ לוֹ כּוֹס רֵאשׁוֹן • בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים מְבָרֵךְ עַל
הַיּוֹם • וְאַחֵר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל הַיַּיִן • וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מְבָרֵךְ
עַל הַיַּיִן • וְאַחֵר כֶּךָ מְבָרֵךְ עַל הַיּוֹם:

^ג הֵבִיאוּ לִפְנֵיו • מְטִבֵּל בַּחֲזָרָת עַד שֶׁמִּגִּיעַ לַפְּרָפֶרֶת
הַפֶּת • הֵבִיאוּ לִפְנֵי מִצָּה וְחֲזָרָת וְחֲרוֹסֶת וּשְׁנֵי תַבְשִׁילִין •
אֶף עַל פִּי שְׁאִין חֲרוֹסֶת מִצָּה • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּר צְדוֹק
אוֹמֵר מִצָּה • וּבִמְקוֹדֶשׁ הָיוּ מְבִיאִים לִפְנֵיו • גּוֹפּוֹ שֶׁל פֶּסַח:

^ד מִזְגוּ לוֹ כּוֹס שְׁנִי • וְכֹאֵן הֵבֵן שׁוֹאֵל אָבִיו • וְאִם אֵין
דַּעַת בֵּבֶן אָבִיו מְלַמְּדוֹ • מָה נִשְׁתַּנָּה הַלֵּילָה הַזֶּה מִכָּל
הַלֵּילוֹת • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין חֶמֶץ וּמִצָּה • הַלֵּילָה
הַזֶּה כָּלוּ מִצָּה • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין שְׂאֵר יִרְקוֹת •
הַלֵּילָה הַזֶּה מְרוֹר • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת אָנוּ אוֹכְלִין בָּשָׂר צָלִי
שְׁלוּק וּמִבְשָׁל • הַלֵּילָה הַזֶּה כָּלוּ צָלִי • שֶׁבָּכַל הַלֵּילוֹת

אָנוּ מִטְבִּילִין פַּעַם אַחַת · הַלֵּילָה הַזֶּה שְׁתֵּי פְעָמִים ·
וּלְפִי דַעְתּוֹ שֶׁל בֶּן · אָבִיו מְלַמְדּוֹ · מִתְחִיל בְּגִנוֹת וּמְסִים
בְּשֹׁבַח · וְדוֹרֵשׁ מֵאַרְמִי אוֹבֵד אָבִי · עַד שִׁיגְמוֹר כָּל
הַפְּרָשָׁה כְּלָה:

ה' רֶבֶן גַּמְלִיאֵל הָיָה אוֹמֵר כָּל שְׁלֹא אָמַר שְׁלֹשָׁה דְּבָרִים
אֵלּוּ בַּפֶּסַח · לֹא יֵצֵא יְדֵי חוֹבְתּוֹ וְאֵלּוּ הֵן · פֶּסַח · מִצָּה ·
וּמְרוֹר · פֶּסַח עַל שׁוֹם שְׁפֶסֶח הַמָּקוֹם עַל בְּתֵי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם · מִצָּה עַל שׁוֹם שְׁנִגְאָלוֹ אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם ·
מְרוֹר עַל שׁוֹם שְׁמִרְרוֹ הַמִּצְרַיִם אֶת חַיֵּי אֲבוֹתֵינוּ
בְּמִצְרַיִם · בְּכָל דּוֹד וְדוֹר חֵיב אָדָם לְרֹאוֹת אֶת עַצְמוֹ כְּאֵלּוּ
הוּא יֵצֵא מִמִּצְרַיִם · שְׁנֵאֲמַר וְהִגַּדְתָּ לְבִנְךָ בַּיּוֹם הַהוּא
לֵאמֹר בְּעֶבֶר זֶה עָשָׂה יי לִי בְּצֵאתִי מִמִּצְרַיִם · לְפִיכָךְ
אֲנַחְנוּ חַיִּיבִין לְהוֹדוֹת לְהֵלֵל לְשַׁבַּח · לְפָאֵר · לְרוֹמֵם ·
לְהַדְר · לְבָרֵךְ · לְעֹלָה וּלְקֹלֶס לְמִי שֶׁעָשָׂה לְאֲבוֹתֵינוּ וְלָנוּ
אֶת כָּל הַנְּסִים הָאֵלּוּ · הוֹצִיאָנוּ מֵעֲבָדוֹת לְחֵרוֹת · מִיָּגוֹן
לְשִׁמְחָה · וּמִשְׁעָבוֹד לְגִאֲלָה · וְנֹאמַר לְפָנָיו הַלְלוּיָהּ:

י' עַד הֵיכָן הוּא אוֹמֵר · בֵּית שְׁמַאי אוֹמְרִים עַד אִם הַבָּנִים
שְׁמַחָה · וּבֵית הֵלֵל אוֹמְרִים עַד חֲלָמִישׁ לְמַעַיְנוּ מִים
וְחוֹתֵם בְּגֹאֲלָה · רַבִּי טְרֶפּוֹן אוֹמֵר אֲשֶׁר גָּאֲלָנוּ וְגֹאֲלָה אֶת
אֲבוֹתֵינוּ מִמִּצְרַיִם · וְאֵינוּ חוֹתֵם · רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר כֵּן יי
אֱלֹהֵינוּ וְאֱלֹהֵי אֲבוֹתֵינוּ יִגְיַעֲנוּ לְמוֹעֲדִים · וְלִרְגָלִים אֲחֵרִים
הַבָּאִים לְקִרְאָתָנוּ לְשָׁלוֹם · שְׂמִיחִים בְּבִגְדֵי עִירָךְ · וְשִׁשִּׁים

בַּעֲבוּדָתָךְ • וְנֹאכַל שֵׁם מִן הַזִּבְחִים וּמִן הַפָּסָחִים וְכוּלֵּי •
עַד בְּרוּךְ אַתָּה יְיָ גֹאֵל יִשְׂרָאֵל:

י' מִזִּגְנוּ לוֹ כּוֹס שְׁלִישֵׁי מִבְּרַךְ עַל מִזְוָנוֹ • רַבִּיעִי גּוֹמֵר עָלָיו
אֶת הַהִלֵּל • וְאוֹמֵר עָלָיו בִּרְכַּת הַשִּׁיר • בֵּין הַכּוֹסוֹת הַלְלוּ
אִם רוֹצֶה לְשִׁתּוֹת יִשְׁתֶּה • בֵּין שְׁלִישֵׁי לְרַבִּיעִי לֹא יִשְׁתֶּה:

ח' אֵין מִפְטִירִין אַחֵר הַפָּסַח אֲפִיקֻמֶּן • יִשְׁנֻ מִקְצָתָן •
יֹאכְלוּ • כֵּלֶן לֹא יֹאכְלוּ • רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר נִתְּנָמְנוּ •
יֹאכְלוּ • נִרְדְּמוּ • לֹא יֹאכְלוּ:

ט' הַפָּסַח אַחֵר חֲצוֹת • מְטַמֵּא אֶת הַיָּדִים • הַפְּגוּל •
וְהַנּוֹתֵר מְטַמֵּאִין אֶת הַיָּדִים • בִּרְךְ בִּרְכַּת הַפָּסַח • פֶּטֶר
אֶת שֵׁל זֶבַח • בִּרְךְ אֶת שֵׁל זֶבַח לֹא פֶטֶר אֶת שֵׁל פָּסַח •
דְּבַרֵּי רַבִּי יִשְׁמַעֵאל • רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר לֹא זֶה פּוֹטֵרֶת זֶה •
וְלֹא זֶה פּוֹטֵרֶת זֶה: סליק

מסכת שקלים

פרק א

בְּאַחַד בְּאֶדְר מִשְׁמִיעִין עַל הַשְּׁקָלִים · וְעַל הַכֵּלָאִים ·
בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו · קוֹרִין אֶת הַמְּגִלָּה בִּבְרָכִים ·
וּמִתְקַנֵּין אֶת הַדְּרָכִים · וְאֶת הָרְחוּבוֹת · וְאֶת מְקוֹאוֹת
הַמַּיִם · וְעוֹשִׂין כָּל צְרָכֵי הָרַבִּים · וּמַצִּינִין אֶת הַקְּבֵרוֹת ·
וְיוֹצְאִין אֶף עַל הַכֵּלָאִים:

ב אָמַר רַבִּי יְהוּדָה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
לְפָנֶיהֶם · מִשְׁרָבוּ עוֹבְרֵי עֲבִירָה · הָיוּ עוֹקְרִין וּמִשְׁלִיכִין
עַל הַדְּרָכִים · הִתְקִינוּ שִׁיהוּ מִפְּקִירִין כָּל הַשָּׂדֶה כְּלָה:

ג בַּחֲמִשָּׁה עָשָׂר בּו · שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ יוֹשְׁבִין בַּמִּדְיָנָה ·
בְּעֶשְׂרִים וַחֲמִשָּׁה יֻשְׁבוּ בַּמִּקְדָּשׁ · מְשִׁיבֵי בַּמִּקְדָּשׁ ·
הִתְחִילוּ לְמִשְׁכֵּן · אֶת מִי מִמִּשְׁכָּנִין · לְוִיִּם וְיִשְׂרָאֵלִים ·
גֵּרִים וְעִבְדִּים מְשׁוּחָרְרִים · אֲבָל לֹא נָשִׁים · וְעִבְדִּים ·
וּקְטָנִים · כָּל קָטָן שֶׁהִתְחִיל אָבִיו לְשָׁקוֹל עַל יָדוֹ · שׁוֹב
אֵינוֹ פּוֹסֵק · וְאִין מִמִּשְׁכָּנִין אֶת הַכֹּהֲנִים · מִפְּנֵי דְרָכֵי
שָׁלוֹם:

ד אָמַר רַבִּי יְהוּדָה הָעִיד בֶּן בּוֹכְרֵי בִּיבְנָה · שֶׁכָּל כֹּהֵן
שֶׁשׁוֹקֵל אֵינוֹ חוּטֵא · אָמַר לוֹ רַבֵּן יוֹחָנָן בֶּן זִכְאִי לֹא
כִּי · אֲלֵא כָּל כֹּהֵן שֶׁאֵינוֹ שׁוֹקֵל חוּטֵא · אֲלֵא שֶׁהַכֹּהֲנִים
דוֹרְשִׁים מִקְרָא זֶה לְעֶצְמָן · וְכָל מְנַחַת כֹּהֵן כָּלִיל תִּהְיֶה

לֹא תֹאכַל • הוֹאִיל וְהֶעֱמַר וּשְׁתִּי הִלָּחֵם וְלָחֵם הַפָּנִים
שֶׁלָנוּ • הֵיאָדָּ נֹאכָלִים:

ה' אָף עַל פִּי שְׁאָמְרוּ • אֵין מִמִּשְׁפָּנִין נָשִׁים וְעֹבְדִים קִטְנִים •
אִם שָׁקְלוּ מִקְבֶּלִין מִיָּדָן • הַגּוֹי וְהַכּוֹתִי שֶׁשָּׁקְלוּ • אֵין
מִקְבֶּלִין מִיָּדָן • וְאֵין מִקְבֶּלִין מִיָּדָם קִנֵּי זָבִים וְקִנֵּי זָבוֹת
וְקִנֵּי יוֹלְדוֹת • וְחִטָּאוֹת וְאַשְׁמוֹת • אָבֵל נְדָרִים וְנִגְדּוֹת
מִקְבֶּלִין מִיָּדָן • זֶה הַפֶּלֶל • כָּל שֶׁנִּדָּר וְנִגְדָּב מִקְבֶּלִין מִיָּדָן •
וְכָל שֶׁאֵינּוּ לֹא נִדָּר וְלֹא נִגְדָּב אֵין מִקְבֶּלִין מִיָּדָן • וְכֵן הוּא
מִפּוֹרֵשׁ עַל יְדֵי עֲזָרָא • (שְׁנַאֲמַר) לֹא לָכֶם וְלָנוּ לְבָנוֹת
בֵּית לֹאֲלֵהֵינוּ:

י' וְאֵלוּ שְׁחִיבִין בְּקִלְבּוֹן לְוִים וְיִשְׂרָאֵלִים • וְגֵרִים וְעֹבְדִים
מְשׁוֹחֲרָרִים • אָבֵל לֹא (כְּהֻנִּים) נָשִׁים וְעֹבְדִים וְקִטְנִים •
הַשּׁוֹקֵל עַל יְדֵי כַהֵן • עַל יְדֵי אִשָּׁה • עַל יְדֵי עֹבֵד • עַל
יְדֵי קֶטָן • פֶּטוּר • וְאִם שָׁקַל עַל יְדּוֹ • וְעַל יַד חֲבִירוֹ חֵיִב
בְּקִלְבּוֹן אֶחָד • רַבִּי מֵאִיר אֹמֵר שְׁנֵי קִלְבָּנוֹת • הַנּוֹתֵן סָלַע
וְנוֹטֵל שָׁקֶל • חֵיִב שְׁנֵי קִלְבָּנוֹת:

י' הַשּׁוֹקֵל עַל יְדֵי עָנִי • וְעַל יְדֵי שְׂכָנוֹ • וְעַל יַד בֶּן עִירוֹ
פֶּטוּר • וְאִם הִלּוּם חֵיִב • הָאֶחָד הַשֵּׁתֶּפִין שְׁחֵיבִים
בְּקִלְבּוֹן • פֶּטוּרִין מִמַּעֲשֵׂר בְּהֶמָּה • וְשְׁחֵיבִין בְּמַעֲשֵׂר
בְּהֶמָּה • פֶּטוּרִין מִן הַקִּלְבּוֹן • וְכַמָּה הוּא קִלְבּוֹן • מָעָה
כֶּסֶף • דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר • וְחֲכָמִים אֹמְרִים חֲצִי:

פרק ב

מִצָּרְפִּין שְׁקָלִים לְדִרְכּוֹנוֹת · מִפְּנֵי מִשְׁאוּי הַדֶּרֶךְ ·
כַּשֵּׁם שֶׁהָיוּ שׁוֹפְרוֹת בַּמִּקְדָּשׁ · כִּד הָיוּ שׁוֹפְרוֹת
בַּמִּדְיָנָה · בְּנֵי הָעִיר שִׁשְׁלָחוּ אֶת שְׁקָלֵיהֶן · נִגְנְבוּ אוֹ
שָׁנְאָבְדוּ · אִם נִתְרַמָּה (הַתְּרוּמָה) · נִשְׁבָּעִין לַגִּזְבָּרִים ·
וְאִם לֹא · נִשְׁבָּעִין לְבְנֵי הָעִיר · וּבְנֵי הָעִיר שׁוֹקְלִין
תַּחְתֵּיהֶן · נִמְצְאוּ אוֹ שֶׁחֲזִירוֹם הַגִּנְבִּים · אֵלֹו וְאֵלֹו
שְׁקָלִין · וְאִין עוֹלִין לָהֶן לְשָׁנָה הַבָּאָה:

ב הַנּוֹתֵן שְׁקָלוֹ לַחֲבִירוֹ לְשִׁקּוֹל עַל יָדוֹ · וְשִׁקְלוֹ עַל יָדִי
עֲצָמוֹ · אִם נִתְרַמָּה תְּרוּמָה מֵעַל · הַשּׁוֹקֵל שְׁקָלוֹ מִמַּעוֹת
הַקֶּדֶשׁ · אִם נִתְרַמָּה תְּרוּמָה וְקִרְבָּה הַבְּהֵמָה · מֵעַל ·
מִדְּמֵי מַעֲשֵׂר שְׁנֵי וּמִדְּמֵי שְׁבִיעִית · יֹאכַל בְּנִגְדָּן:

ג הַמְכִּנֵּס מַעוֹת וְאָמַר הָרִי אֵלֹו לְשִׁקְלִי · בֵּית שְׁמַאי
אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן נִדְבָּה · וּבֵית הַלֵּל אוֹמְרִים מוֹתֵרֵן
חוֹלִין · שְׁאָבִיא מִהֵן לְשִׁקְלִי · שְׁוִין שֶׁהַמוֹתֵר חוֹלִין · אֵלֹו
לְחֻטָּאת שְׁוִין שֶׁהַמוֹתֵר נִדְבָּה · שְׁאָבִיא מִהֵן חֻטָּאת · שְׁוִין
שְׁמוֹתֵרֵן חוֹלִין:

ד אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן מַה בֵּין שְׁקָלִים לְחֻטָּאת · שֶׁלְשִׁקְלִים
יֵשׁ לָהֶן קֶצֶבָה וְלַחֻטָּאת אֵין לָהּ קֶצֶבָה · רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמַר אֵף לְשִׁקְלִים אֵין לָהֶן קֶצֶבָה · שֶׁכִּשְׁעָלוּ יִשְׂרָאֵל מִן
הַגּוֹלָה · הָיוּ שׁוֹקְלִים דִּרְכּוֹנוֹת · חֲזָרוּ לְשִׁקּוֹל סְלָעִים ·
חֲזָרוּ לְשִׁקּוֹל טַבָּעִים · וּבִקְשׁוּ לְשִׁקּוֹל דִּינָרִים · אָמַר רַבִּי

שִׁמְעוֹן אֶף עַל פִּי כֵן יָד כָּלָן שָׁוָה • אֲבָל חֲטָאת • זֶה מְבִיא
בְּסַלֵּעַ • וְזֶה מְבִיא בַּשְּׂתִים • וְזֶה מְבִיא בַּשְּׁלֹשׁ:

ה' מוֹתֵר שְׁקָלִים חוֹלִין • מוֹתֵר עֲשִׁירִית הָאִיפָה • מוֹתֵר
קִנֵּי זָבִים • קִנֵּי זָבוֹת • וְקִנֵּי יוֹלְדוֹת • וְחֲטָאוֹת וְאֲשַׁמוֹת •
מוֹתֵרֶיהֶן נִדְבָה • זֶה הַכָּלָל כָּל שֶׁהוּא בָּא לְשֵׁם חֲטָאת •
וְלְשֵׁם אֲשָׁמָה • מוֹתֵרֶן נִדְבָה • מוֹתֵר עוֹלָה • לְעוֹלָה •
מוֹתֵר מִנְחָה • לְמִנְחָה • מוֹתֵר שְׁלָמִים • לְשְׁלָמִים • מוֹתֵר
פֶּסַח • לְשְׁלָמִים • מוֹתֵר נִזִּירִים • לְנִזִּירִים • מוֹתֵר נֶזֶר •
לְנִדְבָה • מוֹתֵר עֲגִיִּים • לְעֲגִיִּים • מוֹתֵר עָנִי • לְאוֹתוֹ עָנִי •
מוֹתֵר שְׁבוּיִם • לְשְׁבוּיִם • מוֹתֵר שְׁבוּי • לְאוֹתוֹ שְׁבוּי •
מוֹתֵר הַמֵּתִים • לְמֵתִים • מוֹתֵר הַמֵּת • לְיוֹרְשָׁיו • רַבִּי
מֵאִיר אוֹמֵר מוֹתֵר הַמֵּת • יְהֵא מוֹנַח עַד שִׁיבָא אֵלָּהּ •
רַבִּי נֹתָן אוֹמֵר מוֹתֵר הַמֵּת • בּוֹנִין לוֹ נֶפֶשׁ עַל קִבְרוֹ:

פרק ג

בַּשְּׁלֹשָׁה פְּרָקִים בִּשְׁנָה • תוֹרְמִין אֶת הַלְשָׁכָה • בִּפְרוֹס
הַפֶּסַח • בִּפְרוֹס עֲצָרַת • בִּפְרוֹס הַחֵג וְהֵן
גִּרְנוֹת לְמַעֲשֵׂר בְּהֶמָּה • דִּבְרֵי רַבִּי עֲקִיבָא • בֵּן עֲזַאי
אוֹמֵר בְּעֲשָׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֶדָר • וּבְאַחַד בְּסִיּוֹן • וּבְעֶשְׂרִים
וְתִשְׁעָה בְּאָב • רַבִּי אֶלְעָזָר וְרַבִּי שִׁמְעוֹן אוֹמְרִים בְּאַחַד
בְּנִסָּן • בְּאַחַד בְּסִיּוֹן • בְּעֶשְׂרִים וְתִשְׁעָה בְּאֵלוּל • מִפְּנֵי
מָה אָמְרוּ בְּתִשְׁעָה וְעֶשְׂרִים בְּאֵלוּל • וְלֹא אָמְרוּ בְּאַחַד

בַּתְּשָׁרִי · מִפְּנֵי שֶׁהוּא יוֹם טוֹב · וְאִי אֶפְשָׁר לַעֲשׂוֹר בְּיוֹם
טוֹב · לְפִיכָךְ הִקְדִּימוּהוּ לַעֲשׂוֹרִים וְתַשְׁעָה בְּאַלּוּל:

ב בְּשִׁלְשׁ קָפוֹת שָׁל שִׁלְשׁ סָאִין · תּוֹרְמִין אֶת
הַלְשָׁכָה · וְכָתוּב בָּהֶן · אֶל־ף · בִּי־ת · גִּימ־ל · רַבִּי
יִשְׁמַעֲלֵאל אוֹמֵר יוֹנִית כָּתוּב בָּהֶן · אֶלְפָּא · בֵּיתָא · גְּמִלָּא ·
אֵין הַתּוֹרֵם נִכְנָס לֹא בַּפְּרָגוֹד (חֲפוֹת) · וְלֹא בַּמִּנְעַל · וְלֹא
בַּסִּנְדֵּל · וְלֹא בַתְּפִלִּין · וְלֹא בַקִּמִּיעַ · שְׁמָא יַעֲנִי · וַיֹּאמְרוּ
מֵעוֹן הַלְשָׁכָה הָעֲנִי · אוֹ שְׁמָא יַעֲשִׂיר וַיֹּאמְרוּ · מִתְּרוּמַת
הַלְשָׁכָה הָעֲשִׂיר · לְפִי שְׁאָדָם צָרִיד לְצֹאת יְדֵי הַבְּרִיּוֹת ·
כְּדָרִיד שְׁצָרִיד לְצֹאת יְדֵי הַמָּקוֹם · שְׁנֹאֲמַר וְהִייתֶם נָקִים
מִיִּי וּמִיִּשְׂרָאֵל · וַאֲמַר וּמִצָּא חֵן וְשָׁכַל טוֹב בְּעֵינֵי אֱלֹהִים
וְאָדָם:

ג שֶׁל בֵּית רַבֵּן גְּמִלְיָאֵל (הִיָּה) נִכְנָס וְשָׁקְלוּ בֵּין אֲצַבְעוֹתָיו
וַיִּזְרְקוּ לְפָנָי הַתּוֹרֵם · וְהַתּוֹרֵם מִתְּכַוֵּין וְדוֹחֵפוֹ לְקֶפֶה · אֵין
הַתּוֹרֵם תּוֹרֵם · עַד שִׁיאֲמַר לָהֶם אֲתֵרוֹם · וְהֵן אוֹמְרִים לוֹ
תָּרוֹם תָּרוֹם תָּרוֹם שְׁלֹשָׁה פְּעָמִים:

ד תָּרַם אֶת הָרֵאשׁוֹנָה וּמַחֲפָה בַּקִּטְבִּלָּאוֹת · שְׁנִיָּה
וּמַחֲפָה בַּקִּטְבִּלָּאוֹת · שְׁלִישִׁית לֹא הִיָּה מַחֲפָה · שְׁמָא
יִשְׁכַּח (וַיִּתְּרוֹם) מִן הַדָּבָר הַתָּרוֹם · תָּרַם אֶת הָרֵאשׁוֹנָה
לְשֵׁם אֶרֶץ יִשְׂרָאֵל · וְהַשְּׁנִיָּה לְשֵׁם כְּרָכִים הַמִּקְפִּין לָהּ ·
וְהַשְּׁלִישִׁית לְשׁוֹם בָּבֶל · וּלְשׁוֹם מְדִי · וּלְשׁוֹם מְדִינֹת
הַרְחוֹקוֹת:

פרק ד

הַתְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ • לֹקַחִין בָּהּ תְּמִידִין
 וּמוֹסְפִין וְנִסְכֵּיהֶם • הָעֹמֵר וּשְׁתֵּי הַלֶּחֶם •
 וְלֶחֶם הַפָּנִים • וְכָל קֶרֶבֶנֹת הָעֶבֶר • שׁוֹמְרֵי סְפִיחִים
 בְּשִׁבְעִית • נוֹטְלִין שְׂכָרָן מִתְּרוּמַת הַלֶּשֶׁכָּה • רַבִּי יוֹסִי
 אוֹמֵר (הַרוֹצֶה) מִתְּנֵדֵב שׁוֹמֵר חֲנָם • אָמְרוּ לוֹ אַף אַתָּה
 אוֹמֵר • שְׂאִינָן בָּאִין אֶלָּא מִשָּׁל עֶבֶר:

ב פָּרָה וְשַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח • וְלִשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית • בָּאִין
 מִתְּרוּמַת הַלֶּשֶׁכָּה • כֶּבֶשׂ פָּרָה • וְכֶבֶשׂ שַׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח •
 וְלִשׁוֹן שְׁבִין קֶרְנָיו • וְאַמַּת הַמַּיִם • וְחֹמַת הָעִיר
 וּמִגְדְּלוֹתֶיהָ • וְכָל צָרְכֵי הָעִיר • בָּאִין מִשִּׁירֵי הַלֶּשֶׁכָּה •
 אֲבָא שָׂאוֹל אוֹמֵר כֶּבֶשׂ פָּרָה • כֹּהֲנִים גְּדוֹלִים עוֹשִׂין
 אוֹתוֹ מִשָּׁל עֶצְמוֹ:

ג מוֹתֵר שִׁירֵי הַלֶּשֶׁכָּה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהֶן • לֹקַחִין
 בָּהֶן יֵינֹת שְׁמָנִים וְסֵלֹתוֹת • וְהַשְׁכָּר לְהַקְדֵּשׁ • דְּבָרֵי רַבִּי
 יִשְׁמַעֵאל • רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר אֵין מִשְׁתַּכְּרִין מִשָּׁל הַקְדֵּשׁ •
 וְלֹא מִשָּׁל עֲגִיִּים:

ד מוֹתֵר תְּרוּמָה מֵהָהָיו עוֹשִׂין בָּהּ • רַקוּעֵי זֶהָב צְפוּי
 לְבֵית קֹדֶשׁ הַקְדָּשִׁים • רַבִּי יִשְׁמַעֵאל אוֹמֵר מוֹתֵר הַפְּרוֹת
 לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ • וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שְׁרֵת • רַבִּי עֲקִיבָא
 אוֹמֵר מוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְקִיץ הַמִּזְבֵּחַ וּמוֹתֵר נִסְכִּים לְכָלִי
 שְׁרֵת • רַבִּי חֲנַנְיָה סָגַן הַכֹּהֲנִים אוֹמֵר מוֹתֵר נִסְכִּים לְקִיץ

הַמְזַבֵּחַ • וּמוֹתֵר הַתְּרוּמָה לְכָלִי שָׁרֵת • זֶה וְזֶה לֹא הָיוּ
מוֹדִים בַּפְּרוֹת:

ה' מוֹתֵר הַקְּטָרֶת מֵהָ הָיוּ עוֹשִׂין בָּהּ • מִפְּרִישֵׁין מִמֶּנָּה
שְׂכַר הָאוֹמְנִין • וּמַחֲלִילִין אוֹתָהּ עַל שְׂכַר הָאוֹמְנִין • וְנוֹתְנִין
אוֹתָהּ לָאוֹמְנִין בְּשִׁכְרָן • וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין אוֹתָהּ מִתְּרוּמָה
חֲדָשָׁה • וְאִם בָּא הַחֲדָשׁ בְּזִמְנוֹ • לוֹקְחִין אוֹתָהּ מִתְּרוּמָה
חֲדָשָׁה • וְאִם לֹא מִן הַיְּשָׁנָה:

י' הַמְּקַדִּישׁ נִכְסָיו • וְהָיוּ בָּהֶן דְּבָרִים רְאוּיִין לְקַרְבָּנוֹת
הַעֲבוּר יִנְתְּנוּ לָאוֹמְנִין בְּשִׁכְרָן • דְּבָרֵי רַבִּי עֲקִיבָא • אָמַר
לֹ בֶן עֲזַאי אֵינָהּ הִיא הַמִּדָּה • אֶלָּא מִפְּרִישֵׁין מֵהֶן שְׂכַר
הָאוֹמְנִין • וּמַחֲלִילִין אוֹתָן עַל מַעוֹת הָאוֹמְנִין • וְנוֹתְנִין אוֹתָן
לָאוֹמְנִין בְּשִׁכְרָן • וְחוֹזְרִין וְלוֹקְחִין אוֹתָן מִתְּרוּמָה חֲדָשָׁה:

י' הַמְּקַדִּישׁ נִכְסָיו וְהִיתָה בָּהֶן בִּהְמָה רְאוּיָה לְגַבֵּי הַמְּזַבֵּחַ
זָכָרִים וְנִקְבוֹת • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר זָכָרִים יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי
עוֹלוֹת • וְנִקְבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי זִבְחֵי שְׁלָמִים • וְדַמִּיהֶן יִפְלוּ
עִם שְׂאֵר נִכְסֵים לְבֶדֶק הַבַּיִת • רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ אוֹמֵר זָכָרִים
עֲצָמָן יִקָּרְבוּ עוֹלוֹת • וְנִקְבוֹת יִמָּכְרוּ לְצָרְכֵי זִבְחֵי שְׁלָמִים •
וַיָּבִיא (בְּדַמִּיהֶן עוֹלוֹת) וּשְׂאֵר נִכְסֵים יִפְלוּ לְבֶדֶק הַבַּיִת •
רַבִּי עֲקִיבָא אוֹמֵר רוֹאֵה אֲנִי אֶת דְּבָרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר
מִדְּבָרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ • שְׂרָבִי אֱלִיעֶזֶר הַשּׁוֹהֵה אֶת מִדָּתוֹ •
וְרַבִּי יְהוֹשֻׁעַ חֵלֵק • אָמַר רַבִּי פִּפְּסִי שְׁמַעְתִּי כְּדְּבָרֵי שְׂגִיָּהֶם

שֶׁהַמִּקְדִּישׁ בִּפְרוּשׁ כְּדַבְּרֵי רַבִּי אֱלִיעֶזֶר • וְהַמִּקְדִּישׁ סֵתֵם
כְּדַבְּרֵי רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ:

ח הַמִּקְדִּישׁ נִכְסָיו • וְהָיוּ בָהֶן דְּבָרִים רְאוּיִין עַל גְּבִי
הַמִּזְבֵּחַ • יִינֹת שְׁמָנִים וְעוֹפוֹת • רַבִּי אֱלִיעֶזֶר אוֹמֵר יִמָּכְרוּ
לְצָרֵכֵי אוֹתוֹ הַמִּין • וַיָּבִיא בְּדַמְיָהֶם עוֹלוֹת • וּשְׂאֵר נִכְסֵים
יִפְּלוּ לַבֵּדֶק הַבַּיִת:

ט אֶחָד לְשָׁלְשִׁים יוֹם מִשְׁעָרִין אֶת הַלְשָׁכָה • כָּל הַמִּקְבֵּל
עָלָיו לְסַפֵּק סֵלֶתוֹת מֵאַרְבַּע עָמְדוֹ מִשְׁלֹשׁ • יִסְפֵּק
מֵאַרְבַּע • מִשְׁלֹשׁ וְעָמְדוֹ מֵאַרְבַּע יִסְפֵּק מֵאַרְבַּע • שֵׁיֶד
הַקֹּדֶשׁ עַל הָעֲלִיזוֹנָה • וְאִם הִתְלִיעָה סֵלֶת הִתְלִיעָה לוֹ •
וְאִם הִחְמִיץ יֵין • הִחְמִיץ לוֹ • וְאִינוּ מִקְבֵּל אֶת מְעוֹתָיו •
עַד שֶׁיְּהֵא הַמִּזְבֵּחַ מֵרָצָה:

פרק ה

אֵלּוּ הֵן הַמְּמוֹנִין שֶׁהָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ • יוֹחֲנָן בֶּן פִּינְחָס עַל
הַחוֹתְמוֹת • אַחֲיָה עַל הַנְּסָכִים • מִתְתִּיָּה בֶּן שְׁמוּאֵל
עַל הַפִּיִּסוֹת • פִּתְחִיָּא עַל הַקִּנִּין • פִּתְחִיָּא זֶה מְרֻדְכִי •
לָמָּה נִקְרָא שְׁמוֹ פִּתְחִיָּא • שֶׁהָיָה פּוֹתַח בְּדַבְּרִים וְדוֹרְשָׁן •
וְיֹדֵעַ שְׁבָעִים לָשׁוֹן • בֶּן אַחֲיָה עַל חָלִי מַעִים • נְחֻנְיָא
חוֹפֵר שִׁיחִין • גְּבִינֵי כְּרוֹז • בֶּן נָבֵר עַל נְעִילַת שְׁעָרִים • בֶּן
בָּבִי עַל הַפְּקִיעַ • בֶּן אֶרְזָה עַל הַצִּלְצֹל • הַגְּרוֹס בֶּן לֹוִי עַל
הַשִּׁיר • בֵּית גֶּרְמוֹ עַל מַעֲשֵׂה לֶחֶם הַפָּנִים • בֵּית אַבְטִינָס

עַל מַעֲשֵׂה הַקְטָרֶת · אֶלְעָזָר עַל הַפְּרוּכּוֹת · וּפִינְחָס עַל
הַמִּלְבוּשׁ:

בִּי אֵין פּוֹחַתִּין מִשְׁלֹשָׁה גִזְבָּרִים · וּמִשְׁבַּעַה אֲמֶרְפְּלִין · וְאֵין
עוֹשִׂין שְׂרָרָה עַל הַצָּבוֹר בְּמִמּוֹן · פָּחוֹת מִשְׁנַיִם · חוּץ מִבֶּן
אַחִיָּה שֶׁעַל חֲלֵי מַעִים · וְאֶלְעָזָר שֶׁעַל הַפְּרוּכּוֹת · שְׁאוֹתָן
קָבְלוּ (רֹב) הַצָּבוֹר עֲלֵיהֶן:

גִּ אַרְבַּעַה חוֹתָמוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ · וְכָתוּב עֲלֵיהֶן · עֶגֶל ·
זָכָר · גְּדִי · חוּטָא · בֶּן עֲזָאִי אוֹמֵר · חֲמִשָּׁה הָיוּ · וְאַרְמִית
כְּתוּב עֲלֵיהֶן · עֶגֶל · זָכָר · גְּדִי · חוּטָא דָּל · וְחוּטָא
עֲשִׂיר · עֶגֶל מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי בָקָר גְּדוֹלִים וְקִטְנִים זָכָרִים
וְנִקְבוֹת · גְּדִי מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי הַצֹּאן · גְּדוֹלִים וְקִטְנִים ·
זָכָרִים וְנִקְבוֹת · חוּץ מִשְׁלֹשׁ אֱלִים · זָכָר מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי
אֱלִים בְּלִבָּד · חוּטָא מִשְׁמֵשׁ עִם נִסְכֵּי שְׁלֹשׁ בְּהֵמוֹת שֶׁל
מִצּוֹרְעִין:

דִּ מִי שֶׁהוּא מִבְּקֵשׁ נִסְכִּים · הוֹלִיךְ לוֹ אֶצֶל יוֹחָנָן שֶׁהוּא
מְמוֹנֶה עַל הַחוֹתָמוֹת · נוֹתֵן לוֹ מַעוֹת · וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ
חוֹתָם · בָּא לוֹ אֶצֶל אַחִיָּה · שֶׁהוּא מְמוֹנֶה עַל הַנִּסְכִּים ·
וְנוֹתֵן לוֹ חוֹתָם · וּמִקְבֵּל מִמֶּנּוּ נִסְכִּים · וְלַעֲרַב בָּאִין זֶה
אֶצֶל זֶה · וְאַחִיָּה מוֹצִיא אֶת הַחוֹתָמוֹת · וּמִקְבֵּל כְּנִגְדָן
מַעוֹת · וְאִם הוֹתִירוּ · הוֹתִירוּ לַהֲקַדֵּשׁ · וְאִם פָּחַתּוּ · הָיָה
מִשְׁלֵם יוֹחָנָן מִבֵּיתוֹ · שִׂיד הַקֹּדֶשׁ עַל הָעֲלִיוֹנָה:

ה מי שאבד ממנו חותמו ממתינין לו עד הערב . אם
מָצְאוּ לוֹ כְּדִי חֹתְמוֹ . נוֹתְנִין לוֹ . וְאִם לֹא . לֹא הָיוּ נוֹתְנִין
לוֹ . וְשֵׁם הַיּוֹם כְּתוּב עָלֶיהֶן . מִפְּנֵי הָרִמָּאִין :

י שְׁתֵּי לְשָׁכוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ . אַחַת לְשַׁכַּת חֲשָׁאִים .
וְאַחַת לְשַׁכַּת הַכִּלִּים . לְשַׁכַּת חֲשָׁאִים יֵרָאִי חֲטָא נוֹתְנִים
לְתוֹכָהּ בַּחֲשָׁאִי . וְעֵגִיִּים בְּנֵי טוֹבִים מִתְּפָרְנִסִּין מִתּוֹכָהּ
בַּחֲשָׁאִי . לְשַׁכַּת הַכִּלִּים . כָּל מִי שֶׁהוּא מִתְנַדֵּב כָּלִי .
זוֹרְקוֹ לְתוֹכָהּ . וְאַחַד לְשִׁלְשִׁים יוֹם גִּזְבָּרִין פּוֹתְחִין אוֹתָהּ .
וְכָל כָּלִי שֶׁמָּצְאוּ בּוֹ צֶרֶד לְבַדֵּק הַבַּיִת . מְנִיחִין אוֹתוֹ .
וְהַשָּׂאֵר נִמְכָּרִין . וְדַמִּיהֶן נוֹפְלִין לְלִשְׁכַּת בֶּדֶק הַבַּיִת :

פרק ו

שְׁלֵשָׁה עָשָׂר שׁוֹפְרוֹת . שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת . שְׁלֹשׁ
עָשָׂרָה הַשְׁתַּחֲוִיֹּת . הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ . שֶׁל בֵּית רַבֵּן
גַּמְלִיאֵל . וְשֶׁל בֵּית רַבִּי חֲנַנְיָה סֵגֵן הַכֹּהֲנִים . הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִין
אַרְבָּעָה עָשָׂר . וְהֵיכָן הָיְתָה יְתִירָה . כְּנָגֵד דִּיר הָעֵצִים .
שֶׁכֵּן מִסֶּרֶת בִּידָם מֵאַבוֹתֵיהֶם . שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְנָז :

ב מַעֲשֵׂה בְכֵהֶן אֶחָד שֶׁהָיָה מִתְעַסֵּק . וְרָאָה הָרֹצֵפָה
שֶׁהָיָא מְשׁוֹנָה מִחֲבֻרוֹתֶיהָ . בָּא וְאָמַר לְחֲבִירוֹ . לֹא
הִסְפִּיק לְגָמֹר אֶת הַדָּבָר . עַד שֶׁיֵּצְתָה נִשְׁמָתוֹ . וַיֵּדְעוּ
בִּיחוד שֶׁשֵּׁם הָאָרוֹן נִגְנָז :

ג וְהִיכָן הָיוּ מִשְׁתַּחֲוִים · אַרְבַּע בַּצָּפוֹן · וְאַרְבַּע בַּדְרוֹם ·
שֶׁלֹשׁ בַּמִּזְרָח · וּשְׁתֵּים בַּמַּעֲרָב · כְּנֶגֶד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר
שְׁעָרִים · שְׁעָרִים דְּרוֹמָיִים סְמוּכִין לַמַּעֲרָב · שַׁעַר הָעֲלִיֹן ·
שַׁעַר הַדֶּלֶק · שַׁעַר הַבְּכוּרוֹת · שַׁעַר הַמִּים · וְלָמָּה
נִקְרָא שְׁמוֹ שַׁעַר הַמִּים · שָׁבוּ מִכְּנִיסִין צְלוּחִית שֶׁל
מִים שֶׁל נְסוּךְ בַּחֵג · רַבִּי אֱלִיעֶזֶר בֶּן יַעֲקֹב אוֹמֵר · בּוֹ
הַמִּים מִפְּכִים · וְעַתִּידִין לֵהיוֹת יוֹצְאִין מִתַּחַת מִפְתָּן
הַבַּיִת · לַעֲמֹתָן בַּצָּפוֹן סְמוּכִין לַמַּעֲרָב · שַׁעַר יְכִנְיָה ·
שַׁעַר קָרְבָן · שַׁעַר נָשִׁים · שַׁעַר הַשִּׁיר · וְלָמָּה נִקְרָא
שְׁמוֹ שַׁעַר יְכִנְיָה · שָׁבוּ יָצָא יְכִנְיָה בְּגִלּוּתוֹ · בַּמִּזְרָח
שַׁעַר נִקְנוֹר · וּשְׁנֵי פִשְׁפָּשִׁין הָיוּ לוֹ · אֶחָד בִּימִינוֹ · וְאֶחָד
בְּשִׁמְאָלוֹ · וּשְׁנַיִם בַּמַּעֲרָב שֶׁלֹא הָיָה לָהֶן שֵׁם:

ד שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שְׁלַחֲנוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ · שְׁמוֹנָה שֶׁל שִׁישׁ
בַּבַּיִת הַמִּטְבָּחִים · שְׁעָלִיהֶן מְדִיחִין אֶת הַקְּרָבִים · וּשְׁנַיִם
בַּמַּעֲרָב הַכֶּבֶשׂ · אֶחָד שֶׁל שִׁישׁ · וְאֶחָד שֶׁל כֶּסֶף · עַל
שֶׁל שִׁישׁ הָיוּ נוֹתְנִים אֶת הָאִיבָרִים · עַל שֶׁל כֶּסֶף כָּלִי
שָׂרֵת · וּשְׁנַיִם בָּאוּלָם (מִבִּפְנִים) עַל פֶּתַח הַבַּיִת · אֶחָד
שֶׁל שִׁישׁ · וְאֶחָד שֶׁל זָהָב · עַל שֶׁל שִׁישׁ נוֹתְנִין לֶחֶם
הַפָּנִים בְּכִנְיָסָתוֹ · וְעַל שֶׁל זָהָב בִּיצִיאָתוֹ · שֶׁמַּעֲלִין בַּקֶּדֶשׁ
וְלֹא מוֹרִידִין · וְאֶחָד שֶׁל זָהָב מִבִּפְנִים שְׁעָלִיו לֶחֶם הַפָּנִים
תָּמִיד:

ה שְׁלֹשָׁה עָשָׂר שׁוֹפְרוֹת הָיוּ בַּמִּקְדָּשׁ · וְכַתוּב עָלֵיהֶן
תְּקַלִּין חֲדָתִין · וְתְקַלִּין עֲתִיקִין · קִנְיִן וְגוֹזְלֵי עוֹלָה · עֲצִים

וּלְבוֹנָה · זֶהָב לְכַפּוּרוֹת · שִׁשָּׁה לַנִּדְבָּה · תְּקָלִין חֲדָתִין
 שֶׁבְּכֹל שָׁנָה וְשָׁנָה · וְעִתִּיקִין מִי שֶׁלֹּא שָׁקֵל אֶשְׁתַּקֵּד ·
 שׁוֹקֵל לְשָׁנָה הַבָּאָה · קִנִּין הֵן תּוֹרִין · וְגוֹזְלֵי עוֹלָה הֵן בְּנֵי
 יוֹנָה · וְכֹלֵן עוֹלוֹת · דְּבָרֵי רַבִּי יְהוּדָה · וְחֻכְמִים אוֹמְרִים
 קִנִּין אֶחָד חֲטָאת וְאֶחָד עוֹלָה · וְגוֹזְלֵי עוֹלָה כֹּלֵן עוֹלוֹת:

יְהוֹמֵר הָרִי עָלֵי עֲצִים · לֹא יִפְחוֹת מִשְׁנֵי גִזְרִין · לְבוֹנָה ·
 לֹא יִפְחוֹת מִקֶּמֶץ · זֶהָב · לֹא יִפְחוֹת מִדִּינָר זֶהָב · שִׁשָּׁה
 לַנִּדְבָּה · נִדְבָּה מֶה הָיוּ עוֹשִׂין בָּהּ · לֹוֹקֶחֶן בָּהּ עוֹלוֹת ·
 הַבָּשָׂר לֶשֶׁם · וְהַעֲזוּרוֹת לִכְהֻנִּים · זֶה מִדְּרֹשׁ דְּרֹשׁ יְהוּדֵי
 כֹּהֵן גָּדוֹל · אֲשֶׁם הוּא אֲשׁוּם אֲשֶׁם לִי · זֶה הַכֹּלֵל כָּל
 שֶׁהוּא בָּא מִשּׁוּם חֲטָא וּמִשּׁוּם אֲשָׁמָה · יִלְקַח בּוֹ עוֹלוֹת ·
 הַבָּשָׂר לֶשֶׁם · וְהַעֲזוּרוֹת לִכְהֻנִּים · נִמְצְאוּ שְׁנֵי כְּתוּבִים
 קִיָּיִמִים · אֲשֶׁם לִי וְאֲשֶׁם לִכְהֻנִּים · וְאוֹמֵר כֶּסֶף אֲשֶׁם
 וְכֶסֶף חֲטָאוֹת לֹא יוֹבֵא בֵּית יְיָ לִכְהֻנִּים יֵהִיוּ:

פרק ז

מַעֲוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ בֵּין הַשְּׁקָלִים לַנִּדְבָּה · קְרוֹב לְשְׁקָלִים ·
 יִפְלוּ לְשְׁקָלִים · קְרוֹב לַנִּדְבָּה · יִפְלוּ לַנִּדְבָּה ·
 מִחֲצָה לְמִחֲצָה · יִפְלוּ לַנִּדְבָּה · בֵּין עֲצִים לְלְבוֹנָה · קְרוֹב
 לְעֲצִים · יִפְלוּ לְעֲצִים · לְלְבוֹנָה · יִפְלוּ לְלְבוֹנָה · מִחֲצָה
 לְמִחֲצָה · יִפְלוּ לְלְבוֹנָה · בֵּין קִנִּין לְגוֹזְלֵי עוֹלָה · קְרוֹב
 לְקִנִּין · יִפְלוּ לְקִנִּין · לְגוֹזְלֵי עוֹלָה · יִפְלוּ לְגוֹזְלֵי עוֹלָה ·
 מִחֲצָה לְמִחֲצָה · יִפְלוּ לְגוֹזְלֵי עוֹלָה · בֵּין חוֹלִין לְמַעֲשֵׂר

שְׁנֵי קָרוֹב לְחֹלִין · יָפְלוּ לְחֹלִין · לְמַעַשְׂר שְׁנֵי · יָפְלוּ
לְמַעַשְׂר שְׁנֵי · מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה · יָפְלוּ לְמַעַשְׂר שְׁנֵי · זֶה
הַכָּלֹל · הוֹלְכִין אַחֲרֵי הַקָּרוֹב (לְהַקֵּל) · מִחֻצָּה לְמִחֻצָּה
לְהַחֲמִיר:

^ב מַעוֹת שֶׁנִּמְצְאוּ לַפָּנִי סוֹחֲרֵי בַהֲמָה · לְעוֹלָם מַעַשְׂר ·
בַּהֲרֵי הַבַּיִת חוֹלִין · בִּירוּשָׁלַיִם · בְּשַׁעַת הָרָגֶל מַעַשְׂר ·
וּבְשָׂאֵר כָּל יָמוֹת הַשָּׁנָה חוֹלִין:

^ג בָּשָׂר שֶׁנִּמְצָא בַּעֲזָרָה · אֵיבָרִין עוֹלוֹת · וְחִתִּיכוֹת
חֲטָאוֹת · בִּירוּשָׁלַיִם זִבְחֵי שְׁלָמִים · זֶה וְזֶה תֵּעָבֵר צוּרְתוֹ
וַיֵּצֵא לְבֵית הַשְּׂרִיפָה · נִמְצָא בַּגְּבוּלִין · אֵבָרִין נְבִילוֹת ·
חֲתִיכוֹת מוֹתָרוֹת · וּבְשַׁעַת הָרָגֶל שֶׁהַבָּשָׂר מְרַבָּה · אֵף
אֵבָרִין מוֹתָרִין:

^ד בַּהֲמָה שֶׁנִּמְצְאָת מִירוּשָׁלַיִם וְעַד מִגְדַּל עֶדֶר · וּכְמִדָּתָהּ
לְכָל רוּחַ · זִכְרִים עוֹלוֹת · נִקְבּוֹת זִבְחֵי שְׁלָמִים · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר הָרְאוּי לַפֶּסַחִים פֶּסַחִים · קֹדֶם לָרָגֶל שְׁלֹשִׁים
יּוֹם:

^ה בְּרֵאשׁוֹנָה הָיוּ מִמִּשְׁכַּנֵּן אֶת מוֹצָאֶיהָ · עַד שֶׁהוּא מִבִּיא
נִסְכָּיהָ · חֲזָרוּ לִהְיוֹת מִנִּיחִין אוֹתָהּ וּבּוֹרְחִין · הִתְקִינוּ בֵּית
דִּין · שִׁיְהוּ נִסְכָּיהָ בְּאֵין מִשָּׁל צָבוֹר:

^ו אָמַר רַבִּי שִׁמְעוֹן שִׁבְעָה דְּבָרִים הִתְקִינוּ בֵּית דִּין וְזֶה
אֶחָד מֵהֶן · גּוֹי שֶׁשָּׁלַח עוֹלָתוֹ מִמִּדְיַנַּת הַיָּם · וְשָׁלַח עִמָּהּ

נְסָכִים · קָרְבִּין מִשְׁלוֹ · וְאִם לֹא קָרְבִּין מִשְׁלַ צְבוּר · וְכֵן
גַּר שְׁמֵת וְהִנִּיחַ זְבָחִים · אִם יֵשׁ לוֹ נְסָכִים קָרְבִּים מִשְׁלוֹ ·
וְאִם לֹא קָרְבִּים מִשְׁלַ צְבוּר · וְתִנָּאִי בֵּית דִּין הוּא · עַל
כֵּהֵן גְּדוֹל שְׁמֵת · שֶׁתִּהְיֶה מִנְחָתוֹ קָרְבָּה מִשְׁלַ צְבוּר · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר מִשְׁלַ יוֹרְשֵׁין וּשְׁלֵמָה הֵיְתָה קָרְבָּה:

י' עַל הַמֶּלֶח וְעַל הָעֵצִים · שִׁיְהוּ הַכֹּהֲנִים נֹאֲוֹתִים בָּהֶן · וְעַל
הַפָּרָה שְׁלֹא יְהוּ מוֹעֲלִין בָּאֶפְרָה · וְעַל הַקֶּנֶץ הַפְּסוּלוֹת ·
שִׁיְהוּ בָּאוֹת מִשְׁלַ צְבוּר · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר הַמִּסְפֵּק אֶת
הַקֶּנֶץ · מִסְפֵּק אֶת הַפְּסוּלוֹת:

פרק ח

כ' כָּל הָרוֹקֵין הַנִּמְצָאִין בִּירוּשָׁלַיִם טְהוֹרִין · חוּץ מִשְׁלַ שׁוֹק
הָעֵלְיוֹן · דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּשֹׂאֵר
יְמוֹת הַשָּׁנָה · שְׁבָאֲמָצַע טְמֵאִין וְשְׁבָצֻדָּדִין טְהוֹרִין ·
וּבְשַׁעַת הָרֶגֶל · שְׁבָאֲמָצַע טְהוֹרִין וְשְׁבָצֻדָּדִין טְמֵאִין ·
שֶׁמִּפְנֵי שֶׁהֵן מוֹעֲטִין · מִסֵּתֶלְקִין לְצֻדָּדִין:

כ' כָּל הַכֵּלִים הַנִּמְצָאִים בִּירוּשָׁלַיִם דֶּרֶךְ יְרִידָה לְבֵית
הַטְּבִילָה טְמֵאִין · דֶּרֶךְ עֲלִיָּה טְהוֹרִין · שְׁלֹא כְּדֶרֶךְ
יְרִידָתוֹ עֲלִיתָן · דְּבָרֵי רַבִּי מֵאִיר · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר
כֹּלֵן טְהוֹרִין · חוּץ מִן הַסֵּל · וְהַמְּגִרִיפָה · וְהַמְּרִיצָה ·
וְהַמְּיוֹחֲדִין לְקִבְרוֹת:

ג סכין שנמצאת בארבעה עשר שוחט בה מיד
 בשלשה עשר שונה ומטביל וקופיץ בין בזה ובין בזה
 שונה ומטביל חל ארבעה עשר להיות בשבת שוחט
 בה מיד בחמשה עשר שוחט בה מיד נמצאת קשורה
 לסכין הרי זה פסול:

ד פרכת שננטמאת בולד הטמאה מטבילין אותה
 בפנים ומכניסין אותה מיד ואת שננטמאת באב
 הטמאה מטבילין אותה בחוץ ושוחטין אותה בחיל
 (מפני שעריכה הערב שמש) ואם היתה חדשה
 שוחטין אותה על גג האצטבא כדי שיראו העם את
 מלאכתה שהיא נאה:

ה רבן שמעון בן גמליאל אומר משום רבי שמעון
 בן הסגן פרכת עביה טפח ועל שבעים ושנים גימין
 נארגת ועל כל נימא ונימא ארבעה ועשרים חוטין
 ארבה ארבעים אמה ורחבה עשרים אמה ומשמונים
 ושתים רבוא נעשית ושתים עושין בכל שנה ושלש
 מאות כהנים מטבילין אותה:

ו בשור קדשי הקדשים שננטמא בין באב הטמאה
 בין בולד הטמאה בין בפנים בין בחוץ בית שמאי
 אומרים הכל ישרף בפנים חוץ משננטמא באב הטמאה
 בחוץ ובית הלל אומרים הכל ישרף בחוץ חוץ ממי
 שננטמא בולד הטמאה בפנים:

י רבי אליעזר אומר את שנטמא באב הטמאה בין
בפנים בין בחוץ ישרף בחוץ ואת שנטמא בולד
הטמאה בין בפנים ובין בחוץ ישרף בפנים רבי
עקיבא אומר מקום טמאתו שם שריפתו:

ח אברי התמיד נתנין מחצי כבש ולמטה במערב ושל
מוספין נתנין מחצי כבש ולמטה במזרח ושל ראשי
חדשים נתנין על כרכוב המזבח מלמעלה השקלים
והבכורים אין נוהגין אלא בפני הבית אבל מעשר דגן
ומעשר בהמה והבכורות נוהגין בין בפני הבית בין
שלא בפני הבית המקדיש שקלים ובכורים הרי זה
קדש רבי שמעון אומר האומר בכורים קדש אינו
קדש: סליק

מסכת יומא

פרק א

שִׁבְעַת יָמִים קוֹדֵם יוֹם הַכַּפּוּרִים · מִפְּרִישִׁין כֹּהֵן גָּדוֹל
מִבֵּיתוֹ לְלִשְׁכַּת פְּלִהָדִין · וּמִתְקִינִין לוֹ כֹּהֵן
אַחֵר תַּחֲתָיו · שְׁמָא יֵאָרֶע בּוֹ פֶּסוּל · רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר אִף
אִשָּׁה אַחֲרֵת מִתְקִינִין לוֹ · שְׁמָא תָמוּת אִשְׁתּוֹ · שְׁנָאֵמֵר
וְכִפֹּר בְּעֵדוֹ וּבְעֵד בֵּיתוֹ · בֵּיתוֹ זֶה אִשְׁתּוֹ · אָמְרוּ לוֹ אִם כֵּן
אֵין לְדַבֵּר סוּף:

ב כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים הוּא זוֹרֵק אֶת הַדָּם · וּמִקְטִיר אֶת
הַקְטֹרֶת · וּמִטִּיב אֶת הַנִּרוֹת · וּמִקְרִיב אֶת הָרֶגֶל · וּשְׂאֵר
כָּל הַיָּמִים אִם רָצָה לְהַקְרִיב · מִקְרִיב · שִׁכְהֵן גָּדוֹל מִקְרִיב
חֶלֶק בְּרֹאשׁ וְנוֹטֵל חֶלֶק בְּרֹאשׁ:

ג מָסְרוּ לוֹ זִקְנִים מִזִּקְנֵי בֵּית דִּין · וְקוֹרִין לִפְנֵיו בְּסֻדֵּר
הַיּוֹם · וְאוֹמְרִים לוֹ אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל · קָרָא אֹתָהּ בְּפִיָּךְ
שְׁמָא שְׁכַחְתָּ · אוֹ שְׁמָא לֹא לָמַדְתָּ · עָרַב יוֹם הַכַּפּוּרִים
שְׁחִירִית · מַעֲמִידִין אוֹתוֹ בְּשַׁעַר הַמִּזְרָח · וּמַעֲבִירִין לִפְנֵיו
פָּרִים וְאֵילִים וְכִבְשִׁים · כְּדֵי שְׂיֵהָא מִכִּיר וְרָגִיל בְּעִבּוּדָה:

ד כָּל שִׁבְעַת הַיָּמִים לֹא הָיוּ מוֹנְעִין מִמֶּנּוּ מֵאֲכָל וּמִשְׁתֶּה ·
עָרַב יוֹם הַכַּפּוּרִים עִם חֲשִׁיכָה · לֹא הָיוּ מְנִיחִים אוֹתוֹ
לֵאכּוֹל הַרְבֵּה · מִפְּנֵי שֶׁהִמָּאֲכָל מֵבִיא אֶת הַשִּׁינָה:

ה' מְסֻרוֹהוּ זְקַנֵּי בֵּית דִּין לְזַקְנֵי כְּהוֹנָה • וְהַעֲלוּהוּ לַעֲלִית
בֵּית אַבְטִינָס • וְהַשְׁבִּיעוּהוּ • וּנְפֹטְרוּ וְהָלְכוּ לָהֶם וְאוֹמְרִים
לוֹ • אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל אָנּוּ שְׁלוּחֵי בֵּית דִּין • וְאַתָּה שְׁלוּחֵינוּ
וְשְׁלִיחַ בֵּית דִּין • מִשְׁבִּיעֵין אָנּוּ עָלֶיךָ בְּמִי שֶׁשָּׂכַן אֶת שְׁמוֹ
בְּבֵית הַזֶּה • שְׁלֹא תִשְׁנֶה דְּבַר מְכַל מֵה שֶׁאִמְרָנוּ לָךְ •
הוא פּוֹרֵשׁ וּבּוֹכָה • וְהֵן פּוֹרְשִׁים וּבּוֹכִים:

י' אִם הָיָה חֶכֶם דּוֹרֵשׁ • וְאִם לֹא • תִּלְמִידֵי חֲכָמִים דּוֹרְשִׁין
לְפָנָיו • אִם רָגִיל לִקְרוֹת קוֹרָא • וְאִם לֹא • קוֹרִין לְפָנָיו •
וּבִמָּה קוֹרִין לְפָנָיו • בְּאִיּוֹב וּבְעִזָּרָא • וּבְדַבְּרֵי הַיָּמִים •
זְכַרְיָה בֶּן קְבוּטָל אוֹמֵר פְּעָמִים הִרְבֵּה קָרִיתִי לְפָנָיו
בְּדִנְיָאֵל:

י' בִּקְשׁ לְהִתְנַמֵּן פְּרָחֵי כְּהוֹנָה מִכֵּין לְפָנָיו בְּאַצְבָּע
צָרְדָּה • וְאוֹמְרִים לוֹ • אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל • עָמּוֹד וְהִפָּג אַחַת
עַל הָרִצְפָּה • וּמַעֲסִיקִין אוֹתוֹ • עַד שֶׁיִּגִּיעַ זְמַן הַשְׁחִיטָה:

ה' בְּכָל יוֹם תּוֹרְמִין אֶת הַמִּזְבֵּחַ • בְּקִרְיַת הַגָּבֶר • אוֹ סְמוּךְ
לוֹ • בֵּין לְפָנָיו בֵּין לְאַחֲרָיו • וּבְיוֹם הַפְּפוּרִים מַחְצוֹת •
וּבְרָגְלִים מֵאֲשֶׁמּוֹרֶת הָרֵאשׁוֹנָה • וְלֹא הֵיטָה קִרְיַת הַגָּבֶר
מִגַּעַת • עַד שֶׁהֵיטָה עֲזָרָה מִלֵּאָה מִיִּשְׂרָאֵל:

פרק ב

בְּרֵאשׁוֹנָה כָּל מִי שְׂרוּצָה לְתָרוּם אֶת הַמִּזְבֵּחַ • תּוֹרֵם •
 וּבִזְמַן שֶׁהוּא מֵרַבִּין • רָצִין וְעוֹלִין בִּכְפֹּשׁ • וְכָל
 הַקּוֹדֵם אֶת חֲבִירוֹ לְתוֹךְ אַרְבַּע אַמּוֹת זָכָה • אִם הָיוּ שְׁנַיִם
 שְׂוִין • הַמִּמּוֹנָה אוֹמֵר לָהֶן הַצְבִּיעוּ • וּמָה הֵן מוֹצִיאִין אַחַת
 או שְׁתֵּי • וְאֵין מוֹצִיאִין הַגּוֹדֵל בַּמִּקְדָּשׁ:

ב מַעֲשֵׂה שֶׁהָיוּ שְׁנַיִם שְׂוִים • וְרָצִין וְעוֹלִין בִּכְפֹּשׁ • וְדַחַף
 אֶחָד מֵהֶן אֶת חֲבִירוֹ • וְנָפַל וְנִשְׁבְּרָה רִגְלוֹ • וְכִיוֵּן שֶׁרָאוּ
 בֵּית דִּין שֶׁבָּאִין לִידֵי סִפְנָה • הִתְקִינוּ שֶׁלֹּא יִהְיוּ תוֹרְמִין אֶת
 הַמִּזְבֵּחַ אֶלָּא בִּפְּיָם • אַרְבַּעַת פִּסּוֹת הָיוּ שָׁם • וְזֶה פִּיס
 הָרֵאשׁוֹן:

ג הַפִּיס הַשֵּׁנִי • מִי שׁוֹחֵט • מִי זוֹרֵק • מִי מַדְשֵׁן מִזְבֵּחַ
 הַפְּנִימִי • וּמִי מַדְשֵׁן אֶת הַמִּנְחָה • וּמִי מַעֲלֶה אִבְרִים
 לְכָפֹשׁ • הָרֹאשׁ וְהָרֶגֶל • וְשְׁתֵּי הַיָּדִים • הָעֶקֶץ וְהָרֶגֶל •
 הַחֲזֵה וְהַגֵּרָה • וְשְׁתֵּי הַדְּפָנוֹת • וְהַקְּרָבִים • וְהַסֵּלֶת •
 וְהַחֲבָתִין • וְהַיֵּין • שְׁלֹשָׁה עָשָׂר כֹּהֲנִים זֹכִים בּוֹ • אָמַר
 בֶּן עֲזַאי לִפְנֵי רַבִּי עֲקִיבָא מִשּׁוּם רַבִּי יְהוֹשֻׁעַ • דֶּרֶךְ הַלּוֹכוֹ
 הָיָה קָרֵב:

ד הַפִּיס הַשְּׁלִישִׁי חֲדָשִׁים לְקַטְרֵת בּוֹאוֹ וְהַפִּיסוֹ • וְהַרְבִּיעִי
 חֲדָשִׁים עִם יְשָׁנִים • מִי מַעֲלֶה אִבְרִים מִן הַכָּפֹשׁ לַמִּזְבֵּחַ:

ה' תמיד קרב בתשעה · בעשרה · באחד עשר · בשנים
 עשר · לא פחות ולא יותר · כיצד · עצמו בתשעה ·
 בחג ביד אחד צלוחית של מים הרי כאן עשרה · בין
 הארבעים באחד עשר · הוא עצמו בתשעה · ושנים
 בידים שני גזירי עצים · בשבת באחד עשר · הוא עצמו
 בתשעה · ושנים בידים שני בזיכי לבונה של לחם הפנים ·
 ובשבת שבתוך החג ביד אחד צלוחית של מים:

י' איל קרב באחד עשר · הבשר בחמשה · הקרבים
 והסלת והיין · בשנים שנים:

י' פר קרב בעשרים וארבעה · הראש והרגל · הראש
 באחד · והרגל בשנים · העקץ והרגל · העקץ בשנים ·
 והרגל בשנים · החזה והגרה · החזה באחד · והגרה
 בשלשה · שתי ידיים בשנים · ושתי דפנות בשנים ·
 הקרבים והסלת והיין · בשלשה שלשה · במה דברים
 אמורים בקרבנות צבור · אבל בקרבנות היחיד · אם
 רצה להקריב מקריב · הפשיטון ונתוחן של אלו ואלו
 שוין:

פרק ג

אָמַר לָהֶם הַמַּמוֹנָה • צֵאוּ וּרְאוּ אִם הִגִּיעַ זְמַן הַשְּׁחִיטָה •
 אִם הִגִּיעַ • הִרְזָאָה אוֹמֵר בִּרְקָאִי • מִתַּתִּיא בֶּן
 שְׁמוּאֵל אוֹמֵר הָאִיר פָּנֵי כָל הַמְזֻרָח עַד שֶׁבְּחֶבְרוֹן • וְהוּא
 אוֹמֵר הֵן:

ב וְלָמָּה הִצְרַכּוּ לָכֵךְ • שְׁפַעַם אַחַת עָלָה מֵאוֹר הַלְבָנָה •
 וְדַמּוּ שֶׁהָאִיר הַמְזֻרָח • וְשִׁחֲטוּ אֶת הַתִּמְדִּי • וְהוֹצִיאוּהוּ
 לְבֵית הַשְּׂרָפָה • הוֹרִידוּ כֹהֵן גָּדוֹל לְבֵית הַטְּבִילָה • זֶה
 הַכָּלֵל הִיָּה בַּמִּקְדָּשׁ • כָּל הַמִּיסָד אֶת רִגְלָיו טְעוֹן טְבִילָה •
 וְכָל הַמַּטִּיל מַיִם • טְעוֹן קְדוּשַׁת יָדַיִם וְרִגְלָיִם:

ג אֵין אָדָם נִכְנָס לַעֲזָרָה לַעֲבוֹדָה • אֲפִילוּ טְהוֹר עַד
 שִׁטְבּוֹל • חֲמֵשׁ טְבִילוֹת • וַעֲשֶׂרָה קְדוּשִׁין • טוֹבֵל כֹּהֵן
 גָּדוֹל וּמִקְדָּשׁ בּוֹ בַּיּוֹם • וְכֹלֵן בַּקֹּדֶשׁ עַל בֵּית הַפָּרוּה • חוּץ
 מִזֹּו בַלְבָּד:

ד פָּרְסוּ סֹדִין שֶׁל בּוֹץ בֵּינוּ לְבֵין הָעָם • פָּשַׁט • יָרַד וְטָבַל •
 עָלָה וְנִסְתַּפַּג • הִבִּיאוּ לוֹ בְּגָדֵי זָהָב וְלָבַשׁ • וְקִדֵּשׁ יָדָיו
 וְרִגְלָיו • הִבִּיאוּ לוֹ אֶת הַתִּמְדִּי קָרְצוּ • וּמִרְק אַחֵר שְׁחִיטָה
 עַל יָדוֹ • קָבַל אֶת הַדָּם וְזָרְקוּ • נִכְנָס לַהֲקָטִיר קִטְרֶת שֶׁל
 שַׁחֵר • וְלַהֲטִיב אֶת הַנְּרוֹת • וְלַהֲקָרִיב אֶת הָרֹאשׁ • וְאֶת
 הָאִיבָרִים • וְאֶת הַחֲבִיתִין • וְאֶת הַיֵּין:

ה קטרת של שחר · היתה קריבה בין דם לאיברים · של
בין הארבעים · בין איברים לנסכים · אם היה כהן גדול
זקן או אסטניס · מחמין לו חמין · ומטילין לתוך הצונן ·
כדי שתפוג צנתן:

י הביאوهו לבית הפרוה ובקדש היתה · פרסו סדין של
בוצ בינו ובין העם · קדש ידיו ורגליו ופשט · רבי מאיר
אומר פשט קדש ידיו ורגליו · ירד וטבל · עלה ונסתפג ·
הביאו לו בגדי לבן · לבש קדש ידיו ורגליו:

י בשחר היה לובש פלוסין של שנים עשר מנה · ובין
הערבים הנדויין של שמנה מאות זוז · דברי רבי מאיר ·
וחכמים אומרים · בשחר לובש של שמנה עשר מנה ·
ובין הערבים של שנים עשר מנה · הכל שלשים מנה ·
אלו משל צבור ואם רצה להוסיף · מוסיף משלו:

ה בא לו אצל פרו · ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח ·
ראשו לדרום · ופניו למערב · והכהן עומד במזרח · ופניו
למערב · וסומך שתי ידיו עליו ומתודה · וכך היה אומר ·
אנא השם · עויתי פשעתי חטאתי לפניך אני וביתי ·
אנא השם · כפר נא לעונות ולפשעים ולחטאים · שעויתי
ושפשעתי ושחטאתי לפניך אני וביתי · ככתוב בתורת
משה עבדך · כי ביום הזה יכפר עליכם וגומר · והם עוזין
אחריו · ברוך שם כבוד מלכותו לעולם ועד:

ט בא לו למזרח העזרה לצפון המזבח. הסגן מימינו.
וראש בית אב משמאלו. ושם שני שעירים. וקלפי
היתה שם. ובה שני גורלות. של אשכרוע היו ועשאן
בן גמלא של זהב. והיו מזכירין אותו לשבח:

בן קטין עשה שנים עשר דר לכיור. שלא היו לו אלא
שנים. ואף הוא עשה מוכני לכיור. שלא יהיו מימיו
נפסלים בלינה. מנבז המלך עשה כל ידות הכלים של
יום הכפורים של זהב. הילני אמו עשתה גברשת של
זהב על פתחו של היכל. ואף היא עשתה טבלא של
זהב. שפרשת סוטה כתובה עליה. נקנור נעשו נסים
לדלתותיו. והיו מזכירין אותו לשבח:

י" ואלו לגנאי. של בית גרמו לא רצו ללמד על מעשה
לחם הפנים. של בית אבטינס לא רצו ללמד על מעשה
הקטרת. הגרוס בן לוי היה יודע פרק בשיר ולא רצה
ללמד. בן קמצר לא רצה ללמד על מעשה הכתב. על
הראשונים נאמר זכר צדיק לברכה. ועל אלו נאמר ושם
רשעים ירקב:

פרק ד

טָרַף בְּקִלְפִי וְהֶעֱלָה שְׁנֵי גִזְלוֹת · אֶחָד כְּתוּב עָלָיו
 לָשֵׁם · וְאֶחָד כְּתוּב עָלָיו לַעֲזָאזֵל · הִסָּגֵן בִּימִינוֹ ·
 וְרָאשׁ בֵּית אָב מִשְׁמָאלוֹ · אִם שָׁל שֵׁם עָלָה בִּימִינוֹ · הִסָּגֵן
 אוֹמֵר לוֹ · אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הִגְבִּיהַ יְמִינָךְ · וְאִם שָׁל שֵׁם עָלָה
 בְּשִׁמְאָלוֹ · רָאשׁ בֵּית אָב אוֹמֵר לוֹ אִישִׁי כֹהֵן גָּדוֹל הִגְבִּיהַ
 שְׁמָאלְךָ · נִתְּנָן עַל שְׁנֵי הַשְּׁעִירִים וְאוֹמֵר לִי חֲטָאת · רַבִּי
 יִשְׁמַעְיָאל אוֹמֵר לֹא הָיָה צָרִיךְ לוֹמַר חֲטָאת · אֲלֹא לִי ·
 וְהֵן עֹנִין אַחֲרָיו בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ב קָשֶׁר לְשׁוֹן שֶׁל זְהוּרִית בְּרָאשׁ שְׁעִיר הַמִּשְׁתַּלַּח ·
 וְהַעֲמִידוּ כִּנְגֵד בֵּית שְׁלוּחוֹ · וְלִנְשָׁחֻט כִּנְגֵד בֵּית שְׁחִיטָתוֹ ·
 בָּא לוֹ אֶצֶל פָּרוֹ שְׁנִיָּה · וְסוֹמֵךְ שְׁתֵּי יָדָיו עָלָיו וּמִתְדוּדָה ·
 וְכֵן הָיָה אוֹמֵר · אָנָּה הַשֵּׁם · עֲוִיתִי פֶשַׁעַתִּי חֲטָאתִי
 לִפְנֶיךָ · אָנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֶהֱרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ · אָנָּה הַשֵּׁם ·
 כִּפַּר נָא לְעֹנֹנוֹת וּלְפִשְׁעִים וּלְחַטָּאִים · שְׁעוֹתִי וְשִׁפְשָׁעַתִּי
 וְשִׁחַטָּאתִי לִפְנֶיךָ · אָנִי וּבֵיתִי וּבְנֵי אֶהֱרֹן עִם קְדוֹשֶׁיךָ ·
 כִּכְתוּב בְּתוֹרַת מֹשֶׁה עֲבָדְךָ · כִּי בְיוֹם הַזֶּה יִכַּפֵּר עֲלֵיכֶם
 לְטַהֵר אֶתְכֶם מִכָּל חַטָּאתֵיכֶם לִפְנֵי יְיָ תִּטְהָרוּ · וְהֵם עֹנִין
 אַחֲרָיו · בְּרוּךְ שֵׁם כְּבוֹד מַלְכוּתוֹ לְעוֹלָם וָעֶד:

ג שְׁחָטוּ וְקָבַל בַּמִּזְבֵּחַ אֶת דָּמּוֹ · וְנוֹתְנוּ לָמִי שֶׁהוּא מִמָּרֶס
 בּוֹ עַל הָרֶבֶד הָרְבִיעִי שֶׁבִּהִיכָל כְּדִי שְׁלֹא יִקְרוּשׁ · נָטַל
 אֶת הַמִּחְתָּה וְעָלָה לְרָאשׁ הַמִּזְבֵּחַ · וּפָנָה גְּחָלִים הִילָךְ

וְהִילָךְ וְחוֹתָה (מִן הַמַּעֲכָלוֹת הַפְּנִימִיּוֹת) • וַיֵּרֶד וְהִנִּיחָהּ
עַל הַרְבֵּד הָרַבִּיעִי שְׁבַעֲזָרָה:

ד' בְּכָל יוֹם הָיָה חוֹתָה בְּשָׁל כֶּסֶף • וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שָׁל
זָהָב • וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשָׁל זָהָב • וּבָה הָיָה מַכְנִיס • בְּכָל
יוֹם חוֹתָה בְּשָׁל אַרְבַּעַת קַבִּין • וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ שָׁל שְׁלֹשָׁה
קַבִּין • וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשָׁל שְׁלֹשָׁה קַבִּין • וּבָה הָיָה מַכְנִיס •
רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם חוֹתָה בְּשָׁל סָאָה • וּמַעֲרָה בְּתוֹךְ
שָׁל שְׁלֹשָׁה קַבִּין • וְהַיּוֹם חוֹתָה בְּשָׁל שְׁלֹשָׁה קַבִּין • וּבָה
הָיָה מַכְנִיס • בְּכָל יוֹם הָיְתָה כְּבִדָּה וְהַיּוֹם קֵלָה • בְּכָל יוֹם
הָיְתָה יָדָה קֶצֶרָה וְהַיּוֹם אַרוּכָה • בְּכָל יוֹם הָיָה זָהָבָה יְרוֹק
וְהַיּוֹם אָדוּם • דְּבָרֵי רַבִּי מְנַחֵם • בְּכָל יוֹם מִקְרִיב פָּרֶס
בְּשַׁחֲרִית • וּפָרֶס בֵּין הָעֶרְבִים • וְהַיּוֹם מוֹסִיף מְלֵא חֲפָנָיו •
בְּכָל יוֹם הָיְתָה דִּקָּה וְהַיּוֹם דִּקָּה מִן הַדִּקָּה:

ה' בְּכָל יוֹם כְּהֻנִּים עוֹלִים בְּמִזְבְּחוֹ שָׁל כֶּבֶשׂ וַיּוֹרְדִים
בְּמַעֲרָבוֹ • וְהַיּוֹם (כֹּהֵן גָּדוֹל) עוֹלָה בְּאַמְצַע וַיּוֹרְד
בְּאַמְצַע • רַבִּי יְהוּדָה אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל עוֹלָה
בְּאַמְצַע וַיּוֹרְד בְּאַמְצַע • בְּכָל יוֹם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו
וְרֹגְלָיו מִן הַכִּיּוֹר • וְהַיּוֹם מִן הַקֶּתָּוֶן שָׁל זָהָב • רַבִּי יְהוּדָה
אוֹמֵר לְעוֹלָם כֹּהֵן גָּדוֹל מְקַדֵּשׁ יָדָיו וְרֹגְלָיו מִן הַקֶּתָּוֶן שָׁל
זָהָב:

י בְּכָל יוֹם הָיוּ שֵׁם אַרְבַּע מַעֲרֻכּוֹת וְהַיּוֹם חֲמֵשׁ · דְּבָרֵי רַבִּי
מֵאִיר · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שָׁלֹשׁ וְהַיּוֹם אַרְבַּע · רַבִּי
יְהוּדָה אוֹמֵר בְּכָל יוֹם שְׁתֵּים · וְהַיּוֹם שְׁלֹשׁ:

פרק ה

הוֹצִיאוּ לוֹ אֶת הַכֹּף וְאֶת הַמַּחֲתָה וְחָפַן מְלֵא חֲפָנָיו ·
וְנָתַן לְתוֹךְ הַכֹּף · הַגָּדוֹל לְפִי גָדְלוֹ · וְהַקָּטָן לְפִי
קָטְנוֹ · וְכֹךְ הָיְתָה מִדָּתָהּ · נָטַל אֶת הַמַּחֲתָה בִּימִינוֹ · וְאֶת
הַכֹּף בְּשְׂמָאלוֹ · הָיָה מְהִלָּךְ בְּהִיכָל עַד שְׁמַגִּיעַ לְבֵין שְׁתֵּי
הַפְּרוּכּוֹת · הַמַּבְדִּילוֹת בֵּין הַקֹּדֶשׁ וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים ·
וּבִינֵיהֶם אֲמָה · רַבִּי יוֹסִי אוֹמֵר לֹא הָיְתָה שֵׁם אֲלֵא פָּרְכָת
אֶחָת בְּלִבָּד · שֶׁנֶּאֱמַר וְהַבְדִּילָה הַפָּרְכָת לָכֶם בֵּין הַקֹּדֶשׁ
וּבֵין קֹדֶשׁ הַקֹּדְשִׁים · הַחֲצִיצוֹנָה הָיְתָה פְּרוּפָה מִן הַדְּרוֹם ·
וְהַפְּנִימִית מִן הַצָּפוֹן · מְהִלָּךְ בִּינִיָּהֶן עַד שְׁמַגִּיעַ לַצָּפוֹן ·
הַגִּיעַ לַצָּפוֹן · הוֹפִיךְ פָּנָיו לַדְּרוֹם · מְהִלָּךְ לְשִׂמְאָלוֹ עִם
הַפָּרְכָת · עַד שֶׁהוּא מַגִּיעַ לְאֶרְזוֹן · הַגִּיעַ לְאֶרְזוֹן · נוֹתֵן
אֶת הַמַּחֲתָה בֵּין שְׁנֵי הַבָּדִים · צָבַר אֶת הַקֹּטָרֶת עַל גְּבִי
גָּחִלִים · וְנִתְּמָלֵא כָּל הַבַּיִת כְּלוֹ עֶשֶׂן · יָצָא וּבָא לוֹ בְּדֶרֶךְ
בַּיִת כְּנִיסָתוֹ וּמִתְפַּלֵּל תְּפִלָּה קְצֶרָה בְּבַיִת הַחֲצִיצוֹן · וְלֹא
הָיָה מֵאֲרִיךְ בְּתַפִּלָּתוֹ שֶׁלֹּא לְהַבְעִית אֶת יִשְׂרָאֵל:

ב מִשְׁנֵטֶל הָאֶרְזוֹן · אָבָן הָיְתָה שֵׁם מִימּוֹת נְבִיאִים
רַאשׁוֹנִים · וּשְׁתֵּיהֶם הָיְתָה נִקְרָאת · גְּבוּהָה מִן הָאָרֶץ שֶׁלֹּשׁ
אַצְבָּעוֹת וְעָלֶיהָ הָיָה נוֹתֵן:

^ג נָטַל אֶת הַדָּם מִמִּי שֶׁהָיָה מְמַרְס בּוֹ • נִכְנָס לַמָּקוֹם
שֶׁנִּכְנָס • וְעָמַד בַּמָּקוֹם שֶׁעָמַד • וְהָיָה מִמָּנֹה אַחַת
לְמַעַלָּה • וְשָׁבַע לְמָטָה • וְלֹא מִתְכַּוֵּן לְהַזְזוֹת לֹא לְמַעַלָּה
וְלֹא לְמָטָה • אֱלֹא כְּמַצְלִיף • וְכֹדֵד הָיָה מוֹנֶה • אַחַת • אַחַת
וְאַחַת • אַחַת וּשְׁתֵּי • אַחַת וְשָׁלֹשׁ • אַחַת וְאַרְבַּע • אַחַת
וְחֲמִשׁ • אַחַת וְשֵׁשׁ • אַחַת וְשָׁבַע • יֵצֵא וְהִנִּיחוֹ עַל כֵּן
הַזֶּהָב שֶׁהָיָה בְּהִיכָל:

מסכת סוכה

מסכת ביצה

מסכת ראש השנה

מסכת תענית

מסכת מגילה

מסכת מועד קטן

מסכת חגיגה